

MINISTERUL EDUCAȚIEI

CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI
ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE
UNITATEA DE CERCETARE ÎN EDUCAȚIE

Evaluarea măsurilor de implementare a structurii anului școlar pe intervale de cursuri (module) Perspectiva actorilor educaționali

Editura Centrului Național de Politici
și Evaluare în Educație
București, 2024
ISBN 978-606-8966-47-2

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**CENTRUL NAȚIONAL DE POLITICI
ȘI EVALUARE ÎN EDUCAȚIE**
UNITATEA DE CERCETARE ÎN EDUCAȚIE

**Evaluarea măsurilor de implementare
a structurii anului școlar
pe intervale de cursuri (module)**
Perspectiva actorilor educaționali

București, 2024

Coordonator:

Adela Țăranu

Colectivul de autori (în ordine alfabetică):

Monica Cuciureanu, Ana Maria Dalu, Ciprian Fartușnic, Adrian Mircea, Cornelia Novak, Simona Pascal, Ancuța Plăeșu, Adela Țăranu

Prelucrarea statistică a datelor:

Marius Lazăr, Cornelia Novak, Simona Pascal

Analiza primară a datelor:

Carmen Bălășoiu, Carmen Bostan, Luminița Catană, Laura Căpiță, Monica Cuciureanu, Adrian Mircea, Simona Pascal, Veronica Torcărescu

Elaborarea instrumentelor de cercetare:

Carmen Bostan, Luminița Catană, Laura Căpiță, Monica Cuciureanu, Oana Iftode, Marius Lazăr, Angelica Mihăilescu, Adrian Mircea, Gabriela Niță, Simona Pascal, Adela Țăranu

Colectarea datelor:

Carmen Bălășoiu, Carmen Bostan, Luminița Catană, Laura Căpiță, Monica Cuciureanu, Ioana Dan, Angelica Mihăilescu, Adrian Mircea, Gabriela Niță, Simona Pascal, Veronica Torcărescu

Tehnoredactare și design:

Cristina Valentina Slovineanu

Editura Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație, București 2024

ISBN: 978-606-8966-47-2

Mulțumim conducerii unităților de învățământ și cadrelor didactice care au sprijinit procesul de colectare a datelor cantitative și calitative care au stat la baza acestui studiu.

Acest raport de cercetare nu poate fi reprodus parțial sau integral, fără acordul scris obținut în prealabil de la Unitatea de Cercetare în Educație.

Cuprins

Rezumat	9
Capitolul 1 Metodologia cercetării	17
■ Aspecte generale	17
■ Caracteristicile eșantionului proiectat	20
■ Caracteristicile eșantionului realizat	22
Capitolul 2 Perspectiva elevilor asupra structurii anului școlar	25
■ Caracteristicile participanților	25
■ Analiza rezultatelor	26
■ Concluzii	38
Capitolul 3 Perspectiva părinților asupra structurii anului școlar	40
■ Caracteristicile participanților	40
■ Analiza rezultatelor	40
■ Concluzii	46
Capitolul 4 Perspectiva profesorilor asupra structurii anului școlar	48
■ Caracteristicile participanților	48
■ Analiza rezultatelor	50
■ Concluzii	66
Capitolul 5 Perspectiva directorilor asupra structurii anului școlar	69
■ Caracteristicile participanților	69
■ Analiza rezultatelor	69
■ Concluzii	81
Concluzii și recomandări	84

TABELE

Tabelul 1. Rețeaua școlară 2022-2023.....	20
Tabelul 2. Distribuția populației pe tipuri de unități de învățământ și medii de rezidență	21
Tabelul 3. Eșantionul proiectat (proporție 10% din baza de selecție).....	21
Tabelul 4. Eșantionul proiectat, cu unități de învățământ rezervă incluse	21
Tabelul 5. Eșantionul realizat.....	22
Tabelul 6. Distribuția eșantionului pe mediu de rezidență și formă de proprietate ...	22
Tabelul 7. Distribuția eșantionului pe tip de unitate de învățământ	22
Tabelul 8. Numărul de unități de învățământ și de participanți, pe categorii	23
Tabelul 9. Distribuția unităților de învățământ participante la cercetare, pe regiuni de dezvoltare și medii de rezidență.....	23
Tabelul 10. Distribuția unităților de învățământ PJ pe forme de proprietate	24
Tabelul 11. Distribuția unităților de învățământ PJ de tip de unitate de învățământ ..	24
Tabelul 12. Distribuția unităților de învățământ PJ în funcție de numărul școlilor participante la cercetare (coordonatoare/cu personalitate juridică și structuri arondate)	24
Tabelul 13. Distribuția profesorilor respondenți pe regiuni de dezvoltare și medii de rezidență	48
Tabelul 14. Distribuția profesorilor în raport cu funcția didactică.....	49
Tabelul 15. Distribuția profesorilor pe arii curriculare.....	49
Tabelul 16. Distribuția profesorilor în funcție de vechimea didactică	49
Tabelul 17. Distribuția profesorilor în funcție de calificare	50
Tabelul 18. Distribuția profesorilor în funcție de gradul didactic	50
Tabelul 19. Distribuția profesorilor în funcție de gen	50

FIGURI

Figura 1. Distribuția pe regiuni de dezvoltare a unităților de învățământ din urban ..	23
Figura 2. Distribuția pe regiuni de dezvoltare a unităților de învățământ din rural ...	23
Figura 3. Distribuția pe regiuni de dezvoltare a unităților de învățământ din eșantionul realizat	24
Figura 4. Distribuția pe clase de studiu a elevilor respondenți	25
Figura 5. Preferințele elevilor privind structura anului școlar	26
Figura 6. Distribuția preferințelor elevilor privind structura anului școlar, pe niveluri de învățământ	27
Figura 7. Distribuția preferințelor elevilor privind structura anului școlar în funcție de nivelul de studiu al elevilor și filieră	27

Figura 8. Preferințele elevilor cu privire la structura anului școlar pentru 2023-2024.	28
Figura 9. Preferințele elevilor cu privire la structura anului școlar pentru 2023-2024, în funcție de nivelul de studiu al elevilor	28
Figura 10. Percepția elevilor privind propria implicarea în învățare	29
Figura 11. Percepțiile elevilor în legătura cu organizarea anului școlar pe module, comparativ cu organizarea pe semestre	30
Figura 12. Percepțiile elevilor în legătură cu organizarea anului școlar pe module, comparativ cu organizarea pe semestre, în funcție de mediul în care învață	31
Figura 13. Percepțiile elevilor în legătură cu organizarea anului școlar pe module, comparativ cu organizarea pe semestre, în funcție de nivelul de studiu	32
Figura 14. Perioadele școlare solicitante pentru elevi din anul școlar anterior	33
Figura 15. Dificultăți cu privire la ritmul de învățare și la notare, potrivit elevilor	34
Figura 16. Dificultăți cu privire la ritmul de învățare și la notare, potrivit elevilor (în funcție de nivelul de studiu)	35
Figura 17. Modalitățile de evaluare, din perspectiva elevilor	36
Figura 18. Influența structurii anului școlar pe module asupra evaluărilor naționale, din perspectiva elevilor	36
Figura 19. Influența structurii anului școlar pe module asupra evaluărilor naționale din perspectiva elevilor, în funcție de clasa de studiu	37
Figura 20. Opțiunea părinților privind organizarea anului școlar pe module vs. pe semestre	40
Figura 21. Percepția părinților referitoare la relația elevului cu școala/învățarea, în contextul organizării pe module a anului școlar	41
Figura 22. Situații cu care s-au confruntat elevii în anul școlar anterior evidențiate de părinți	42
Figura 23. Influența structurii modulare asupra pregătirii pentru evaluările naționale, din perspectiva părinților	43
Figura 24. Influențe pozitive asupra pregătirii pentru evaluările naționale din perspectiva părinților	44
Figura 25. Influențe negative asupra pregătirii pentru evaluările naționale din perspectiva părinților	45
Figura 26. Satisfacția părinților față de organizarea activităților școlare în anul școlar 2022-2023 (primul în structura pe intervale de cursuri/module)	46
Figura 27. Percepția inițială a profesorilor asupra implementării structurii anului școlar pe intervale de cursuri/module	51
Figura 28. Evaluarea generală a structurii pe intervale/module după primul an, de către profesori	51

Figura 29. Caracteristicile grupului de profesori care și-au exprimat dezacordul față de organizarea pe intervale de cursu-ri/module, după primul an de implementare (25% din eșantion)	52
Figura 30. Influența structurii anului școlar asupra activităților profesionale, perspectiva profesorilor	53
Figura 31. Percepția profesorilor privind reorganizarea activității didactice	54
Figura 32. Schimbări în practicile de proiectare curriculară, potrivit profesorilor	55
Figura 33. Schimbări în practicile de evaluare, potrivit profesorilor	56
Figura 34. Schimbări în practicile de notare a elevilor, potrivit profesorilor	57
Figura 35. Modalități de colaborare profesională, potrivit profesorilor	57
Figura 36. Autoevaluarea profesorilor privind eficiența reorganizării activităților	58
Figura 37. Opiniile profesorilor privind perspectiva implementării structurii pe intervale de cursuri	58
Figura 38. Caracteristicile grupului de profesori care au indicat necesitatea unor măsuri de sprijin care să-i orienteze în im-plementarea noii structurii (25,9% din total eșantion)	59
Figura 39. Propunerile profesorilor referitoare la structura anului școlar	60
Figura 40. Propunerile profesorilor referitoare la programele Școala Altfel și Săptămâna Verde	61
Figura 41. Propunerile profesorilor cu privire la monitorizarea progresului elevilor și la evaluare	62
Figura 42. Propunerile profesorilor care vizează alte nevoi de sprijin ale elevilor	63
Figura 43. Propunerile profesorilor care vizează nevoile școlii	65
Figura 44. Vechimea în învățământ a directorilor respondenți	69
Figura 45. Vechimea în funcția de director a respondenților	69
Figura 46. Receptarea în comunitatea școlară a schimbării structurii anului, potrivit directorilor	70
Figura 47. Influența structurii pe intervale de cursuri asupra practicilor manageriale, potrivit directorilor	70
Figura 48. Influența structurii pe intervale de cursuri asupra practicilor didactice din perspectiva directorilor	71
Figura 49. Factorii de sprijin în implementarea structurii pe intervale de cursuri/module, din perspectiva directorilor	71
Figura 50. Reorganizarea activităților la nivelul școlii, din perspectiva directorilor	72
Figura 51. Schimbările în plan organizational, din perspectiva directorilor	73
Figura 52. Schimbări privind calitatea procesului de predare-învățare-evaluare, din perspectiva directorilor	74

Figura 53. Provocările directorilor în organizarea și coordonarea activităților din școală	75
Figura 54. Propunerile directorilor referitoare la structura anului școlar	76
Figura 55. Propunerile directorilor referitoare la programele Școala Altfel și Săptămâna Verde	77
Figura 56. Recomandările directorilor privind monitorizarea progresului elevilor și evaluarea	79
Figura 57. Propunerile directorilor care vizează nevoile școlii	80

Rezumat

Începând cu anul 2022-2023, structura anului școlar a fost împărțită în cinci intervale de cursuri (module) de 6-8 săptămâni de școală și cinci vacanțe. Studiul de față a vizat explorarea modului în care elevii, părinții, profesorii și directorii unităților de învățământ se raportează la organizarea anului școlar pe intervale de cursuri/module, după primul an de implementare.

Aspecte metodologice

Cercetarea și-a propus identificarea opiniilor, atitudinilor și comportamentelor principalilor actori educaționali cu privire la schimbările determinate de organizarea anului școlar în structură modulară; identificarea percepțiilor acestora cu privire la beneficiile și provocările generate de introducerea structurii pe module/intervale de cursuri a anului școlar; elaborarea unor recomandări de optimizare a structurii și de facilitare a implementării noii structuri a anului școlar pe intervale de cursuri/module.

Ancheta pe bază de chestionar (online, autoadministrat) s-a derulat în perioada octombrie-noiembrie 2023 pe un eșantion reprezentativ la nivel național pentru rețeaua de unități de învățământ. Au fost aplicate patru chestionare tematice pentru directori de unități de învățământ preuniversitar, elevi (clasele VII-XII), profesori și părinți ai elevilor de la nivelul învățământului primar, gimnazial, liceal, inclusiv școli profesionale.

Răspunsurile colectate la întrebările deschise incluse în chestionarele pentru părinți, profesori și directori au fost codificate în categorii de opinii, provocări resimțite și recomandări și prelucrate cu ajutorul programului *NVivo*, versiunea 20.7.1.

Au răspuns chestionarelor actorii educaționali din **892 unități de învățământ** (248 școli primare, 487 școli gimnaziale, 144 licee, 13 școli profesionale), respectiv **22.946 elevi, 37.936 părinți, 6.840 profesori și 375 directori**.

Rezultatele cercetării

Perspectiva elevilor asupra structurii anului școlar

Preferința elevilor privind structura anului școlar. Răspunsurile elevilor înregistrează o dinamică a preferinței pentru organizarea anului școlar pe intervale de cursuri/module, de la 61% alegere a acestei structuri în baza experienței primului an de implementare (2022-2023) la aproximativ 70% preferință pentru anul școlar viitor, fapt ce ar putea fi un indicator al opțiunii majorității elevilor pentru continuitate în organizarea anului școlar. Pe de altă parte, există segmente importante de elevi (22%) care preferă organizarea semestrială tradițională sau care nu observă diferențe notabile între cele două structuri.

Implicarea elevilor în învățare. Această preferință este susținută, pentru trei sferturi dintre elevi (75%), de percepția generală că noua organizare a facilitat implicarea lor în învățare.

Gestionarea bugetului de timp și a presiunii sarcinilor școlare. Majoritatea elevilor consideră că perioadele mai numeroase de vacanță îi ajută să facă față mai bine efortului din perioadele de școală (82% dintre elevi) și că au avut mai mult timp liber în anul școlar organizat pe module (72%). Peste 60% dintre elevi apreciază că astfel au avut mai mult timp să învețe în ritmul propriu și că, în general, structura anului școlar pe module i-a ajutat să fie mai odihniți în perioadele de cursuri. Doar 46% dintre elevi consideră că organizarea pe intervale/module aduce avantajul diminuării stresului legat de notare, în special prin eliminarea tezelor.

Gradul de solicitare perceput de elevi pe parcursul anului școlar. În contextul organizării modulare, peste jumătate dintre elevii participanți la studiu declară că s-au confruntat în anul școlar precedent cu perioade încărcate sau chiar foarte încărcate la sfârșit de modul și la finalul anului școlar, în timp ce în prima săptămână de după o perioadă de vacanță există un grad de solicitare mai scăzut.

Provocări cu privire la ritmul învățării și practicile de evaluare. Peste jumătate dintre elevii respondenți indică faptul că s-au confruntat cu practici neproductive pentru învățare, precum testarea zilnică în ultima săptămână a modulelor (56%) și presiunea de a obține note la mai multe discipline școlare la sfârșitul anului (52%).

Evaluare și feedback. Potrivit datelor, în percepția a 65% dintre elevi, în cadrul organizării anului școlar pe intervale/module, au fost mai clare modalitățile de evaluare și predictibile momentele în care vor fi evaluați. Cu toate acestea, doar 42% dintre elevi afirmă că au primit frecvent feedback de la profesori în urma evaluărilor. Alte dificultăți apărute par să rezulte din suprapunerea evaluării la mai multe discipline în același interval de timp (pentru aproximativ jumătate dintre elevi).

Pregătirea elevilor pentru evaluările naționale. Împărțirea pe module este văzută cel mai mult ca un avantaj de către elevii din clasele a XII-a (63%) și elevii de clasa a VIII-a (60%). Acest avantaj este ușor relativizat de aprecierile elevilor de clasa a IX-a (cu experiența evaluării naționale anul anterior), care consideră în proporție de 55% că organizarea modulară constituie un avantaj din perspectiva examenelor. Cum era de așteptat, un sfert dintre elevii investigați, în special dintre cei pentru care ar putea fi prematură această apreciere la momentul cercetării, consideră că nu pot aprecia în ce măsură această organizare a anului școlar facilitează pregătirea pentru examenele naționale de sfârșit de ciclu gimnazial/ liceal.

Perspectiva părinților asupra structurii anului școlar

Opțiunea părinților privind structura anului școlar. Jumătate dintre părinții respondenți sunt de părere că anul școlar organizat în două semestre reprezintă o structură mai potrivită pentru ficele/fii lor, iar 36% dintre părinți optează pentru anul școlar organizat în cinci intervale de cursuri/module.

Influența organizării anului asupra unor aspecte ale relației elevului cu școala și învățarea. În ciuda numărului ridicat de părinți care sunt favorabili organizării pe semestre, datele colectate surprind aprecierile pozitive a peste jumătate dintre părinți cu privire la: prezența la ore (66%), implicarea în rezolvarea solicitărilor școlare (64%), comunicarea școală – familie cu privire la progresul școlar al copilului (64%), rezultatele școlare (62%), mobilizarea pentru învățare (60%), implicarea în activități educative, altele decât cele școlare (56%), timpul alocat studiului pentru școală (55%), calitatea timpului liber (49%).

Pe de altă parte, la fel ca elevii, părinții semnalează ca aspecte problematice existența stresului legat de notare, afectarea ritmului de învățare din cauza vacanțelor prea frecvente (39% dintre părinți considerând acest lucru), precum și anumite aspecte legate de evaluare: testarea într-o zi la mai mult de două discipline (27%), testarea zilnică în ultima săptămână a modulelor (24%), presiunea de a obține note la multe discipline la finalul anului școlar (24%).

Aprecierea structurii anului școlar în contextul pregătirii elevilor pentru examenele naționale. Împărțirea pe intervale/module a avut, conform percepției unei treimi dintre părinți, preponderent efecte pozitive asupra relației elevului cu școala din perspectiva examenelor naționale. Un procent similar dintre părinți (aproximativ o treime) doresc să se revină la organizarea pe semestre, care le este mai familiară.

Satisfacția părinților cu privire la organizarea activităților școlare în anului școlar trecut. În ciuda respingerii organizării pe intervale/module a anului, majoritatea covârșitoare a părinților (80%) se declară mulțumiți de modul în care a fost implementată decizia de reorganizare a timpului școlar pe parcursul anului școlar anterior evaluării (2022-2023). Acest decalaj semnalează o posibilă rezistență la decizia autorităților de schimbare a structurii anului școlar și totodată aprecierea efortului profesorilor pentru implementarea deciziei în bune condiții.

Perspectiva profesorilor asupra structurii anului școlar

Evaluarea generală a structurii anului școlar pe intervale de cursuri/ module, după primul an. Aproximativ jumătate dintre profesori susțin că actuala organizare a anului școlar în cinci intervale de cursuri ar trebui menținută în formula actuală, un sfert dintre profesori consideră că este o măsură bună dar care are nevoie de unele îmbunătățiri și tot atâtia (un sfert) optează pentru abandonarea noii structuri și revenirea la cea anterioară, organizată pe semestre.

Percepția inițială a profesorilor asupra măsurii introducerii noii structuri a anului școlar pe intervale de cursuri/ module. Pentru aproximativ jumătate dintre profesori, decizia de schimbare a structurii anului școlar pe intervale de cursuri/module a fost percepută încă de la început o situație ușor de gestionat. Cu toate acestea, există un număr semnificativ de profesori pentru care această schimbare a fost problematică : aproximativ un sfert dintre respondenți au considerat că noua situație constituie o provocare care i-a stimulat profesional, în timp ce doi din zece profesori au avut neclarități în a înțelege implicațiile acestei măsuri pentru activitatea școlară curentă.

Influențe ale implementării structurii pe intervale de cursuri/ module asupra unor aspecte relevante pentru procesul de predare-învățare-evaluare. În general, profesorii apreciază pozitiv rezultatele reorganizării activității lor didactice ca urmare a trecerii la structura pe module, cea mai apreciată schimbare pozitivă observată de profesori fiind legată de nivelul stării de bine în școală, atât în rândul profesorilor (58%), cât și în rândul elevilor (57%). De asemenea, marea majoritate consideră că această modificare a structurii școlare a adus beneficii la nivelul evaluării elevilor, în sensul reducerii presiunilor care se resimțeau, mai ales în privința încheierii mediilor semestriale. Pe de altă parte, intervalele mai dese de vacanțe față de structura precedentă sunt percepute de profesori ca fragmentări prea numeroase ale timpului școlar, fapt ce creează dificultăți în susținerea motivației elevilor și a ritmului pentru învățare. Pentru mulți profesori, lipsa unei situații formale care să indice pentru părinți situația de corigență pe parcursul anului afectează negativ implicarea și sprijinul pe care familia trebuie să îl ofere elevilor cu rezultate slabe.

Schimbări în practicile profesorilor privind proiectarea curriculară. Cei mai mulți dintre profesori declară că au recurs la realizarea unor noi planificări calendaristice (53%) sau le-au adaptat pe cele anterioare (38%), regândind alocarea timpului școlar pe unități de învățare în așa fel încât să poată fi finalizate, în funcție de durata acestor intervale. Din păcate, aproximativ unul din zece profesori a recurs la realizarea documentelor de proiectare în funcție de manualul utilizat la clasă.

Schimbări în practicile profesorilor privind evaluarea. Cele mai frecvente noi practici indicate de profesorii participanți la cercetare, au fost cele referitoare la monitorizarea mai atentă a rezultatelor învățării prin teste de evaluare la intervale mai scurte, respectiv de aplicare a unui test la finalul fiecărei unități de învățare sau la sfârșitul fiecărui modul. În ceea ce privește utilizarea metodelor alternative de evaluare, unul din șapte profesori declară că au folosit mai des fișele de autoevaluare și evaluarea între elevi, iar unul din cinci profesori au acordat mai multă importanță evaluării pe bază de portofoliu, precum și evaluării în cadrul activităților de tip proiect.

Schimbări în practicile profesorilor privind notarea. Majoritatea profesorilor declară că au respectat recomandările primite din partea școlii/ a ISJ legate de notarea în catalog (ritm de notare, număr de note/disciplină), cei mai mulți (o treime dintre respondenți) trecând în catalog toate notele acordate pe parcurs. O pondere mai redusă a profesorilor indică practici de trecerea în catalog a mediei evaluărilor de pe parcurs (14%) sau acordarea notei care a însemnat progresul în raport cu evaluări anterioare (8%). Doar 1,5% dintre profesori declară că au preferat să treacă notele în catalog spre sfârșitul anului școlar.

Modalități de colaborare pentru gestionarea provocărilor legate de adaptarea la noua structură a anului școlar. În ceea ce privește factorii de sprijin la care au avut acces profesorii pentru a gestiona provocările create de introducerea structurii pe module a anului școlar, respondenții au indicat predilect sprijinul formal-instituțional primit prin participarea la discuții în școală/ pe comisii (doi din trei profesori) și într-o măsură mai mică au menționat practicile colaborative și sprijinul reciproc oferit de colegi (o treime dintre cadrele didactice). Unul din cinci profesori au preferat să se organizeze/ să găsească soluții individuale.

Autoevaluarea privind eficiența reorganizării activităților în contextul noii structuri a anului școlar. Gradul de satisfacție a cadrelor didactice față de modul în care au reușit să se adapteze la schimbările presupuse de noua structură a anului școlar este unul extrem de ridicat (93%), în timp ce rata de nemulțumire exprimată este de aproximativ 7%.

Opinii ale profesorilor privind perspectiva implementării structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar. Aproximativ jumătate dintre profesori consideră că în viitor pot aplica autonom măsura privind structura pe intervale de cursuri/module a anului școlar, fără să aibă nevoie de un cadru de implementare, iar patru din zece profesori sunt în așteptarea unor măsuri de sprijin sau a unui cadru de implementare care să-i orienteze pentru viitor.

Perspectiva directorilor asupra structurii anului școlar

Receptarea în comunitatea școlară a schimbării structurii anului școlar. Din punctul de vedere al directorilor, modul în care este receptată schimbarea structurii anului școlar la nivelul comunității școlare diferă de la un grup la altul: elevii se raportează cu precădere în mod pozitiv față de această schimbare, în timp ce profesorii și mai ales părinții, sunt mai rezervați.

Influența structurii pe intervale de cursuri/ module a anului școlar asupra practicilor manageriale. Opiniile directorilor respondenți sunt polarizate în ceea ce privește evaluarea gradului de influență exercitată de structura modulară a anului școlar asupra practicilor manageriale, doar jumătate dintre aceștia apreciind că schimbarea structurii anului școlar a avut implicații importante la nivelul practicilor lor.

Influența structurii pe intervale de cursuri/ module a anului școlar asupra practicilor didactice. Majoritatea directorilor consideră că schimbarea structurii anului școlar a avut o influență importantă asupra practicilor didactice din școală. Totuși, rămâne semnificativ că patru din zece manageri școlari nu observă sau nu consideră necesare modificări ale practicilor didactice ale profesorilor ca urmare a acestei restructurări.

Factorii de sprijin care au contribuit la implementarea structurii pe intervale de cursuri/ module a anului școlar. Potrivit răspunsurilor, directorii s-au folosit în grad mare de toate mijloacele avute la dispoziție, dar propria experiență managerială a fost factorul principal care le-a permis să adapteze organizarea activităților din școală la schimbările din structura anului școlar.

Organizarea activităților didactice la nivelul școlii. Pentru gestionarea procesului de reorganizare a activității didactice în noul context, directorii au recurs în principal la organizarea de întâlniri de lucru la începutul anului și periodice cu profesorii, ori la distribuirea informărilor/recomandărilor primite de la inspectoratele școlare.

Influența structurii pe intervale de cursuri/ module a anului școlar în plan organizațional. Beneficiile principale aduse de noua structură, în opinia directorilor, sunt organizarea mai flexibilă a calendarului de cursuri și autonomia mai ridicată a profesorilor în implementarea curriculumului. Pe de altă parte, cei mai mulți manageri școlari apreciază că birocrația din sfera lor de activitate nu s-a redus ori chiar a crescut. De asemenea, eficiența organizării activităților administrative, precum și disponibilitatea profesorilor pentru a iniția și desfășura activități extracurriculare, par să fie aspectele la nivelul cărora directorii au observat cele mai puține schimbări. Cel mai controversat aspect din această arie este cel al efectelor structurii modulare asupra monitorizării progresului școlar al elevilor (aproape două treimi dintre respondenți reclamă un impact negativ sau lipsa unei influențe).

Influența structurii pe intervale de cursuri/ module a anului școlar asupra procesului de predare-învățare-evaluare. Potrivit majorității directorilor, principalul beneficiu al structurii pe module a anului școlar se observă la nivelul stării de bine a elevilor și profesorilor. În ce privește practicile de evaluare, precum notarea și încheierea mediilor, aproximativ jumătate dintre directori (53%) apreciază că acestea s-au îmbunătățit datorită noului context. În același timp, însă, peste o treime dintre directori constată o scădere a calității acestor practici, procentele indicând-o ca fiind cea mai frecvent menționată schimbare negativă.

Principalele provocări și dificultăți semnalate de respondenți sunt:

- **Elevii** au raportat dificultăți legate de ritmul de învățare și notare, peste jumătate dintre ei indicând practici neproductive precum testarea zilnică în ultima săptămână a modulelor (56%) și presiunea de a obține note la mai multe discipline la sfârșitul anului (52%). Elevii resimt perioade

de mare solicitare în special la sfârșitul modulelor și al anului școlar, cu o concentrare a sarcinilor de învățare și a evaluărilor în aceste intervale, ceea ce poate genera stres și oboseală.

- **Părinții** sunt preocupați de impactul negativ al evaluărilor concentrate și frecvente, care pot genera stres pentru elevi și pot perturba echilibrul dintre școală și viața personală a acestora.
- **Profesorii** identifică dificultăți în menținerea motivației elevilor și a continuității în învățare, perturbate de vacanțele frecvente și fragmentarea timpului școlar. De asemenea, comunicarea cu părinții despre situații de risc academic în condițiile eliminării mediilor semestriale este considerată problematică; pentru mulți profesori este dificil să mobilizeze implicarea și sprijinul familiei în cazul elevilor cu rezultate slabe, în afara comunicării rezultatelor prin mediile obținute.
- Răspunsurile oferite de **directori** aduc în atenție următoarele probleme: deficiențe în realizarea monitorizării progresului și feedback deficitar în relația profesor-elev-părinte, presiunea asupra asigurării ritmicității în sistemul de notare, dificultăți în organizarea săptămânii *Școala Altfel* și a *Săptămânii Verzi*, fragmentarea activității școlare, gestionarea mai dificilă de către profesori a perioadelor de dinainte și de după vacanțele elevilor.

Rezultatele obținute ilustrează complexitatea reorganizării într-un nou cadru de timp activitățile școlare și necesitatea unei planificări și colaborări mai eficiente pentru gestionarea efectelor asupra tuturor părților implicate în procesul educațional.

Studiul propune un set de **recomandări** care iau în considerare beneficiile și dificultățile întâmpinate, precum și propunerile de optimizare exprimate de profesorii și directorii respondenți. Acestea vizează:

- **îmbunătățirea strategiilor de comunicare a deciziilor de politică publică către comunitatea școlară și publicul general**, pentru o mai bună înțelegere a schimbărilor propuse și ar permite tuturor celor implicați să contribuie cu feedback și sugestii;
- **oferirea de sprijin metodologic profesorilor** forma mentoratului colegial, a resurselor didactice și ghidurilor metodologice, în ariile semnalate ca deficitare, precum proiectarea didactică, dezvoltarea de activități de învățare prin care să fie promovată adaptarea curriculară și reducerea rămânerilor în urmă, strategii de motivare cu accent pe elevii în risc etc.;
- **includerea în programele de formare profesională inițială și continuă a unor tematici specifice care facilitează aplicarea noului model de structură a anului școlar**, precum planificarea și proiectarea didactică adaptate la structura modulară, strategii didactice bazate pe procesul de învățare (vizibilă), metodologia evaluării formative, tehnici de feedback constructiv, învățarea gestionarea ritmului învățării, tehnici

de motivare pentru învățare a elevilor, managementul timpului școlar, managementul schimbării, managementul echipei;

- **optimizarea derulării programelor Școala Altfel și Săptămâna Verde**, percepute de profesori și directori ca provocări organizatorice și ca factori care contribuie la fragmentarea învățării;
- **generalizarea catalogului electronic** pentru monitorizarea constantă a progresului elevilor și comunicarea eficientă cu părinții și îmbunătățirea transparenței procesului educațional, precum activarea unor „sisteme de avertizare timpurie” pentru elevii în risc;
- **valorificarea autonomiei școlilor** pentru a gestiona mai eficient rezistențele și a implementa schimbările într-un mod care răspunde cel mai bine nevoilor elevilor și profesorilor;
- **prioritizarea dimensiunii colaborative în managementul școlii** precum instituirea unor structuri de mentorat și colaborare care pot facilita o adaptare mai uniformă și eficientă la noua structură a timpului școlar și pentru un parteneriat real în procesul educațional;
- **colaborarea mai bună în cadrul echipelor de profesori din fiecare școală pentru stabilirea unor calendare comune** de planificare, proiectare și evaluare și descentralizarea la nivelul școlii a deciziei în privința anumitor aspecte legate de evaluare;
- **reconsiderarea practicilor de proiectare** anuală, pe module și curentă, pentru evitarea fragmentării învățării și promovării evaluării pentru învățare;
- **reconsiderarea practicilor de evaluare**, cu menținerea predictibilității, clarității și transparenței în privința evaluărilor, precum și oferirea unui feedback regulat și constructiv;
- **reconsiderarea practicilor de comunicare cu părinții despre progresul elevilor**, cu accent pe schimbarea atitudinii ambelor părți față de responsabilitatea împărtășită și optimizarea strategiilor.

Capitolul 1

Metodologia cercetării

Aspecte generale

Începând cu anul 2022-2023, structura anului școlar a fost modificată semnificativ, fiind împărțită în cinci intervale de cursuri (module) a câte 6-8 săptămâni de cursuri și cinci vacanțe. La solicitarea Ministerului Educației, Unitatea de Cercetare în Educație a realizat o cercetare pentru identificarea percepțiilor, opiniilor și atitudinilor privind schimbările determinate de această nouă organizare a anului școlar. De asemenea, s-a urmărit identificarea provocărilor cu care s-au confruntat actorii educaționali după primul an de implementare a structurii modulare/pe intervale de cursuri. Cercetarea a implicat principalele categorii de actori pentru care această măsură a avut impact, respectiv elevi, profesori, părinți și directori ai unităților de învățământ.

Obiectivele cercetării:

- identificarea opiniilor, atitudinilor și comportamentelor actorilor educaționali cu privire la schimbările determinate de organizarea anului școlar în structură modulară;
- identificarea percepțiilor actorilor educaționali cu privire la beneficiile și provocările generate de introducerea structurii pe module/intervale de cursuri a anului școlar;
- elaborarea unor recomandări de optimizare a structurii și de facilitare a implementării noii structuri a anului școlar pe intervale de cursuri/module.

Cercetarea a utilizat **metoda anchetei pe bază de chestionar** auto-administrat, completat online (folosind platforma SurveyMonkey).

Au fost elaborate și aplicate **patru chestionare tematice:**

- Chestionar pentru elevi privind noua structură a anului școlar
- Chestionar pentru părinți privind noua structură a anului școlar
- Chestionar pentru profesori privind noua structură a anului școlar
- Chestionar pentru directori privind noua structură a anului școlar

Categoriile de populație vizate în cadrul cercetării:

- elevi din învățământul gimnazial (clasele a VII-a și a VIII-a), liceal și din învățământul profesional;
- părinți ai elevilor din învățământul primar, gimnazial și liceal, inclusiv școli profesionale;
- profesori din unitățile de învățământ preuniversitar (nivel primar și secundar);
- directori de unități de învățământ preuniversitar (nivel primar și secundar);

Dimensiunile de analiză vizate de cercetare:

1. Perspectiva elevilor asupra structurii anului școlar pe intervale de cursuri/module și asupra diferitelor implicații

- Preferința privind structura anului școlar
- Implicarea elevilor în învățare
- Gestionarea bugetului de timp și a presiunii sarcinilor școlare
- Gradul de solicitare perceput de elevi pe parcursul anului școlar
- Dificultăți cu privire la ritmul de învățare și notare
- Evaluare și feedback în învățare
- Pregătirea pentru evaluările naționale

2. Perspectiva părinților asupra structurii anului școlar pe intervale de cursuri/module

- Opinii privind structura de an școlar preferată
- Influența noii structuri a anului școlar asupra unor aspecte ale relației elevului cu școala și învățarea
- Percepția părinților asupra provocărilor cu care se confruntă elevii privind învățarea și evaluarea
- Aprecierea structurii anului școlar pe intervale de cursuri/module din perspectiva pregătirii elevilor pentru examenele naționale
- Nivelul de satisfacție cu privire la organizarea activităților școlare în anului școlar trecut

3. Perspectiva profesorilor asupra structurii anului școlar pe intervale de cursuri/module

- Evaluarea structurii anului școlar pe intervale de cursuri/module, după primul an de implementare
- Opinii privind influența noii structuri a anului școlar asupra unor aspecte relevante pentru procesul de predare-învățare-evaluare
- Schimbări percepute în practicile profesorilor privind proiectarea curriculară, evaluarea și notarea
- Modalități de colaborare pentru gestionarea provocărilor legate de adaptarea la noua structură a anului școlar
- Autoevaluarea privind eficiența reorganizării activităților în contextul noii structuri a anului școlar

- Opinii ale profesorilor privind perspectiva implementării eficiente a structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar și propuneri de optimizare a activităților didactice.

4. Perspectiva directorilor asupra structurii anului școlar pe intervale de cursuri/module

- Receptarea în comunitatea școlară a schimbării structurii anului școlar
- Influența structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar asupra practicilor manageriale
- Influența structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar asupra practicilor didactice
- Factorii de sprijin care au contribuit la implementarea structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar
- Influența structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar în plan organizațional
- Influența structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar asupra calității procesului de predare-învățare-evaluare
- Principalele provocări pentru directori în organizarea și coordonarea activităților din școală, în contextul noii structuri a anului școlar
- Propunerile directorilor pentru optimizarea implementării structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar

Culegerea datelor (completarea chestionarelor) s-a desfășurat în perioada octombrie-noiembrie 2023 și a fost realizată pe un **eșantion de unități de învățământ reprezentativ la nivel național**.

Răspunsurile colectate la întrebările deschise incluse în chestionarele pentru părinți, profesori și directori au fost codificate în categorii de percepții, provocări și recomandări și prelucrate cu ajutorul programului *NVivo*, versiunea 20.7.1. Prin intermediul acestui demers de analiză au fost obținute date raportate sub forma procentelor care exprimă acoperirea unei categorii de opinii în ansamblul răspunsurilor primite.

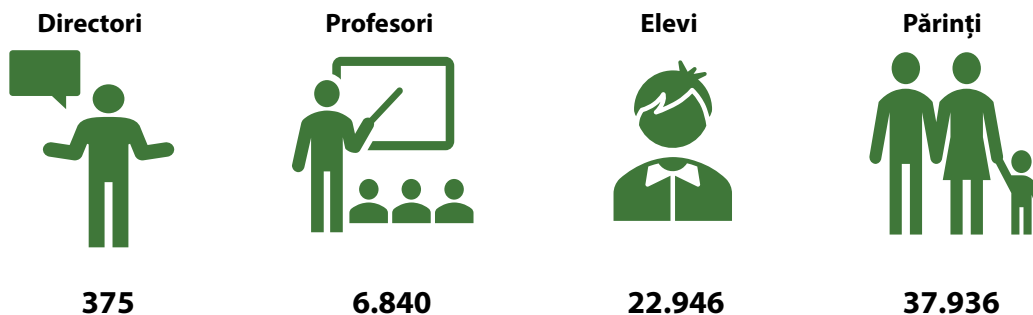
Pentru analiza comparativă a datelor a fost utilizat *testul z* pentru a compara procentele și *testul t* pentru a compara mediile (la un nivel de semnificație $\alpha=0.05$). A fost realizată o ajustare a semnificației statistice pentru comparații multiple, (prin metoda Bonferroni, folosind programele de analiză statistică). De asemenea, a fost utilizat *testul χ^2* , pentru testarea asocierii (independenței) a două variabile (la un nivel de semnificație $\alpha=0.05$).

Limitele cercetării

Distribuirea online a chestionarelor poate conduce la o subreprezentare a părinților din categorii dezavantajate socio-economic sau cu acces limitat la dispozitive digitale. S-a încercat depășirea acestei limitări prin punerea la dispoziția tuturor respondenților a infrastructurii digitale existente în cadrul unităților de învățământ cuprinse în eșantion. De asemenea, autoadministrarea poate scădea eficacitatea instrumentelor de cercetare care depinde de utilizarea corectă (participanții vizați) și respondenți cooperanți.

O alta limită este legată de faptul ca analiza s-a centrat pe principalii actori educaționali, o analiză mai extinsă putând oferi oportunitatea și altor categorii relevante să se pronunțe: inspectorii, metodiști, mediatori, reprezentanți ai comunității etc.

Numărul chestionarelor validate:

Caracteristicile eșantionului proiectat

Proiectarea bazei de selecție

Rețeaua școlară în anul 2022-2023 cuprinde un total de 18.443 unități, dintre care 9.550 unități școlare vizate de studiul nostru. Pentru acest studiu au fost luate în considerare unitățile de învățământ de masă din învățământul preuniversitar, mai puțin învățământul preșcolar, învățământul special și învățământul postliceal, problematica specifică a acestora necesitând o analiză separată. A rezultat o bază de selecție de 9.264 unități.

Tabelul 1. Rețeaua școlară 2022-2023

	Rural	Urban	Total		Privat	Public	Total
Total unități bază de selecție							
Școli gimnaziale	3920	1347	5267	Școli gimnaziale	72	5195	5267
Licee	226	1282	1508	Licee	102	1406	1508
Școli profesionale	61	15	76	Școli profesionale	2	74	76
Școli primare	2105	308	2413	Școli primare	94	2319	2413
Total	6312	2952	9264	Total	270	8994	9264
Total unități PJ							
Școli gimnaziale	2712	1080	3792	Școli gimnaziale	70	3722	3792
Licee	224	1251	1475	Licee	98	1352	1450
Școli profesionale	60	13	73	Școli profesionale	2	71	73
Școli primare	43	85	128	Școli primare	93	35	128
Total	3039	2429	5468	Total	263	5180	5443

Tabelul 2. Distribuția populației pe tipuri de unități de învățământ și medii de rezidență

TIP UNITATE	Urban	Rural	Total
Școli primare	492.997	368.883	861.880
Școli gimnaziale	417.536	300.501	718.037
Licee	558.889	36.363	595.252
Școli profesionale	62.911	11.370	74.281
Total	1.532.333	717.117	2.249.450

Proiectarea eșantionului

Pentru a cuprinde în eșantion toate categoriile de unități pe principalele caracteristici (tipul unității de învățământ, mediul de rezidență al școlii, forma de proprietate a școlii) s-a utilizat o eșantionare standard, proporțională, care asigură reprezentativitatea la nivel național a unităților selectate. Dată fiind diversitatea rețelei, dar și numărul de unități în funcție de caracteristicile enumerate, ponderea unităților selectate din fiecare dintre cele 16 categorii rezultate prin intersectarea criteriilor menționate anterior, a fost de 10%.

Tabelul 3. Eșantionul proiectat (proporție 10% din baza de selecție)

Tip unitate	Total Tip unitate (rural + urban/ public + privat)	Rural	Urban	Privat	Public
Școli primare	241	211	31	9	232
Școli gimnaziale	527	392	135	7	520
Licee	151	23	128	10	141
Școli profesionale	8	6	2	0	7
Total	926	631	295	27	899

Tabelul 4. Eșantionul proiectat, cu unități de învățământ rezervă incluse

Tip unitate	Total Tip unitate (rural + urban/ public + privat)	Rural	Urban	Privat	Public
Școli primare	275	235	40	13	262
Școli gimnaziale	538	393	145	7	531
Licee	159	26	133	12	147
Școli profesionale	14	8	6	0	14
Total	985	662	324	32	954

Selecția a condus la un număr de 985 unități de eșantionare (inclusiv unități de învățământ de rezervă). Din totalul unităților selectate, 180 sunt unități cu personalitate juridică (PJ) și 542 structuri arondate acestora, iar 263 sunt unități cu personalitate juridică fără structuri arondate. Unitățile de învățământ - rezervă au fost adăugate pentru situația în care rata de răspuns ar fi scăzută, volumul de 380 de unități PJ calculat statistic permițând o rată de răspuns de 85%.

Selecția s-a realizat utilizându-se un pas de eșantionare pentru fiecare mini-bază de selecție după organizarea acestora pe județe, în vederea asigurării unei acoperiri teritoriale cât mai bune.

Selecția eșantionului de unități de învățământ, ca primă etapă a eșantionării, a fost urmată de selecția celor patru categorii de actori educaționali (elevi, profesori, directori de școală și părinți) din fiecare unitate, în raport cu criteriile de selecție stabilite.

Eșantioanele de elevi, profesori și părinți asigură erori de eșantionare reduse, între $\pm 0,5-1,2\%$. În ceea ce privește eșantionul directorilor de școală, eroarea de eșantionare este de aprox. $\pm 5\%$, având în vedere că directorii sunt prezenți doar în unitățile de învățământ cu personalitate juridică.

Caracteristicile eșantionului realizat

Cercetarea a implicat un total de 892 unități de învățământ din cadrul a 406 unități PJ, iar rata de răspuns înregistrată a fost de 91,6%.

Tabelul 5. Eșantionul realizat

Tip unitate	Total	Rural	Urban	Privat	Public
Școli primare	248	211	37	11	237
Școli gimnaziale	487	351	136	5	482
Licee	144	22	122	9	135
Școli profesionale	13	8	5		13
Total	892	592	300	25	867

Tabelul 6. Distribuția eșantionului pe mediu de rezidență și formă de proprietate

Total	Rural	Urban	Privat	Public
Proiectat	632	296	26	900
Realizat	592	300	25	867
Hi p=9,92 pt. 3 gl	62,627	1,936	0,567	2,810

Tabelul 7. Distribuția eșantionului pe tip de unitate de învățământ

	Total	PRI	GIM	LIC	PRF
Proiectat	927	241	527	151	8
Realizat	897	248	487	144	13
Hi p=7,92 pt. 3gl		0,610	0,886	0,017	0,404

Caracteristici

La cercetare au participat 892 unități de învățământ, respectiv 248 școli primare, 487 școli gimnaziale, 144 licee și 13 școli profesionale. În continuare sunt detaliate caracteristicile acestora privind numărul de respondenți, regiuni de dezvoltare, medii de rezidență, formă de proprietate, numărul structurilor arondate.

Tabelul 8. Numărul de unități de învățământ și de participanți, pe categorii

	Directori	Elevi	Părinți	Profesori
Număr de unități	341	357	368	379
Procentaj din totalul unităților respondente	84,6%	88,6%	91,3%	94,0%
Numărul de respondenți	375	22946	37936	6840
Eroarea de eșantionare	5,2%	0,7%	0,5%	1,2%

Tabelul 9. Distribuția unităților de învățământ participante la cercetare, pe regiuni de dezvoltare și medii de rezidență

	Rural	Urban	Total
BU_IF	2,1%	10,0%	7,1%
CENTRU	15,9%	16,1%	16,0%
NE	29,0%	15,3%	20,2%
NV	13,1%	16,1%	15,0%
SE	13,8%	13,4%	13,5%
SUD-M	16,6%	11,9%	13,5%
SV-O	7,6%	10,0%	9,1%
VEST	2,1%	7,3%	5,4%
Total	100%	100%	100%

Figura 1. Distribuția pe regiuni de dezvoltare a unităților de învățământ din urban

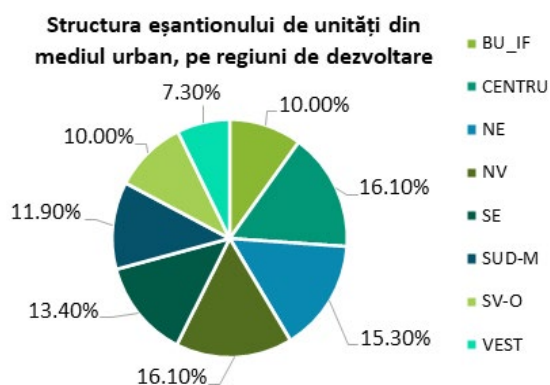

Figura 2. Distribuția pe regiuni de dezvoltare a unităților de învățământ din rural

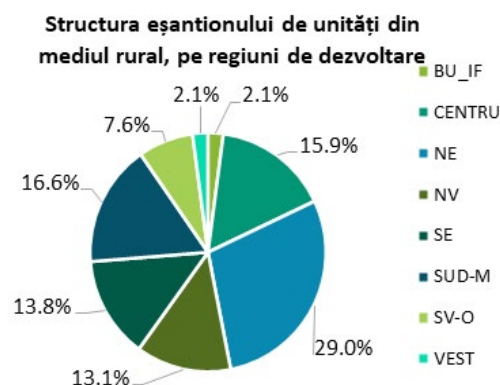
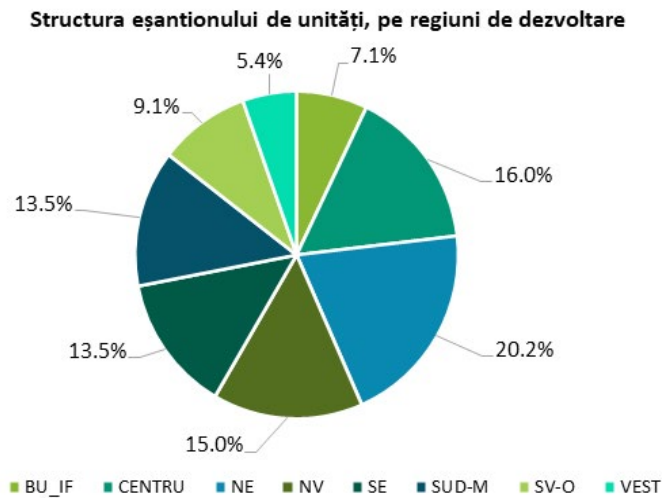

Figura 3. Distribuția pe regiuni de dezvoltare a unităților de învățământ din eșantionul realizat

Tabelul 10. Distribuția unităților de învățământ PJ pe forme de proprietate

	Rural	Urban	Total	Rural	Urban	Total
Privată	3	22	25	2,1%	8,4%	6,2%
Publică	142	239	381	97,9%	91,6%	93,8%
Total	145	261	406	100%	100%	100%

Tabelul 11. Distribuția unităților de învățământ PJ de tip de unitate de învățământ

	Rural	Urban	Total	Rural	Urban	Total
Școli gimnaziale	111	126	237	76,6%	48,3%	58,4%
Licee	22	122	144	15,2%	46,7%	35,5%
Școli profesionale	8	5	13	5,5%	1,9%	3,2%
Școli primare	4	8	12	2,8%	3,1%	3,0%
Total	145	261	406	100%	100%	100%

Tabelul 12. Distribuția unităților de învățământ PJ în funcție de numărul școlilor participante la cercetare (coordonatoare/ cu personalitate juridică și structuri arondate)

	Rural	Urban	Total	Rural	Urban	Total
Fără structuri	10	233	243	6,9%	89,3%	59,9%
O structură		18	18	0,0%	6,9%	4,4%
Două structuri	42	9	51	29,0%	3,4%	12,6%
Trei structuri	37	1	38	25,5%	0,4%	9,4%
Patru structuri	36		36	24,8%	0,0%	8,9%
Cinci structuri	14		14	9,7%	0,0%	3,4%
Șase structuri	5		5	3,4%	0,0%	1,2%
Total	145	261	406	100%	100%	100%

Capitolul 2

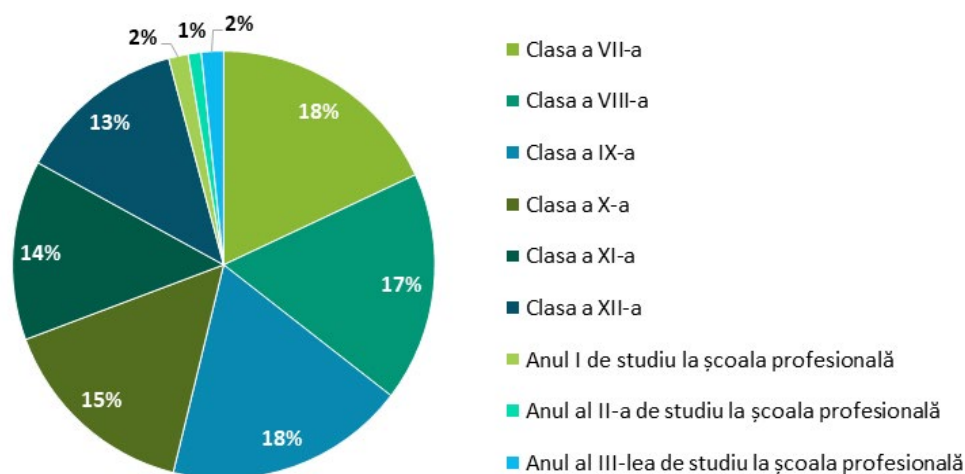
Perspectiva elevilor asupra structurii anului școlar

Caracteristicile participanților

La chestionarul online au răspuns **22.946 de elevi**, dintre care 12.293 sunt fete (53,6%) și 10.653 sunt băieți (46,4%). Mai mult de jumătate dintre participanți (53,2%) locuiesc în mediul rural, majoritatea (78,3%) învață într-o unitate de învățământ din mediul urban, 35,5% dintre elevii respondenți urmează învățământul gimnazial, iar 64,5% sunt elevi în învățământul secundar superior. Structura pe clase de studiu a eșantionului este următoarea:

- 4.142 elevi în clasa a VII-a (18,1%)
- 3.988 elevi în clasa a VIII-a (17,4%)
- 4.216 elevi în clasa a IX-a (18,4%)
- 3.567 elevi în clasa a X-a (15,5%)
- 3.117 elevi în clasa a XI-a (13,6%)
- 2.951 elevi în clasa a XII-a (12,9%)
- 336 elevi în anul I de studiu la școala profesională (1,5%)
- 233 elevi în anul al II-a de studiu la școala profesională (1%)
- 396 elevi în anul al III-lea de studiu la școala profesională (1,7%).

Figura 4. Distribuția pe clase de studiu a elevilor respondenți

Analiza rezultatelor

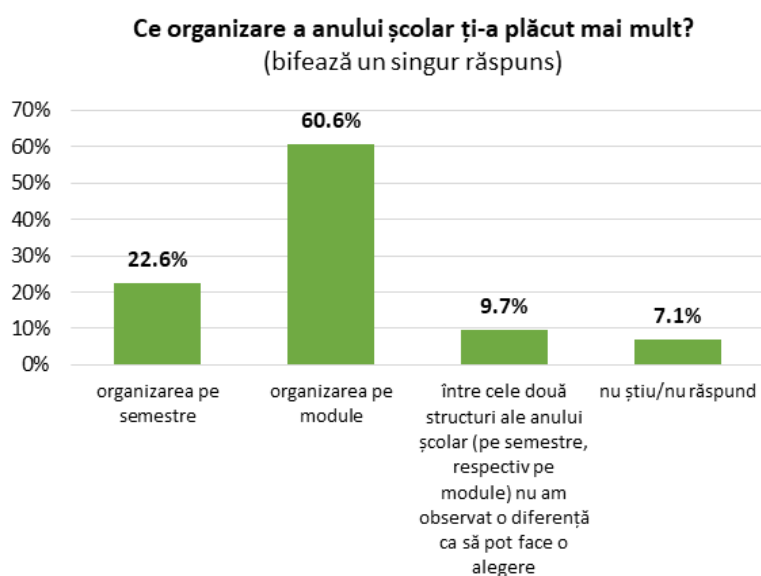
1. Preferința elevilor privind structura anului școlar

► Retrospectiv

Privind retrospectiv la anul școlar 2022-2023 (primul an în care a fost schimbată semnificativ structura anului școlar), majoritatea elevilor (61%) preferă organizarea pe module a anului școlar, în timp ce unul din zece elevi (9,7%) afirmă că nu a observat diferențe între cele două moduri de organizare. Datele de cercetare arată însă că există și un grup semnificativ de elevi (aproximativ un elev din cinci - 22,6%) care preferă organizarea anterioară a anului școlar, pe semestre. Dintre respondenți, 7,1% dintre elevi nu au răspuns la această întrebare.

Această distribuție a răspunsurilor ne indică faptul că pentru aproximativ doi din cinci elevi trecerea la o nouă structură a anului școlar reprezintă încă o provocare, fie pentru că nu este încă înțeles ce este nou/ diferit, fie pentru că vechea structură este considerată a fi una mai bună în raport cu cea aplicată în prezent.

Figura 5. Preferințele elevilor privind structura anului școlar

În continuare vom analiza modul în care diferă răspunsurile elevilor în funcție de diferite caracteristici, precum nivelul de învățământ în care sunt înscriși și tipul de filieră (pentru cazul elevilor de liceu).

Uitându-ne la răspunsurile oferite de elevi în funcție de nivelul de învățământ la care sunt înscriși (Figura 7), rezultatele obținute ($\chi^2 = 216.07$, $df = 6$, $p < .001$) evidențiază faptul că această organizare a anului școlar este preferată mai mult de elevii din ciclurile gimnazial (60,1%) și liceal (62,6%), comparativ cu cei din școlile profesionale (51,9%). Aceștia din urmă înregistrează atât cele mai mari rate de non-răspuns, cât și de răspunsuri care indică faptul că nu au fost observate diferențe între structura actuală și cea precedentă.

De asemenea, potrivit rezultatelor ($\chi^2 = 253.01$, $df = 12$, $p < .001$), organizarea anului școlar pe module este preferată, în special, de elevii din ciclul liceal - filiera teoretică (64,6%), comparativ cu participanții de la nivelul gimnazial (60,1%), liceu-filiera tehnologică (60,8%) și cei din școlile profesionale (51,9%) (Figura 6).

Figura 6. Distribuția preferințelor elevilor privind structura anului școlar, pe niveluri de învățământ

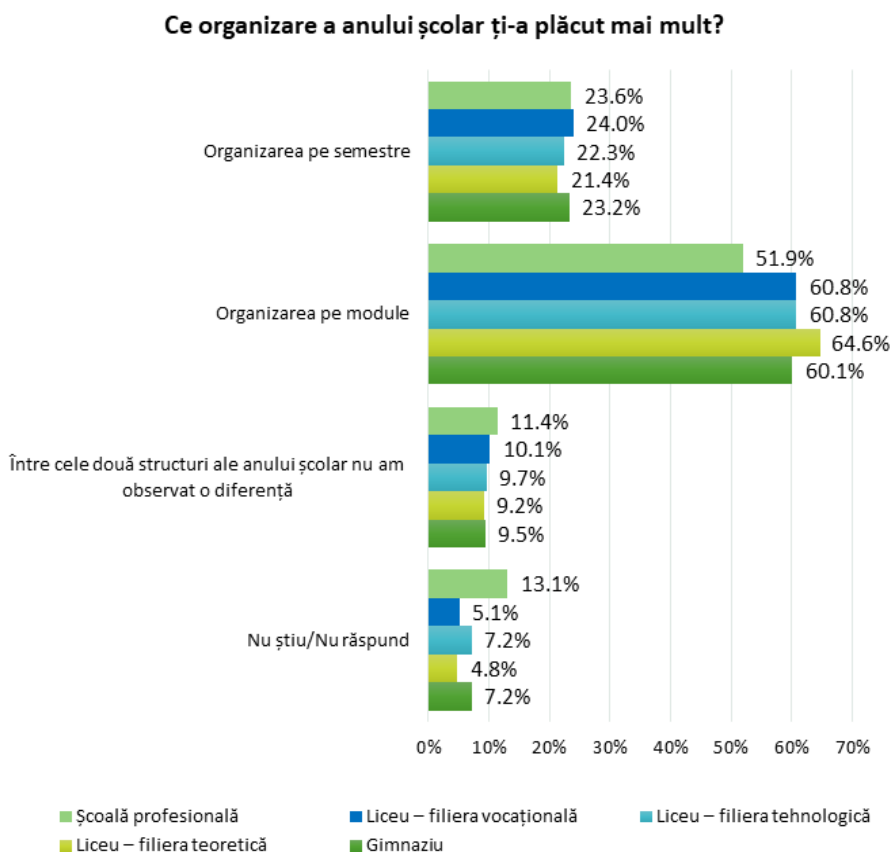
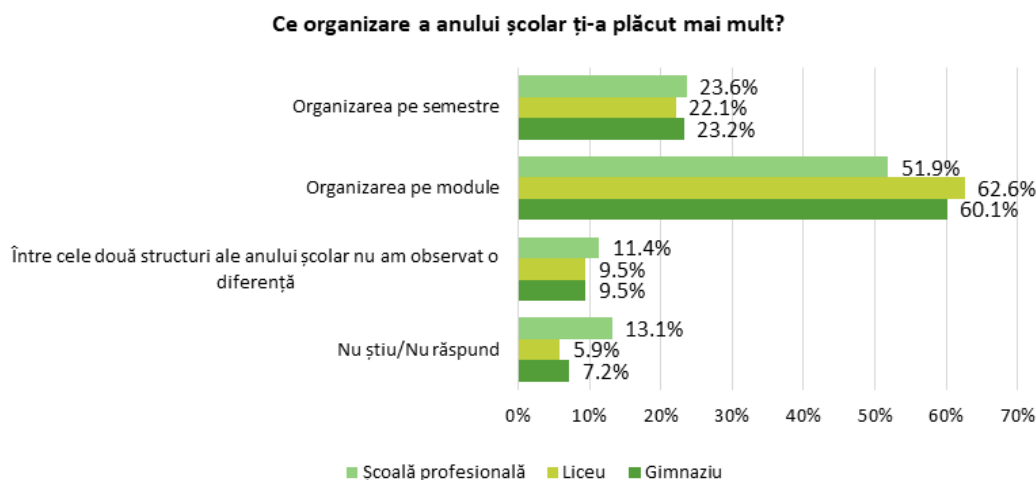

Figura 7. Distribuția preferințelor elevilor privind structura anului școlar în funcție de nivelul de studiu al elevilor și filieră

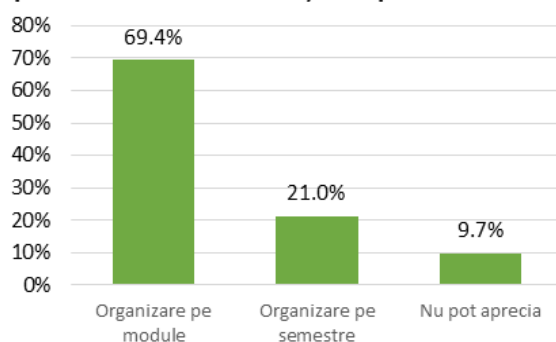
► Pentru viitor

Privind înspre anul școlar viitor și în urma experienței avute, aproximativ 70% dintre elevi doresc ca și în următorul an școlar să existe o organizare pe intervale de cursuri (module). În această proiecție de viitor, se observă că preferința pentru organizarea pe intervale de cursuri are susținători și între elevii care la întrebarea anterioară nu se poziționaseră clar (aproximativ 8%). Această dinamică ar putea fi un indicator al preferinței majorității elevilor pentru continuitate în organizarea anului școlar.

Unul din cinci elevi declară că ar prefera să se revină la organizarea pe semestre, în timp ce aproximativ 10% dintre elevii respondenți nu au încă o preferință conturată pentru una dintre cele două variante.

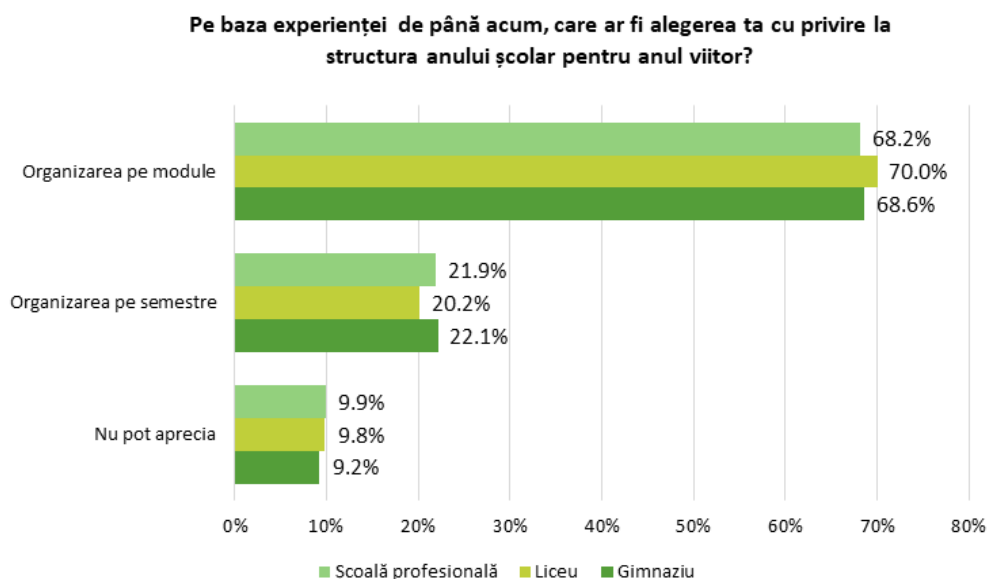
Figura 8. Preferințele elevilor cu privire la structura anului școlar pentru 2023-2024

Pe baza experienței de până acum, care ar fi alegerea ta cu privire la structura anului școlar pentru anul viitor?

După cum se poate constata în Figura 9, varianta organizării pe intervale de cursuri/ module a anului școlar viitor are o susținere similară între preferințele exprimate de elevii din gimnaziu, liceu sau școala profesională.

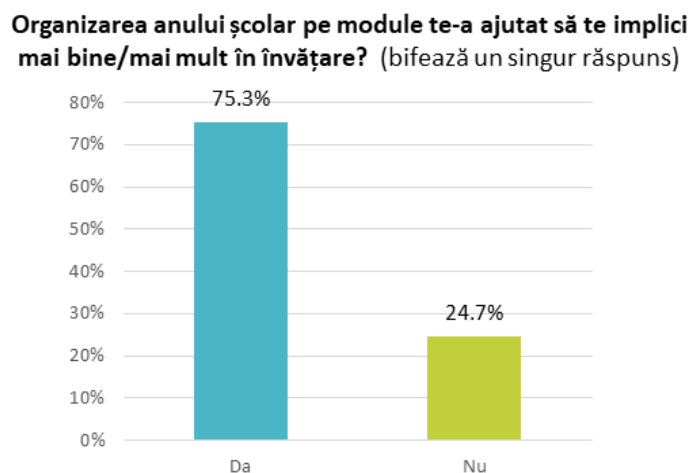
Figura 9. Preferințele elevilor cu privire la structura anului școlar pentru 2023-2024, în funcție de nivelul de studiu al elevilor

2. Implicații din perspectiva învățării

Trei sferturi dintre elevi (75%) consideră că organizarea anului școlar pe module îi ajută să se implice mai bine/ mai mult în procesul de învățare, un procent superior celui înregistrat în cazul întrebării anterioare. Acest avantaj pare să fie evidențiat chiar și de către cei care nu au indicat o preferință explicită pentru noua structură. Aproximativ un sfert dintre elevi nu susțin această perspectivă, considerând că noua organizare nu i-a ajutat să se implice mai bine în învățare.

Figura 10. Percepția elevilor privind propria implicarea în învățare

3. Gestionarea bugetului de timp și a presiunii sarcinilor școlare

Organizarea modulară a anului școlar este percepută de majoritatea elevilor ca având numeroase beneficii, așa cum vom detalia în continuare (Figura 11).

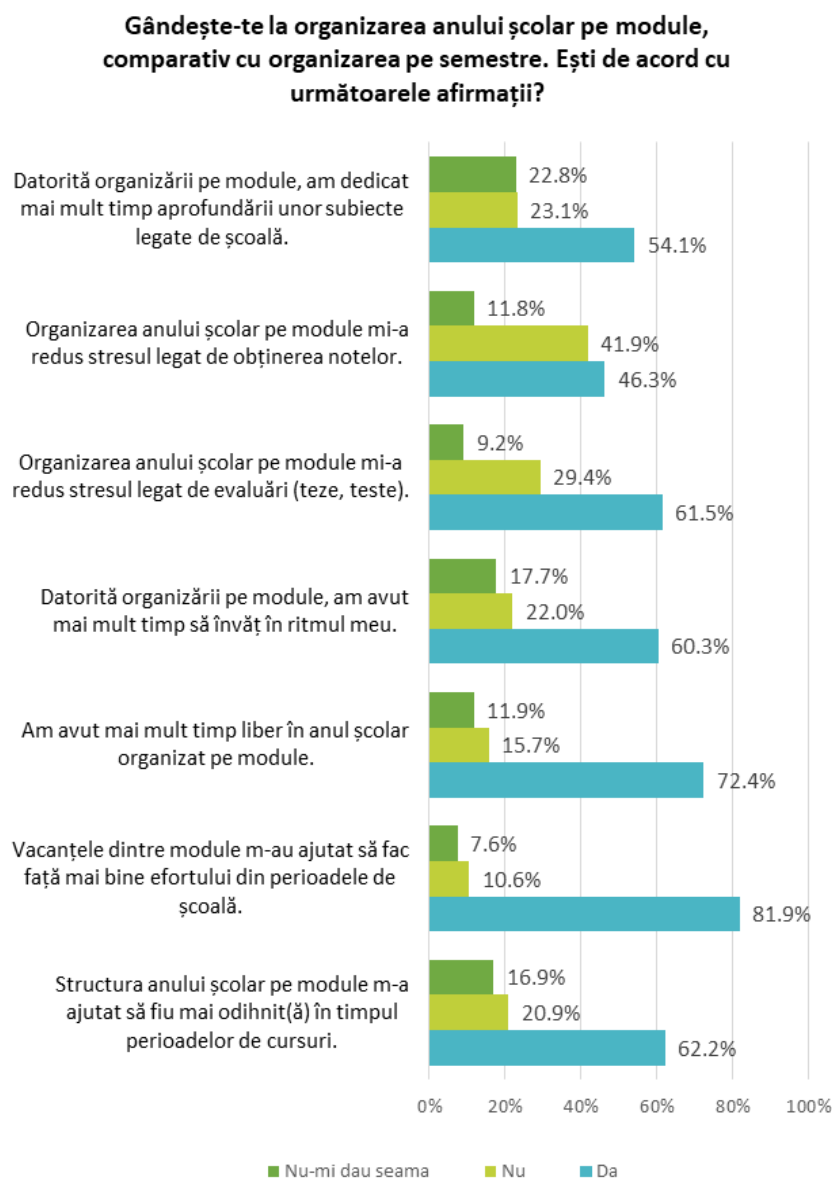
Majoritatea elevilor consideră că perioadele mai numeroase de vacanță îi ajută să facă față mai bine efortului din perioadele de școală (82% dintre elevi) și că au avut mai mult timp liber în anul școlar organizat pe module (72%).

Peste 60% dintre elevi apreciază că astfel au avut mai mult timp să învețe în ritmul propriu, s-a redus stresul legat de evaluări (eliminându-se tezele) și, în general, structura anului școlar pe module i-a ajutat să fie mai odihniți în perioadele de cursuri.

Aproximativ jumătate dintre elevi consideră că, datorită organizării pe module a anului școlar, au dedicat mai mult timp aprofundării anumitor teme/ subiecte de studiu (54%)

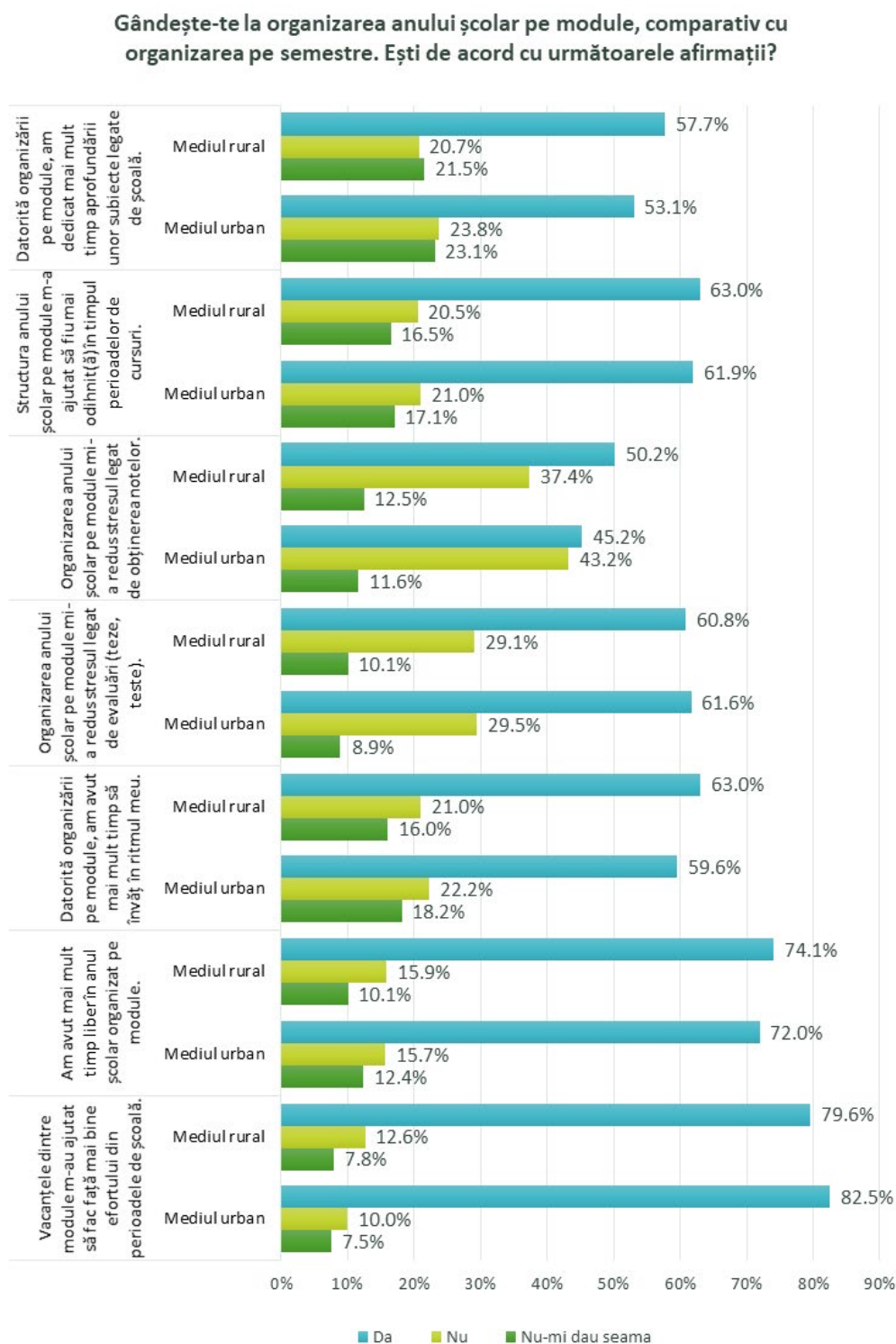
Singurul aspect în care ponderea celor care susțin și celor care contestă avantajul trecerii la intervale de cursuri/ module se apropie semnificativ, este cel legat de notare. În acest caz, numărul elevilor care consideră că această organizare a mai redus din stresul legat de obținerea notelor este cu doar 5 procente mai mare decât cei care consideră că nu există un astfel de efect (46,2% comparativ cu 41,9%). Această stare de fapt evidențiază faptul că problema notării este una complexă și trebuie abordată într-un cadru mai larg de măsuri ameliorative.

Figura 11. Percepțiile elevilor în legătura cu organizarea anului școlar pe module, comparativ cu organizarea pe semestre

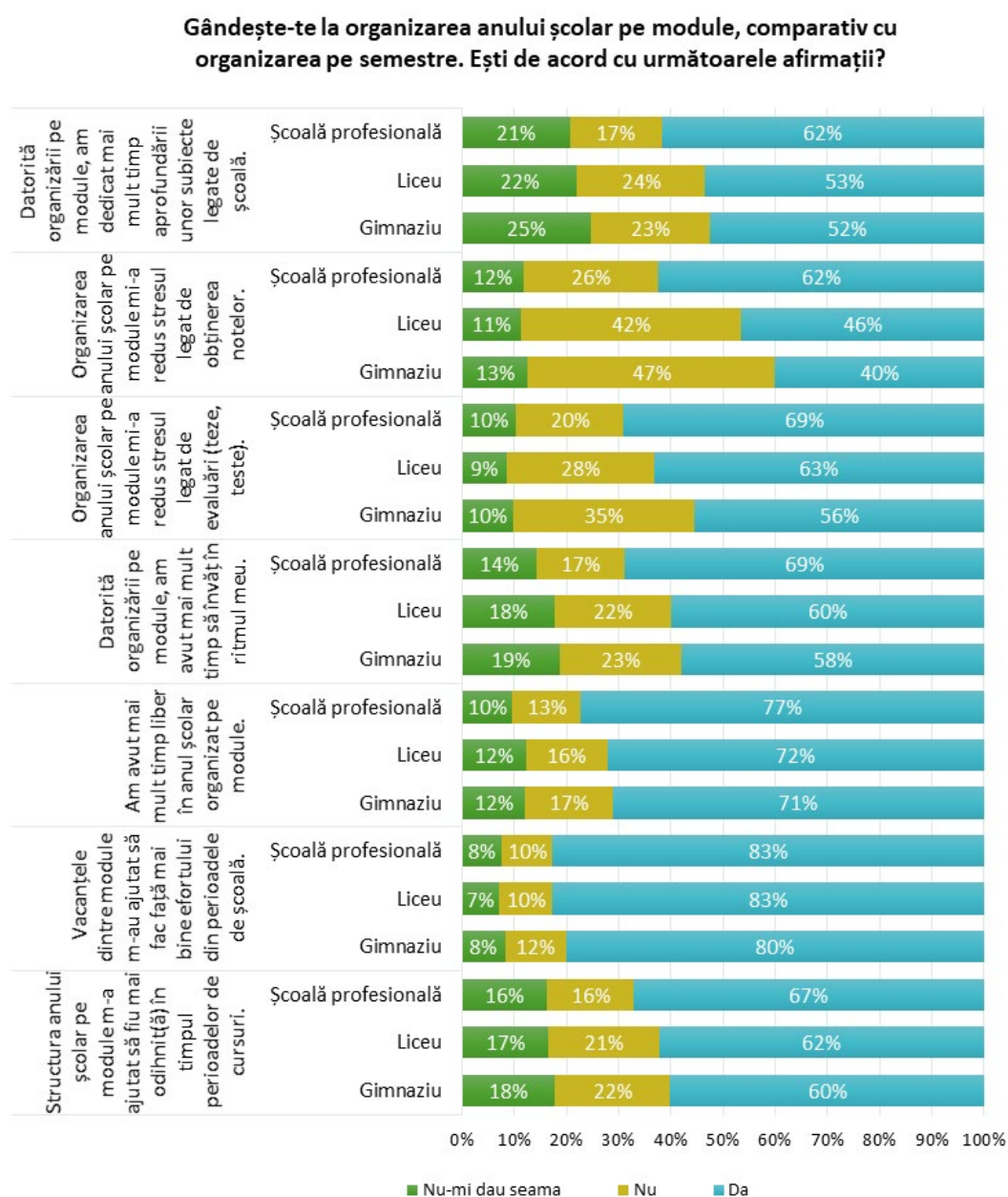
Luând în considerare **mediul în care se află unitățile de învățământ** (Figura 12), rezultatele obținute au evidențiat că elevii care învață în mediul rural, comparativ cu cei care învață în mediul urban, tind să perceapă mai favorabil următoarele aspecte legate de organizarea anului școlar pe module: (1) aceștia consideră că au avut mai mult timp liber ($\chi^2 = 19.69$, $df = 2$, $p < .001$); (2) au avut mai mult timp la dispoziție să învețe în ritmul propriu ($\chi^2 = 21.18$, $df = 2$, $p < .001$); (3) a scăzut nivelul de stres legat de obținerea notelor ($\chi^2 = 54.73$, $df = 2$, $p < .001$); respectiv (4) au reușit să dedice mai mult timp aprofundării unor subiecte legate de școală ($\chi^2 = 35.71$, $df = 2$, $p < .001$).

Figura 12. Percepțiile elevilor în legătură cu organizarea anului școlar pe module, comparativ cu organizarea pe semestre, în funcție de mediul în care învață

Datele care iau în considerare **distribuția răspunsurilor elevilor în funcție de nivelul de studiu** (Figura 13), aduc informații suplimentare referitoare la gestionarea timpului și a presiunii sarcinilor școlare. Comparativ cu elevii mai mari, elevii de gimnaziu tind să perceapă mai puțin favorabil aspectele investigate aici, în special în privința reducerii stresului legat de testare (dezacord aproximativ de 35%) și de obținerea notelor (dezacord aproximativ de 47%).

Figura 13. Percepțiile elevilor în legătură cu organizarea anului școlar pe module, comparativ cu organizarea pe semestre, în funcție de nivelul de studiu

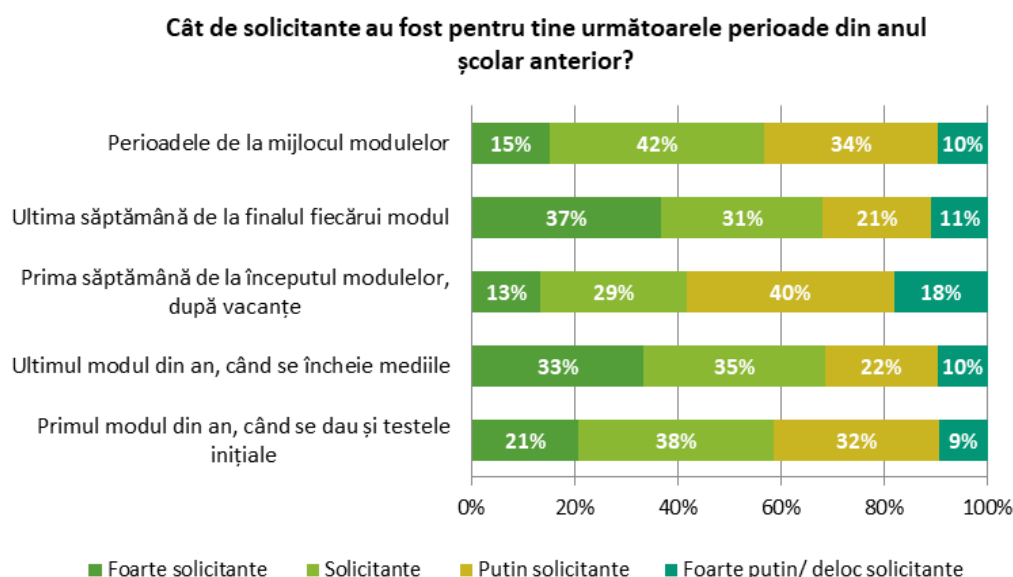
4. Gradul de solicitare perceput de elevi pe parcursul anului școlar

Perioadele apreciate ca fiind **cele mai solicitante** de către majoritatea elevilor (procente cumulate pentru variantele de răspuns foarte solicitant și solicitant) **sunt ultimul modul din anul școlar precedent**, când s-a încheiat situația școlară (69%), **respectiv ultima săptămână de la finalul fiecărui modul** (68%).

Ca perioade **solicitante** sunt resimțite **primul modul din anul școlar**, în care se susțin testele inițiale (59% dintre elevi, procente cumulate) și **perioadele din mijlocul modulelor** (57% dintre elevi, procente cumulate).

Cea mai puțin solicitantă perioadă este, în opinia a 58% dintre respondenți (procente cumulate), **prima săptămână de la începutul fiecărui modul**, după perioada vacanței.

Figura 14. Perioadele școlare solicitante pentru elevi din anul școlar anterior

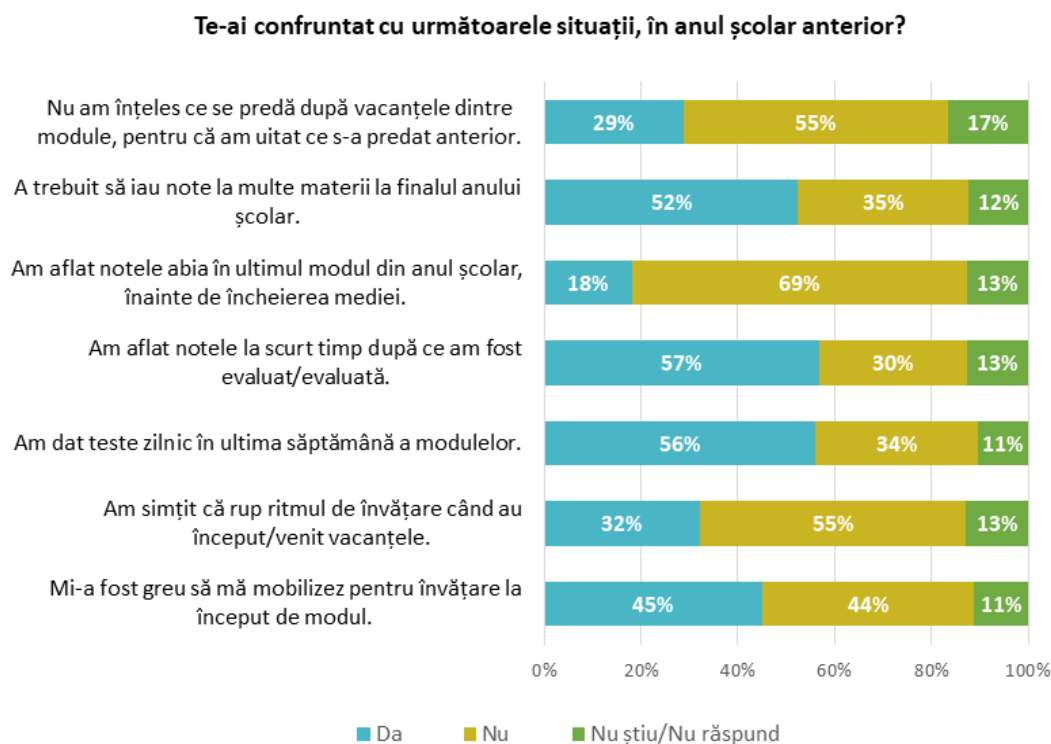
5. Dificultăți cu privire la ritmul de învățare și notare

Răspunsurile elevilor cu privire la provocările întâmpinate pe parcursul anului școlar oferă date suplimentare legate de percepția acestora cu privire la gradul de solicitare ridicat la final de modul și la final de an școlar. Astfel, **56% dintre elevi declară că au primit teste zilnic în ultima săptămână a modulelor și peste jumătate dintre aceștia (52%) au fost nevoiți să ia note la multe materii, la finalul anului școlar** (Figura 15).

În proporții relativ egale, elevii au răspuns că le-a fost greu să se mobilizeze pentru învățare la început de modul (45%), respectiv că nu au avut această dificultate (44%). Începutul de modul pare unul dificil și din perspectiva asigurării continuității învățării cu ceea ce s-a predat în modulul anterior: aproximativ unul din trei elevi chestionați (29%) indică faptul că au avut dificultăți de înțelegere a conținuturilor nou predate, deși peste jumătate dintre elevi declară că nu au întâmpinat astfel de probleme. Similar, aproximativ unul din trei elevi (32%) au simțit că rup ritmul de învățare în vacanțe iar peste jumătate nu se confruntă cu această dificultate.

Aproape unul din cinci elevi (18%) declară că și-a aflat notele la diferite discipline abia în ultimul modul din anul școlar, înainte de încheierea mediei. Acest lucru semnaleză posibile deficiențe din perspectiva comunicării și feedback-ului oferit elevilor în învățare, chiar dacă cei mai mulți elevi declară că nu s-au confruntat cu această problemă (69% și-au aflat notele pe parcursul anului școlar iar dintre aceștia, aproximativ 57% au aflat notele la scurt timp după evaluare).

Figura 15. Dificultăți cu privire la ritmul de învățare și la notare, potrivit elevilor

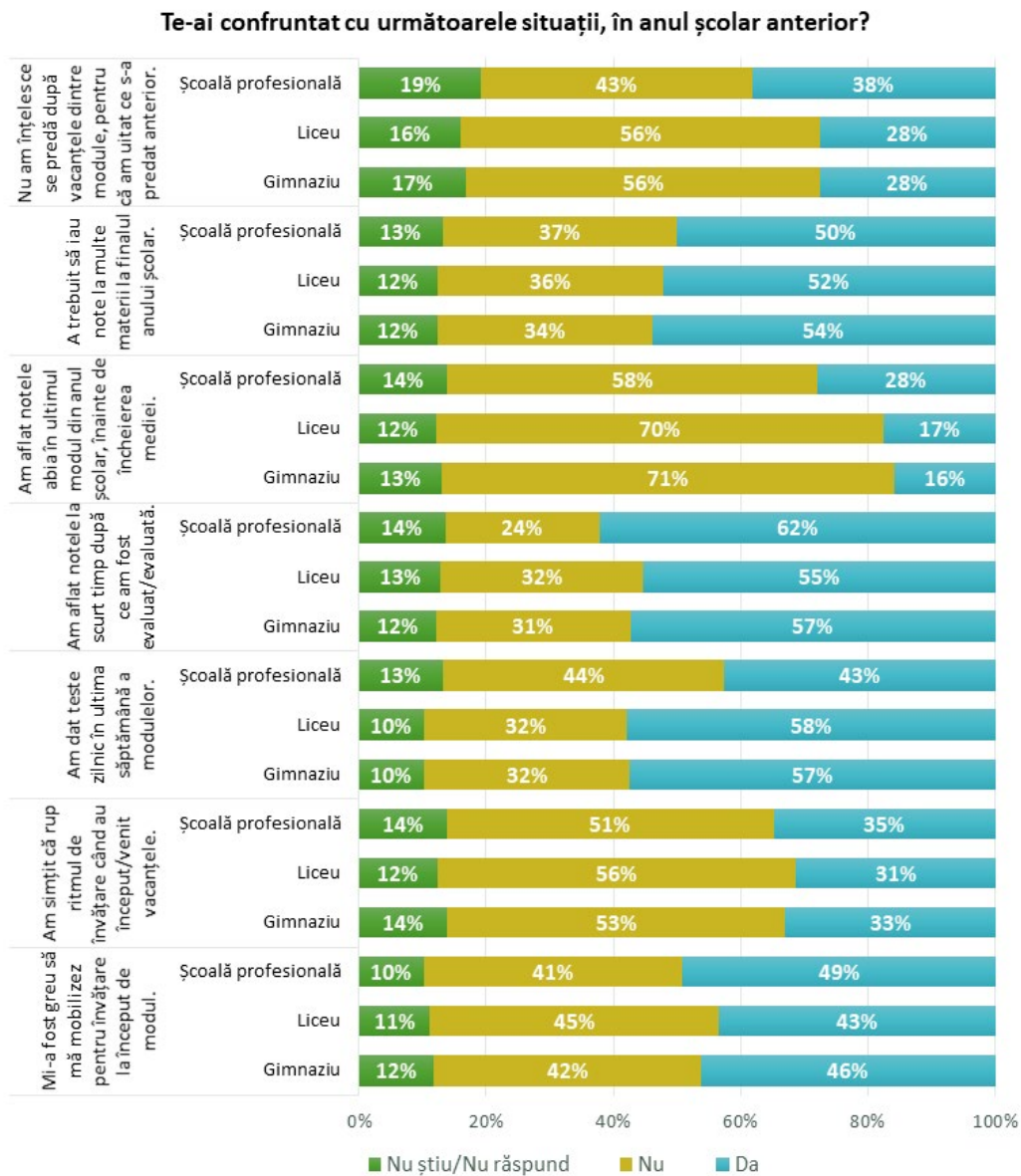

Datele înregistrează câteva particularități ale percepțiilor elevilor cu privire la ritmul de învățare și notare, în funcție de nivelul de învățământ urmat (Figura 16).

Astfel, frecvența elevilor din ciclul liceal care NU consideră că au rupt ritmul de învățare când au început vacanțele este mai crescută, comparativ cu ceilalți elevi respondenți ($x^2 = 37.39$, $df = 4$, $p < .001$). În schimb, aceștia identifică ca principale dificultăți faptul că au aflat notele abia în ultimul modul din anul școlar, înainte de încheierea mediei (55,4%) și că au primit teste zilnic în ultima săptămână a modulelor (31,3%).

Pe de altă parte, elevii de gimnaziu au resimțit următoarele dificultăți (Figura 16): au primit teste zilnic în ultima săptămână a modulelor (57,4%), au fost nevoiți să obțină note la multe materii spre finalul anului școlar (53,9%), au întâmpinat dificultăți în a se mobiliza pentru învățare la început de modul (46,2%) și au considerat că au rupt ritmul de învățare când au început vacanțele (33%).

Figura 16. Dificultăți cu privire la ritmul de învățare și la notare, potrivit elevilor (în funcție de nivelul de studiu)

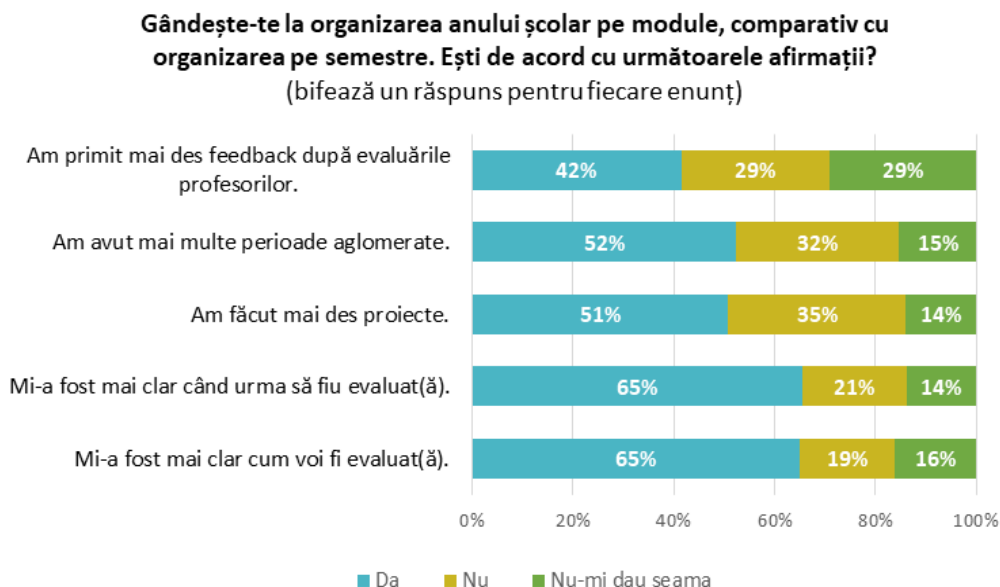

6. Evaluare și feedback

În percepția a 65% dintre elevi, în cadrul organizării anului școlar pe module, au fost mai clare modalitățile de evaluare și predictibile momentele în care vor fi evaluați (Figura 17).

Pe de altă parte, peste 50% dintre respondenți au perceput anul școlar ca având multe perioade aglomerate. De asemenea, în ciuda creșterii predictibilității evaluării în structura pe module, doar 42% dintre elevi afirmă că au primit frecvent feedback de la profesori în urma evaluărilor.

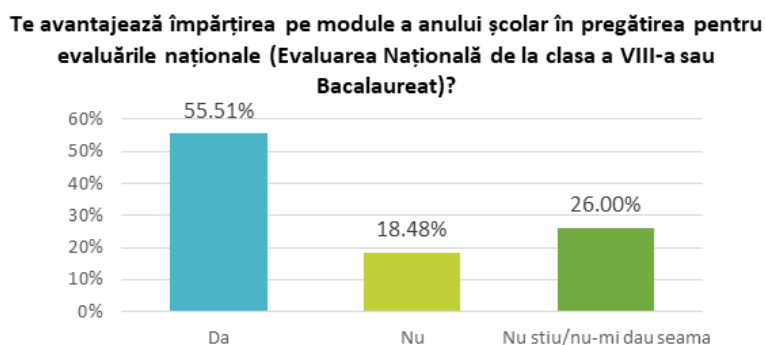
Peste 50% dintre elevi declară că în acest an organizat modular au realizat mai multe sarcini de tip proiect, comparativ cu anii anteriori.

Figura 17. Modalitățile de evaluare, din perspectiva elevilor

7. Pregătirea elevilor pentru evaluările naționale

Mai mult de jumătate dintre elevi (56%) consideră că organizarea pe module îi avantajează în privința pregătirii pentru examenul național, iar aproximativ un sfert dintre aceștia declară că nu pot aprecia efectele acestei organizări asupra pregătirii lor, aspect care poate fi pus pe seama faptului că, pentru unii elevi (de la clasa a VII-a, de la clasa a X-a sau de la școala profesională), poate fi prematură această apreciere la momentul colectării acestor date (Figura 18).

Aproximativ 18% dintre elevi consideră că nu îi avantajează împărțirea pe module a anului școlar pentru pregătirea examenelor de Evaluare Națională și Bacalaureat.

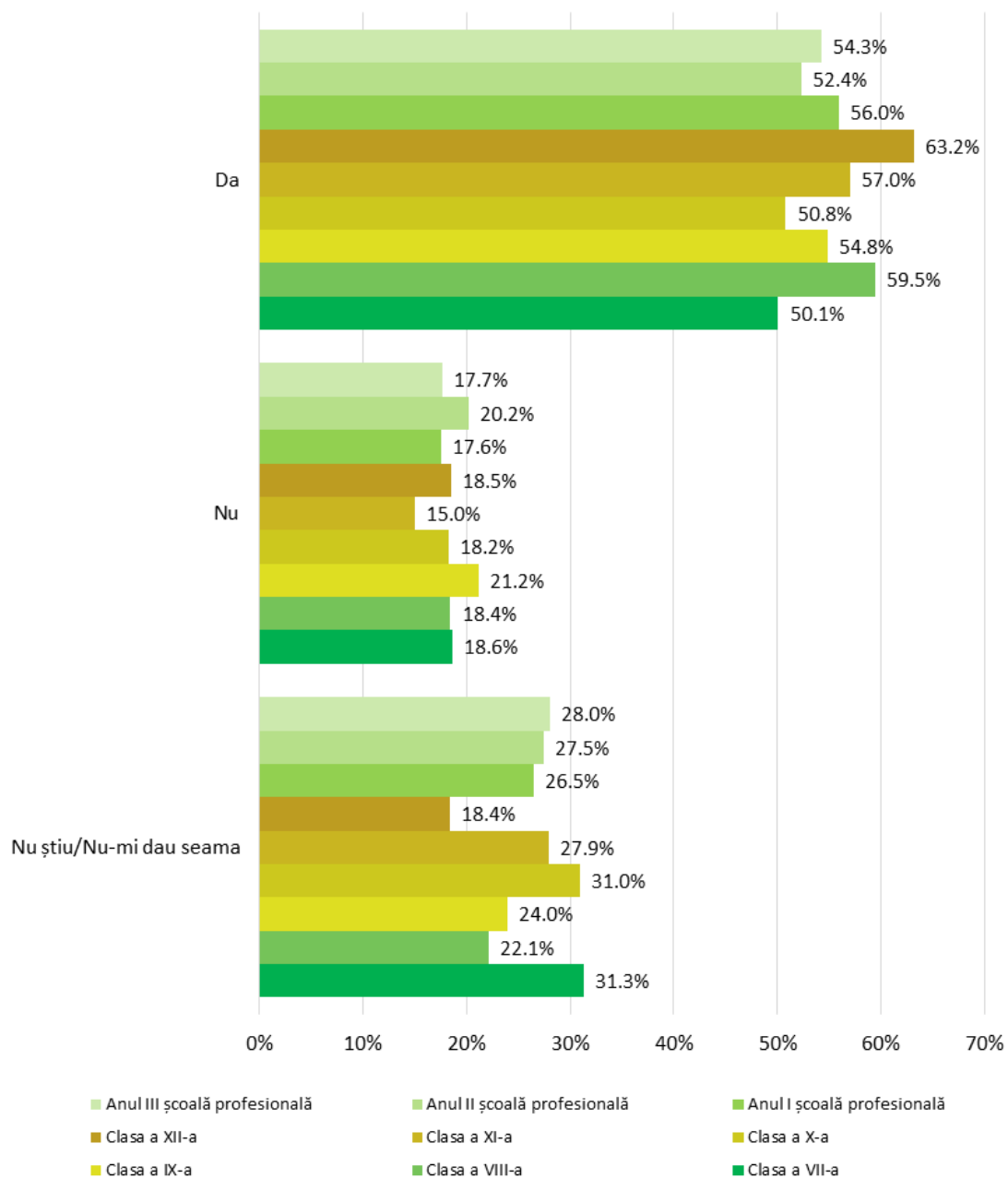
Figura 18. Influența structurii anului școlar pe module asupra evaluărilor naționale, din perspectiva elevilor

Comparând rezultatele obținute în funcție de clasa de studiu (Figura 19), s-a constatat faptul că împărțirea pe module este văzută cel mai mult ca un avantaj de către elevii din clasele a XII-a (63%) și elevii de clasa a VIII-a (60%) ($x^2 = 297.16$, $df = 16$, $p < .001$).

Acest avantaj proiectat/ sperat, este ușor relativizat de aprecierile elevilor de clasa a IX-a (cei care au avut experiența evaluării naționale anul anterior). Aceștia consideră în proporție de 55% că organizarea modulară constituie un avantaj din perspectiva examenelor, aproximativ unul din cinci elevi (21%) indicând dezacordul cu acest avantaj, iar unul din patru elevi neputând aprecia clar acest efect.

Figura 19. Influența structurii anului școlar pe module asupra evaluărilor naționale din perspectiva elevilor, în funcție de clasa de studiu

Te avantajează împărțirea pe module a anului școlar în pregătirea pentru evaluările naționale (Evaluarea Națională de la clasa a VIII-a sau Bacalaureat)?

Concluzii

Preferința elevilor privind structura anului școlar. Răspunsurile elevilor înregistrează o dinamică a preferinței pentru organizarea anului școlar pe intervale de cursuri/module, de la 61% alegere a acestei structuri în baza experienței primului an de implementare (2022-2023) la aproximativ 70% preferință pentru anul școlar viitor, fapt ce ar putea fi un indicator al opțiunii majorității elevilor pentru continuitate în organizarea anului școlar. Pe de altă parte, există segmente importante de elevi (22%) care preferă organizarea semestrială tradițională sau care nu observă diferențe notabile în raport cu organizarea pe intervale de cursuri/module.

Implicarea elevilor în învățare. Această preferință este susținută, pentru trei sferturi dintre elevi (75%), de percepția generală că noua organizare a facilitat implicarea lor în învățare.

Gestionarea bugetului de timp și a presiunii sarcinilor școlare. Majoritatea elevilor consideră că perioadele mai numeroase de vacanță îi ajută să facă față mai bine efortului din perioadele de școală (82% dintre elevi) și că au avut mai mult timp liber în anul școlar organizat pe module (72%). Peste 60% dintre elevi apreciază că astfel au avut mai mult timp să învețe în ritmul propriu și că, în general, structura anului școlar pe module i-a ajutat să fie mai odihniți în perioadele de cursuri. Datele de cercetare evidențiază că aceste beneficii sunt semnalate cu cea mai mare frecvență de către elevii care învață în unități de învățământ din mediul urban și de către elevii care studiază la liceu. Doar 46% dintre elevi consideră că organizarea pe intervale/module aduce avantajul diminuării stresului legat de notare, în special prin eliminarea tezelor. Comparativ cu elevii mai mari (de la liceu și școală profesională), elevii de gimnaziu percep într-o proporție mai ridicată stresul legat de testare (35%) și de obținerea notelor (47%).

Gradul de solicitare perceput de elevi pe parcursul anului școlar. Gradul de solicitare perceput de elevi pe parcursul anului școlar este ridicat, indiferent de tipul de organizare. Astfel, în contextul organizării modulare, peste jumătate dintre elevii participanți la studiu declară că s-au confruntat în anul școlar precedent cu perioade încărcate sau chiar foarte încărcate. În opinia elevilor, cele mai solicitante perioade sunt cele de la sfârșitul de modul și cele de la finalul anului școlar, în timp ce în prima săptămână de după o perioadă de vacanță există un grad de solicitare mai scăzut.

Provocări cu privire la ritmul învățării și practicile de evaluare. Gradul ridicat de solicitare perceput pare să aibă o legătură directă cu situațiile identificate ca fiind problematice privind ritmul învățării și evaluarea. Astfel, peste jumătate dintre elevii respondenți indică faptul că s-au confruntat cu practici neproductive pentru învățare, precum testarea zilnică în ultima săptămână a modulelor (56%) și presiunea de a obține note la mai multe discipline școlare la sfârșitul anului (52%). Cele mai multe provocări sunt raportate de elevii din gimnaziu: au întâmpinat dificultăți în a se mobiliza pentru învățare la început de modul, au considerat că au întrerupt ritmul de învățare când au început vacanțele, au primit teste zilnic în ultima săptămână a modulelor și au fost nevoiți să obțină note la multe discipline la finalul anului școlar.

Evaluare și feedback. Potrivit datelor, în percepția a 65% dintre elevi, în cadrul organizării anului școlar pe intervale/module, au fost mai clare modalitățile de evaluare și predictibile momentele în care vor fi evaluați. Cu toate acestea, doar 42% dintre elevi afirmă că au primit frecvent feedback de la profesori în urma evaluărilor. Alte dificultăți apărute par să rezulte din suprapunerea evaluării la mai multe discipline în același interval de timp (peste jumătate dintre elevi raportează perioade aglomerate).

Pregătirea elevilor pentru evaluările naționale. Mai mult de jumătate dintre elevi consideră că organizarea pe module îi avantajează în privința pregătirii pentru examenele naționale, iar aproximativ un sfert declară că nu pot aprecia efectele acestei organizări asupra pregătirii lor. Împărțirea pe module este văzută cel mai mult ca un avantaj de către elevii din clasele a XII-a (63%) și elevii de clasa a VIII-a (60%). Acest avantaj proiectat/ sperat, este ușor relativizat de aprecierile elevilor de clasa a IX-a (cu experiența evaluării naționale anul anterior), care consideră în proporție de 55% că organizarea modulară constituie un avantaj din perspectiva examenelor. Cum era de așteptat, un sfert dintre elevii investigați, în special dintre cei pentru care ar putea fi prematură această apreciere la momentul cercetării, consideră că nu pot aprecia în ce măsură această organizare a anului școlar facilitează pregătirea pentru examenele naționale de sfârșit de ciclu gimnazial/ liceal. Opiniile împărțite reflectă variabilitatea experienței personale și contextuale a elevilor legate de percepția și pregătirea pentru examene.

Capitolul 3

Perspectiva părinților asupra structurii anului școlar

Caracteristicile participanților

La chestionarul online au răspuns **37.936 de părinți**, cu rezidență în mediul urban în proporție de 57% și în mediul rural 43%. Numărul ridicat al participanților la sondaj indică interesul crescut pentru această temă, indiferent de mediul de rezidență. Respondenții sunt în principal persoane de gen feminin din familie (87%). Ocupația actuală a părintelui respondent este: preponderent salariat (56%) sau casnică (22%). În privința nivelului de studii absolvite, predomină părinții cu studii medii (41%), urmași de cei cu studii superioare (35%) și de cei cu cel mult zece clase absolvite (20%).

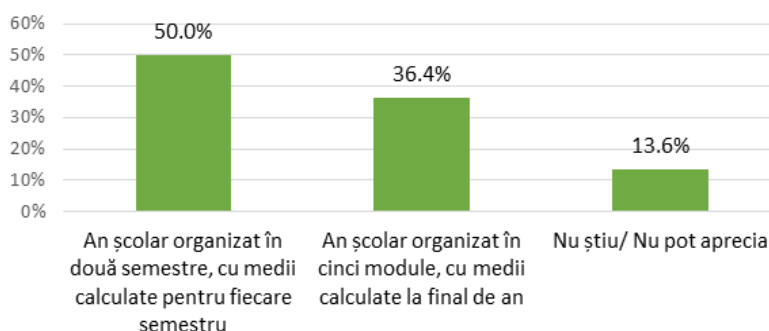
Raportat la nivelul de învățământ/ tipul de școală la care este înscris fiica/ fiul, distribuția este următoarea: 35% - învățământ gimnazial (clasele V-VIII), 33% - învățământ primar (clasa pregătitoare – clasa a IV-a), 31% - învățământ liceal (clasele IX-XII), 1% - școală profesională (anii I-III).

Analiza rezultatelor

1. Opțiunea părinților privind structura anului școlar

Figura 20. Opțiunea părinților privind organizarea anului școlar pe module vs. pe semestre

După experiența anilor școlari anteriori, ce structură a anului școlar credeți că este mai potrivită pentru fiica/fiul dvs.? (bifați un singur răspuns)

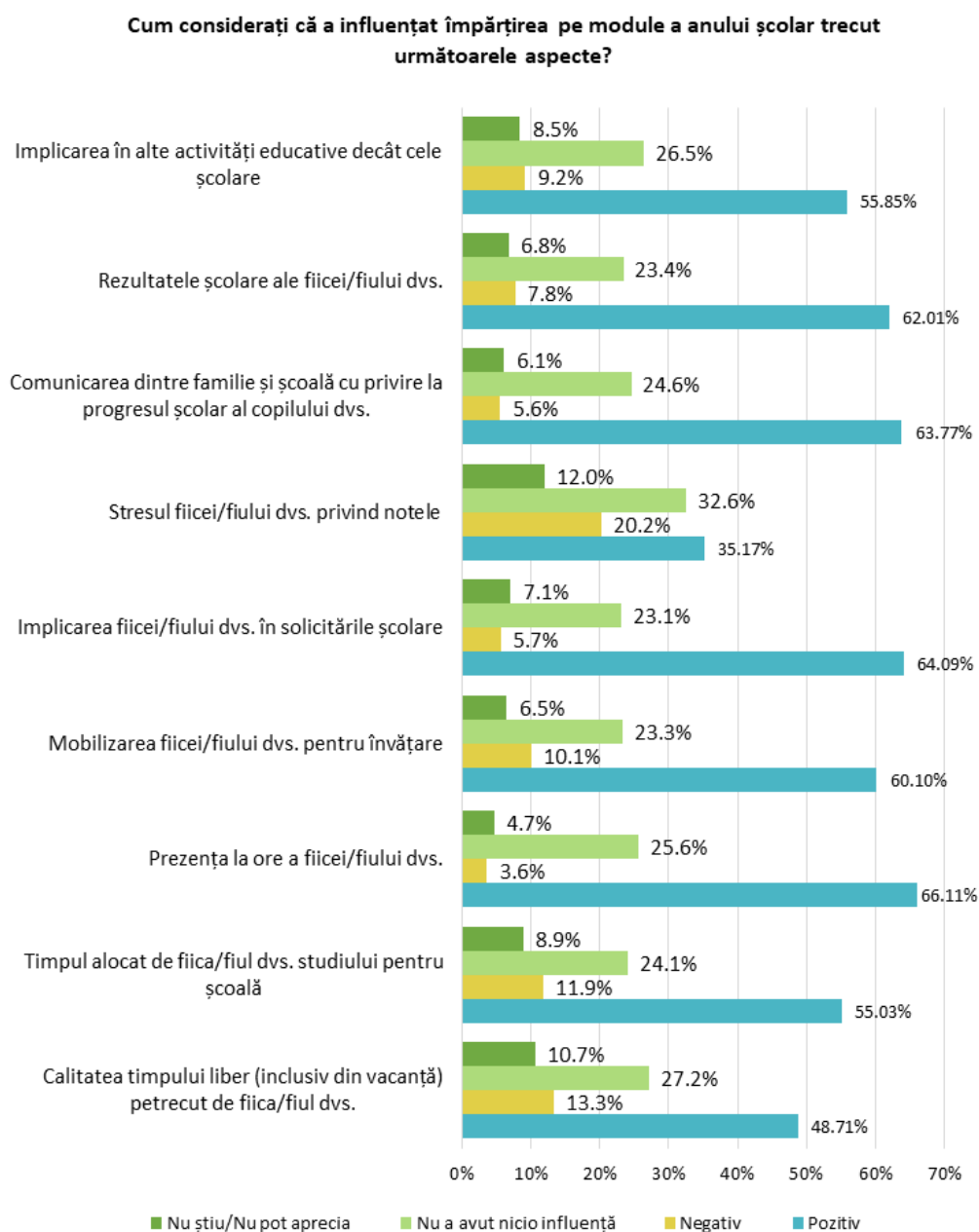

Jumătate dintre părinți sunt de părere că anul școlar organizat în două semestre reprezintă o structură mai potrivită pentru copiii lor elevi, iar 36% optează pentru anul școlar organizat în cinci intervale de cursuri/ module. Aproximativ 14% dintre părinți nu au putut aprecia care mod de organizare a anului școlar ar fi mai potrivit pentru ficia/ fiul lor.

Vom explora în continuare câteva dintre aspectele strict legate de învățare care ar putea explica aceste preferințe ale părinților, altele, cum ar fi implicațiile schimbării structurii anului școlar asupra reorganizării sarcinilor/ timpului pentru părinți și în familie, nefăcând obiectul acestui studiu.

2. Influența structurii anului școlar pe intervale de cursuri/ module asupra unor aspecte ale relației elevului cu școala și învățarea

Figura 21. Percepția părinților referitoare la relația elevului cu școala/învățarea, în contextul organizării pe module a anului școlar

În ciuda opțiunilor orientate dominant spre organizarea pe semestre a anului școlar (înregistrate la întrebarea anterioară), părinții apreciază mai degrabă pozitiv influența noii structuri a anului școlar asupra aspectelor referitoare la relația elevului cu școala (Figura 21). De asemenea, aproximativ unul din patru părinți nu consideră că noua structură a anului școlar a avut o influență asupra aspectelor investigate.

Conform opiniei părinților, **influențele pozitive** s-au remarcat asupra următoarelor aspecte: prezența la ore (66%), implicarea în rezolvarea solicitărilor școlare (64%), comunicarea școală – familie cu privire la progresul școlar al copilului (64%), rezultatele școlare (62%), mobilizarea pentru învățare (60%), implicarea în activități educative, altele decât cele școlare (56%), timpul alocat studiului pentru școală (55%), calitatea timpului liber (49%).

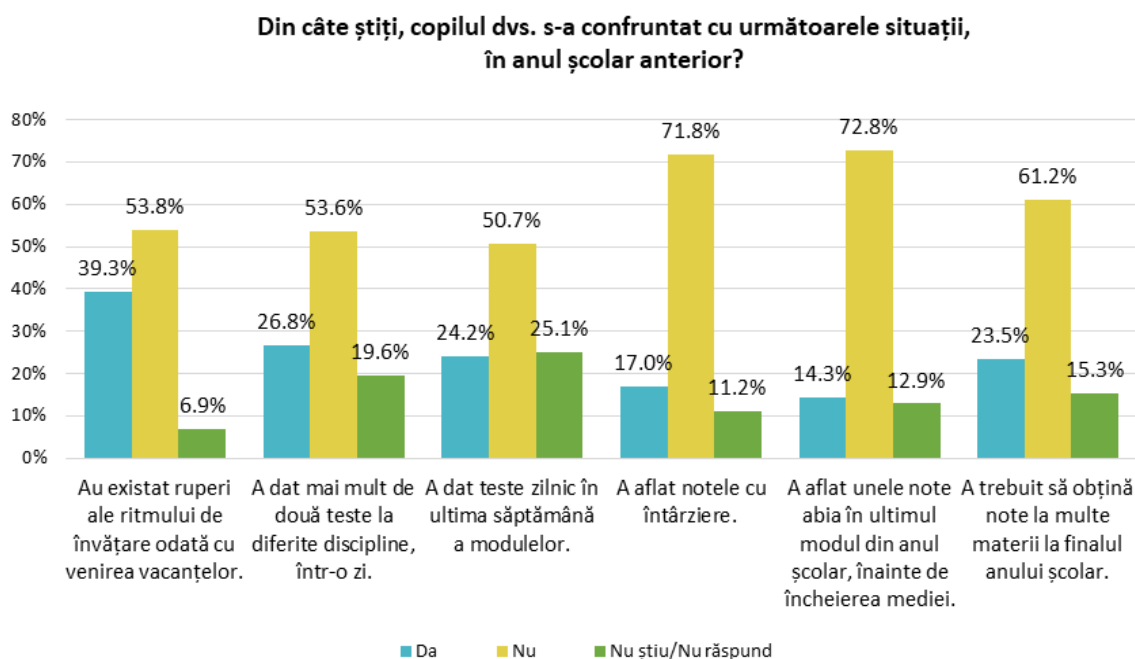
Referitor la **stresul elevilor privind notarea**, doar 35% dintre părinți consideră că acesta s-a ameliorat în noul context, o treime apreciază că noua organizare nu a avut nicio influență asupra acestui aspect iar doi din cinci părinți (20%) consideră că stresul a crescut.

3. Percepția părinților asupra provocărilor elevilor privind învățarea și evaluarea

În opinia majorității părinților (între 51% și 73%, în funcție de situație), elevii nu s-au confruntat cu dificultățile investigate (Figura 22).

Cu toate acestea, similar cu elevii care au exprimat dificultăți legate de aglomerarea evaluărilor în anumite perioade ale anului și dificultăți de mobilizare/ înțelegere în învățare după vacanțe, opinia părinților semnalează că **cele mai frecvente provocări întâmpinate de elevi** sunt legate de afectarea ritmului de învățare, din cauza vacanțelor frecvente (39% dintre părinți considerând acest lucru); testarea într-o zi, la mai mult de 2 discipline (27%); testarea în fiecare zi a ultimei săptămâni a fiecărui modul (24%); necesitatea de a obține mai multe note la finalul anului școlar (24%).

Figura 22. Situații cu care s-au confruntat elevii în anul școlar anterior evidențiate de părinți

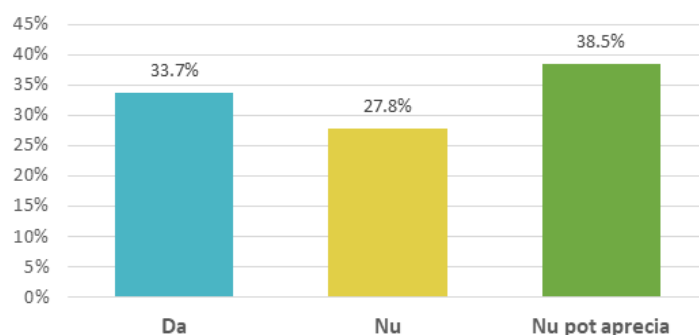
4. Aprecierea părinților asupra structurii anului școlar pe intervale de cursuri/module, în contextul pregătirii elevilor pentru examenele naționale

Cei mai mulți dintre părinți (38%) nu pot aprecia măsura în care noua structură a anului școlar ar fi mai potrivită din perspectiva pregătirii elevilor pentru examenele naționale (Figura 23). Această poziționare este parțial explicată de structura eșantionului care include părinți ai elevilor de vârstă mai mică (clasa pregătitoare - clasa a VI), unii dintre ei fără experiența/ la distanță de experiența evaluării naționale a copiilor lor.

Aproximativ 40% dintre părinții elevilor de clasa a XII-a și 37% dintre cei ai elevilor de clasa a VIII-a consideră mai potrivită organizarea modulară a anului școlar pentru pregătirea copiilor pentru examenele naționale, aprecierea acestora situându-se peste media de 34% înregistrată la nivelul întregului eșantion de părinți.

Figura 23. Influența structurii modulare asupra pregătirii pentru evaluările naționale, din perspectiva părinților

Considerați că este mai potrivită structura anului școlar pe module în pregătirea pentru evaluările naționale (Evaluarea Națională de la clasa a VIII-a sau Bacalaureat)?

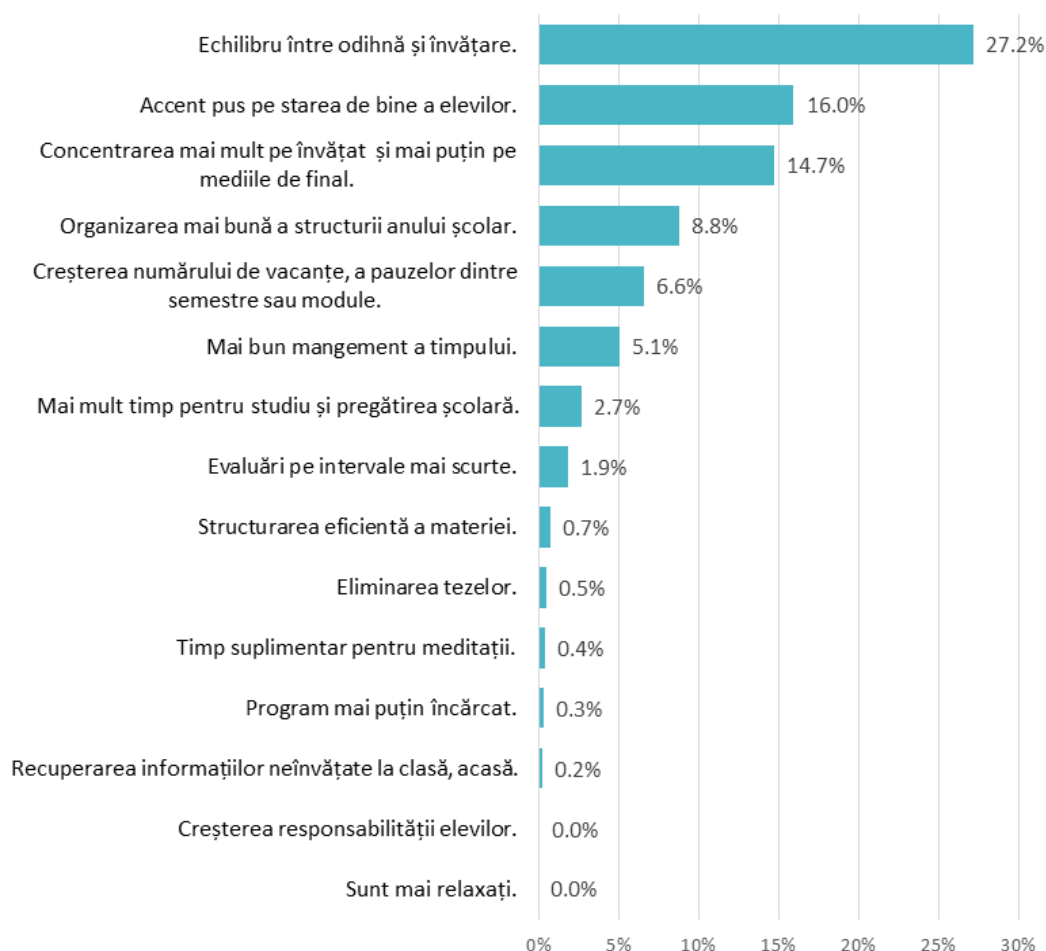
Motivele avute în vedere de către părinții care au răspuns „**DA** (este mai potrivită structura anului școlar pe module pentru pregătirea pentru EN)” (exprimate ca răspunsuri libere), conturează ideea că **introducerea modulelor favorizează în anumite aspecte relația elevului cu școala**. Răspunsurile colectate au fost codificate și prelucrate sub forma procentelor care exprimă acoperirea unei categorii în ansamblul răspunsurilor primite (Figura 24). Dintre acestea, pot fi menționate următoarele aspecte:

- A crescut starea de bine a elevilor (au un program mai puțin încărcat; a crescut numărul de vacanțe și pauzele dintre semestre/ module; există un echilibru mai bun între perioadele de odihnă și cele de învățare; s-a pus mai puternic accentul pe starea de bine a elevilor);
- S-au creat premise pentru creșterea performanței în învățare (recuperarea informațiilor neînvățate la clasă, acasă; asigurarea unui timp suplimentar pentru studiu individual, pregătire școlară și meditații; concentrarea mai mult pe procesul de învățare și mai puțin pe mediile de finalul anului școlar);
- Modificările au avut un impact pozitiv asupra procesului de predare (a existat un mai bun management a timpului și o structurarea mai eficientă a materiei);

- Modificările au influențat pozitiv sistemul de evaluare și notare a performanțelor școlare (prin eliminarea tezelor și evaluări pe intervale mai scurte de timp);
- În general, responsabilizarea și motivarea elevilor a crescut.

Figura 24. Influențe pozitive asupra pregătirii pentru evaluările naționale din perspectiva părinților

DA: Motive pentru care este mai potrivită structura anului școlar pe module în pregătirea pentru evaluările naționale (Evaluarea Națională de la clasa a VIII-a sau Bacalaureat).

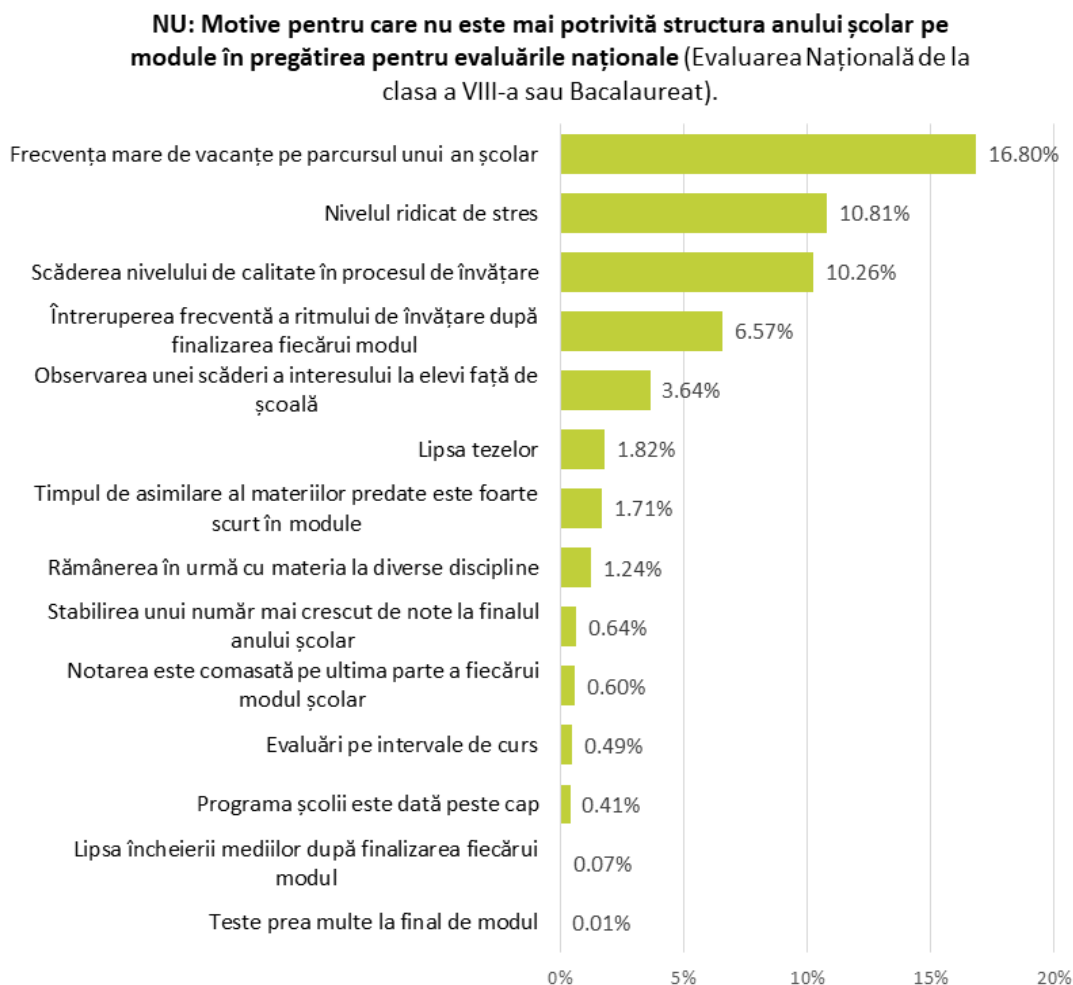

Pentru cei care au răspuns „**NU** (este mai potrivită structura anului școlar pe module pentru pregătirea pentru EN)”, argumentele (notate în răspunsuri libere) arată o anumită **rezistență la schimbarea organizării anului școlar și evidențiază aspecte care necesită ajustare/ameliorare**, în opinia părinților (Figura 25). Trebuie observat că aceleași argumente enunțate anterior, privite ca avantaje de către cei care au ales varianta „Da”, au fost privite ca dezavantaje de către cei care au ales varianta „Nu”. Principalele aspecte problematice notate de părinți sunt următoarele:

- Frecvența mare a vacanțelor pe parcursul anului școlar conduce la întreruperea frecvenței a ritmului de învățare; la aceasta se adaugă cele două săptămâni dedicate „Școlii Altfel” și „Săptămânii Verzi”, care îi scot pe elevi din ritmul constant de învățare și contribuie la uitarea mai frecventă a informațiilor învățate;

- În privința performanței în învățare, ei consideră că au observat o scădere a nivelului de calitate în procesul de învățare; timpul de asimilare al materiei predate este prea scurt pe parcursul modulelor și elevii rămân în urmă cu materia la diverse discipline;
- În ceea ce privește predarea, respondenții consideră că volumul de informații predate este prea mare și necorelat cu timpul scurt în care elevii trebuie să asimileze materia;
- Numeroși respondenți s-au exprimat cu privire la evaluare, notare și comunicarea rezultatelor: ei consideră lipsa tezelor un aspect care afectează negativ învățarea, ca și neîncheierea mediilor după finalizarea fiecărui modul; stabilirea unui număr crescut de note la finalul anului școlar; notarea comasată pe ultima parte a fiecărui modul școlar; prea multe teste la final de modul; imposibilitatea îndreptării mediei dacă aceasta este una singură la final de an școlar; lipsa cunoașterii nivelului elevilor de către părinți pe parcursul anului școlar;
- În ansamblu, acești părinți au observat o scădere a motivației și interesului elevilor față de școală.

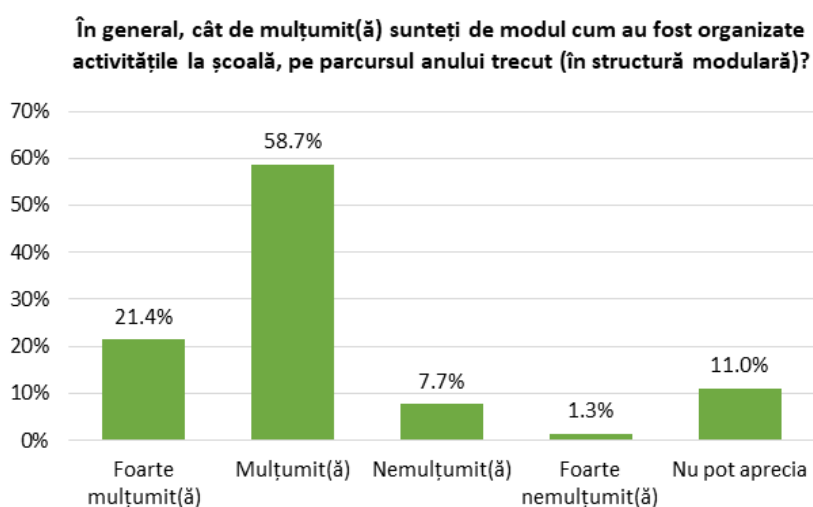
Figura 25. Influențe negative asupra pregătirii pentru evaluările naționale din perspectiva părinților

5. Satisfacția părinților cu privire la organizarea activităților școlare în anul școlar trecut

Majoritatea părinților (80% procente cumulate între variantele de răspuns mulțumit și foarte mulțumit) **se declară mulțumiți de modul în care au fost organizate activitățile** la școala unde au învățat copiii lor pe parcursul anului 2022-2023. Dintre aceștia, 11% nu pot aprecia, iar procentul celor nemulțumiți și foarte nemulțumiți nu depășește cumulativ 9%.

Figură 26. Satisfacția părinților față de organizarea activităților școlare în anul școlar 2022-2023 (primul în structura pe intervale de cursuri/module)

Această apreciere în termeni puternic pozitivi a părinților asupra modului în care a fost implementată decizia de reorganizare a structurii anului școlar (Figura 26), pe de o parte, și preferința majoritară a părinților pentru păstrarea structurii anului școlar pe semestre (Figura 20), pe de altă parte, semnaleză o posibilă rezistență la decizia autorităților de schimbare a structurii anului școlar și totodată aprecierea efortului profesorilor pentru implementarea deciziei în bune condiții, fapt ce indică nevoia ajustării modului în care sunt pregătite și comunicate deciziile de politici educaționale.

Concluzii

Opțiunea părinților privind structura anului școlar. Jumătate dintre părinții respondenți sunt de părere că anul școlar organizat în două semestre reprezintă o structură mai potrivită pentru fiecele/ fii lor, iar 36% dintre părinți optează pentru anul școlar organizat în cinci intervale de cursuri/ module.

Opiniile părinților privind influența organizării anului asupra unor aspecte ale relației elevului cu școala și învățarea arată însă că pentru majoritatea există avantaje clare față de structura precedentă. Astfel, în ciuda numărului ridicat de părinți care sunt favorabili organizării pe semestre, datele colectate surprind aprecierile pozitive a peste jumătate dintre părinți cu privire la: prezența la ore (66%), implicarea în rezolvarea solicitărilor școlare (64%), comunicarea școală – familie cu privire la progresul școlar al copilului (64%), rezultatele școlare (62%), mobilizarea

pentru învățare (60%), implicarea în activități educative, altele decât cele școlare (56%), timpul alocat studiului pentru școală (55%), calitatea timpului liber (49%).

Pe de altă parte, la fel ca elevii, părinții semnalează ca aspecte problematice existența stresului legat de notare, afectarea ritmului de învățare din cauza vacanțelor prea frecvente (39% dintre părinți considerând acest lucru), precum și anumite aspecte legate de evaluare: testarea într-o zi la mai mult de două discipline (27%), testarea zilnică în ultima săptămână a modulelor (24%), presiunea de a obține note la multe discipline la finalul anului școlar (24%).

Aprecierea structurii anului școlar pe intervale de cursuri/ module în contextul pregătirii elevilor pentru examenele naționale. Împărțirea pe intervale/ module a avut, conform percepției unei treimi dintre părinți, preponderent efecte pozitive asupra relației elevului cu școala din perspectiva examenelor naționale. Există argumente formulate de părinți pentru păstrarea organizării anului școlar pe module care vizează în special starea de bine a elevilor, cu impact asupra creșterii performanței în învățare, un mai bun management al timpului și al materiei ce trebuie asimilată. Un procent similar dintre părinți (aproximativ o treime) doresc să se revină la organizarea pe semestre, care le este mai familiară. Argumentele formulate de ei pentru revenirea la împărțirea anului școlar pe semestre, inclusiv din perspectiva pregătirii pentru examenele naționale, vizează în special, fragmentarea timpului și ruperea ritmului de învățare, cu impact negativ asupra motivației și performanțelor școlare ale elevilor, asupra evaluărilor și notării rezultatelor.

Satisfacția părinților cu privire la organizarea activităților școlare în anului școlar trecut. În ciuda respingerii organizării pe intervale/ module a anului, majoritatea covârșitoare a părinților (80%) se declară mulțumiți de modul în care a fost implementată decizia de reorganizare a timpului școlar pe parcursul anului școlar anterior evaluării (2022-2023). Acest decalaj semnalează o posibilă rezistență la decizia autorităților de schimbare a structurii anului școlar și totodată aprecierea efortului profesorilor pentru implementarea deciziei în bune condiții, fapt ce indică nevoia ajustării modului în care sunt pregătite și comunicate deciziile de politici educaționale.

Capitolul 4

Perspectiva profesorilor asupra structurii anului școlar

Caracteristicile participanților

La chestionarul online adresat profesorilor au răspuns **6.840 persoane**, dintre care 4.592 profesori sunt titulari la școli din mediul urban iar 2.248 profesori sunt titulari la școli din mediul rural. Tabele următoare prezintă distribuția eșantionului în raport cu funcția, aria curriculară de predare, vechimea, calificarea, gradul didactic și genul acestora.

Tablelul 13. Distribuția profesorilor respondenți pe regiuni de dezvoltare și medii de rezidență

Regiuni de dezvoltare/ Numărul profesorilor care predau în mediul rural/urban	Profesori care predau în mediul rural	Profesori care predau în mediul urban	Total	Profesori care predau în mediul rural (acoperire procentuală)	Profesori care predau în mediul urban (acoperire procentuală)	Total (acoperire procentuală)
București-Ilfov	26	378	404	1,2%	8,2%	5,9%
CENTRU	415	678	1093	18,5%	14,8%	16,0%
NE	772	942	1714	34,3%	20,5%	25,1%
NV	205	702	907	9,1%	15,3%	13,3%
SE	296	551	847	13,2%	12,0%	12,4%
SUD-M	377	639	1016	16,8%	13,9%	14,9%
SV-O	131	427	558	5,8%	9,3%	8,2%
VEST	26	275	301	1,2%	6,0%	4,4%
Total	2248	4592	6840	100%	100%	100%

Tabelul 14. Distribuția profesorilor în raport cu funcția didactică

Funcția didactică	Numărul profesorilor	Acoperire procentuală
învățător/institutor/profesor pentru învățământul primar	1964	28,7%
profesor pentru învățământul gimnazial	2381	34,8%
profesor pentru învățământul liceal	2062	30,1%
profesor pentru învățământul profesional	257	3,8%
consilier școlar	66	10,0%
Alta	110	1,6%
Total	6840	100%

Tabelul 15. Distribuția profesorilor pe arii curriculare

Arii curriculare	Numărul profesorilor	Acoperire procentuală
Limbă și comunicare	3441	50,3%
Matematică și științele naturii	1085	15,9%
Om și societate	882	12,9%
Arte	172	2,5%
Educație fizică și sport	370	5,4%
Tehnologii	186	2,7%
Consiliere și orientare	66	1,0%
Discipline de specialitate în învățământul profesional	649	9,5%
Alte discipline	20	0,3%
Total	6840	100%

Tabelul 16. Distribuția profesorilor în funcție de vechimea didactică

Vechimea/ Numărul profesorilor pe medii de rezidență	Profesori care predau în mediul rural	Profesori care predau în mediul urban	Total	Profesori care predau în mediul rural (acoperire procentuală)	Profesori care predau în mediul urban (acoperire procentuală)	Total (acoperire procentuală)
1-5 ani	318	510	828	14,1%	11,1%	12,1%
6-10 ani	244	348	592	10,9%	7,6%	8,7%
11-15 ani	275	475	750	12,2%	10,3%	11,0%
16-20 ani	334	668	1002	14,9%	14,5%	14,6%
> 20 ani	1077	2591	3668	47,9%	56,4%	53,6%
Total	2248	4592	6840	100%	100%	100%

Tabelul 17. Distribuția profesorilor în funcție de calificare

	Profesori care predau în mediul rural	Profesori care predau în mediul urban	Total	Profesori care predau în mediul rural (acoperire procentuală)	Profesori care predau în mediul urban (acoperire procentuală)	Total (acoperire procentuală)
Calificat	2186	4520	6706	97,2%	98,4%	98,0%
Necalificat	62	72	134	2,8%	1,6%	2,0%
Total	2248	4592	6840	100%	100%	100%

Tabelul 18. Distribuția profesorilor în funcție de gradul didactic

	Profesori care predau în mediul rural	Profesori care predau în mediul urban	Total	Profesori care predau în mediul rural (acoperire procentuală)	Profesori care predau în mediul urban (acoperire procentuală)	Total (acoperire procentuală)
gradul I	1256	3006	4262	55,9%	65,5%	62,3%
gradul II	329	580	909	14,6%	12,6%	13,3%
definitivat	422	683	1105	18,8%	14,9%	16,2%
debutant	241	323	564	10,7%	7,0%	8,2%
Total	2248	4592	6840	100%	100%	100%

Tabelul 19. Distribuția profesorilor în funcție de gen

	Profesori care predau în mediul rural	Profesori care predau în mediul urban	Total	Profesori care predau în mediul rural (acoperire procentuală)	Profesori care predau în mediul urban (acoperire procentuală)	Total (acoperire procentuală)
Feminin	1870	3743	5613	83,2%	81,5%	82,1%
Masculin	378	849	1227	16,8%	18,5%	17,9%
Total	2248	4592	6840	100,0%	100,0%	100,0%

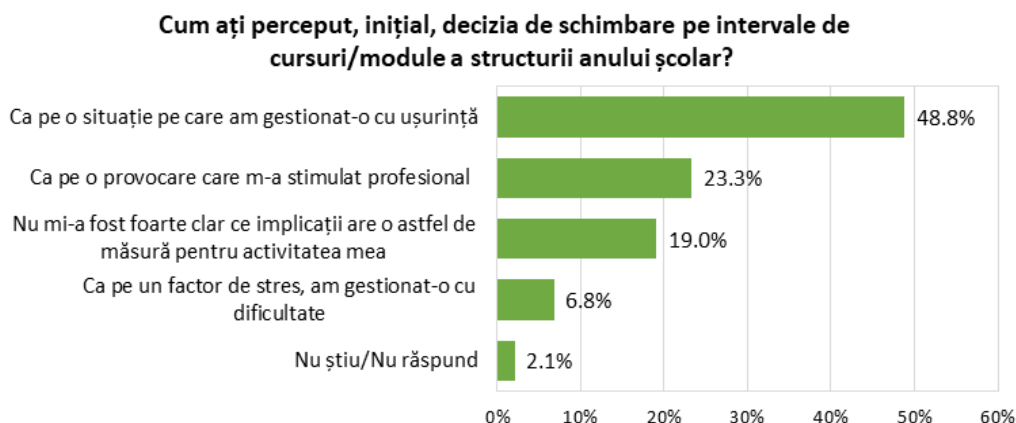
Analiza rezultatelor

1. Percepția inițială a profesorilor asupra implementării structurii anului școlar pe intervale de cursuri/ module

Pentru aproximativ jumătate dintre profesori, decizia de schimbare a structurii anului școlar pe intervale de cursuri/ module a fost percepută ca fiind ușor de gestionat, în timp ce pentru aproape 7% dintre ei, aplicarea acestei măsuri a fost dificilă, reprezentând un factor de stres.

Aproximativ un sfert dintre respondenți au considerat că noua situație constituie o provocare care i-a stimulat profesional, în timp ce aproape 20% au avut neclarități în a înțelege implicațiile acestei măsuri pentru activitatea școlară curentă (Figura 27).

Figura 27. Percepția inițială a profesorilor asupra implementării structurii anului școlar pe intervale de cursuri/module

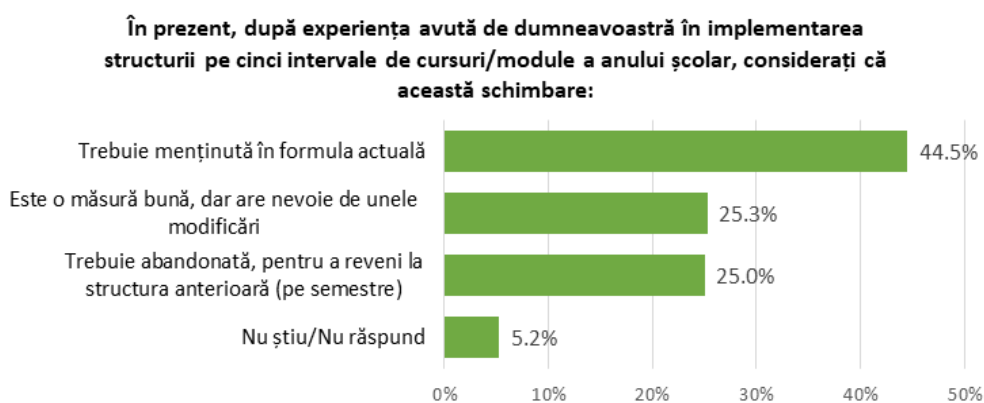

Analiza datelor nu indică variații semnificative în funcție de diversele caracteristici ale respondenților (aria curriculară, funcția didactică, vechime, mediu de rezidență). Excepție fac profesorii din învățământul profesional, pentru care măsura introdusă a fost considerată într-un grad mai mare abordabilă, față de media generală a respondenților (56%, față de 48%).

2. Evaluarea generală a structurii anului școlar pe intervale de cursuri/module, după primul an

După experiența unui an de implementare, cei mai mulți profesori (45%) susțin că actuala organizare a anului școlar în cinci intervale de învățare și cinci vacanțe ar trebui menținută în formula actuală, iar un sfert dintre aceștia consideră că este o măsură bună, dar care are nevoie de unele îmbunătățiri (Figura 28). Împreună, cele două categorii de participanți la sondaj, alcătuiesc o majoritate considerabilă care se pronunță în favoarea acestei modalități de organizare.

Figura 28. Evaluarea generală a structurii pe intervale/module după primul an, de către profesori

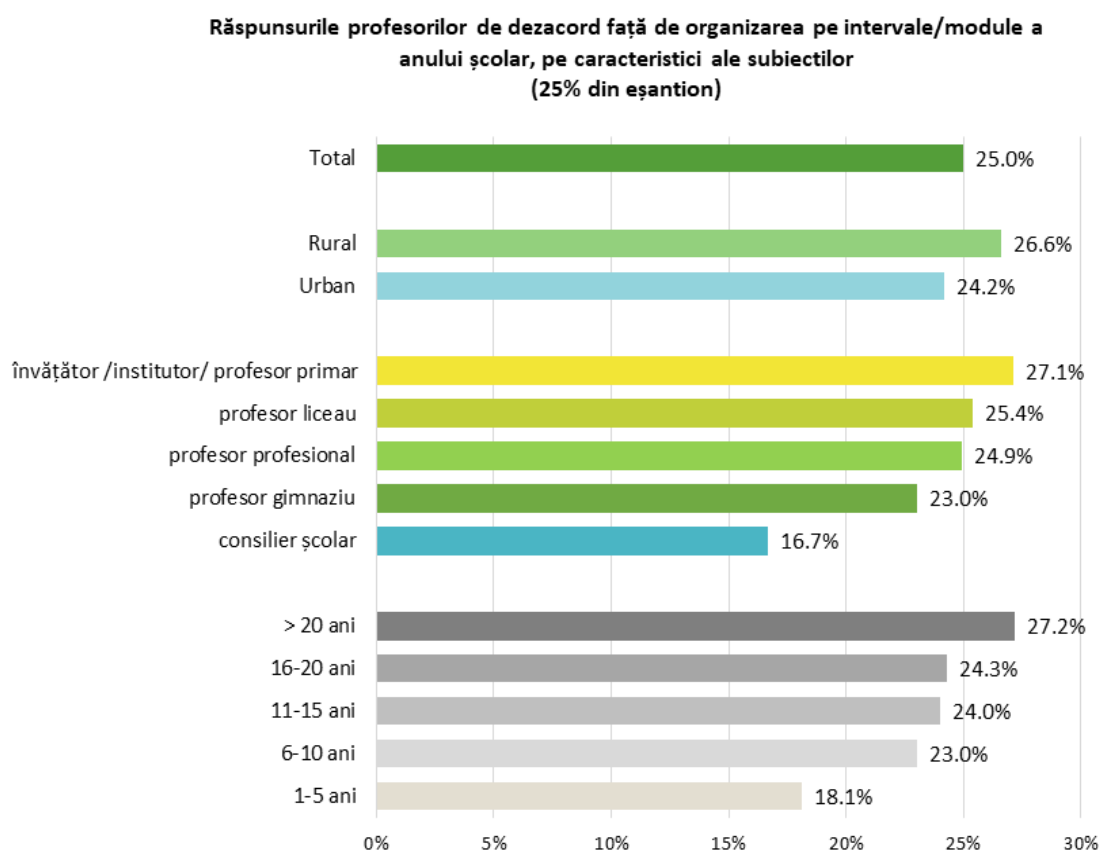

Pe de altă parte, **un procent semnificativ (25%) dintre profesori consideră că ar trebui să se revină la organizarea pe semestre.**

Analiza grupului de profesori care și-au exprimat preferința de revenire la structura semestrială semnalează ușoare diferențe pe caracteristici ale respondenților (Figura 29). Se observă un dezacord puțin mai răspândit în rândul profesorilor care predau în mediul rural (aprox. 27% din acest grup) comparativ cu cei din urban (aprox. 24% din acest grup).

Respingerea noii structuri crește progresiv cu vechimea profesorilor: profesorii cu vechime de 1-5 ani sunt mai deschiși la această schimbare (18%), sugerând poate o mai mare adaptabilitate sau lipsa unor așteptări stabile, iar cei cu vechime de peste 20 de ani își doresc în proporție de 27% revenirea la semestre, fapt ce indică o posibilă rezistență la schimbare sau o preferință pentru structura tradițională fixate de experiență. De asemenea, consilierii școlari au rata cea mai scăzută de dezacord (17%) iar profesorii de învățământ primar, cea mai crescută (27%), fapt ce poate fi un indicator al nivelului de flexibilitate implicat de rolul profesional / presiunea curriculară resimțită.

Figura 29. Caracteristicile grupului de profesori care și-au exprimat dezacordul față de organizarea pe intervale de cursuri/module, după primul an de implementare (25% din eșantion)

3. Influențe ale implementării structurii pe intervale de cursuri/ module asupra unor aspecte relevante pentru procesul de predare-învățare-evaluare

Noua organizare a anului școlar a produs **schimbări pozitive cel mai frecvent observate de profesori la nivelul stării de bine în școală**, atât în rândul profesorilor (58%), cât și în rândul elevilor (57%). Referitor la schimbările în organizarea activității la clasă (Figura 30), mai mult de jumătate dintre profesori consideră că împărțirea anului școlar în cinci intervale de cursuri/ module a avut o influență pozitivă în ceea ce privește ritmicitatea evaluării (56%), participarea la activitățile școlii, altele decât cele didactice (52%), monitorizarea progresului elevilor în învățare (52%), autonomia în practica didactică (51%), calitatea activităților de predare (50%).

Între aspectele care au beneficiat mai puțin de reorganizarea anului școlar, profesorii menționează, cel mai frecvent: monitorizarea progresului elevilor în învățare (19%), ritmicitatea evaluării elevilor (14%) și eficiența demersului lor de proiectare curriculară (13%).

Un procent important dintre profesori, între aproximativ 25% și 39%, consideră că această schimbare nu are nicio influență, prin raportare la organizarea anterioară a anului școlar. În general, profesorii apreciază pozitiv rezultatele reorganizării activității lor didactice ca urmare a trecerii la structura pe intervale de cursuri/ module (Figura 31).

Figura 30. Influența structurii anului școlar asupra activităților profesionale, perspectiva profesorilor

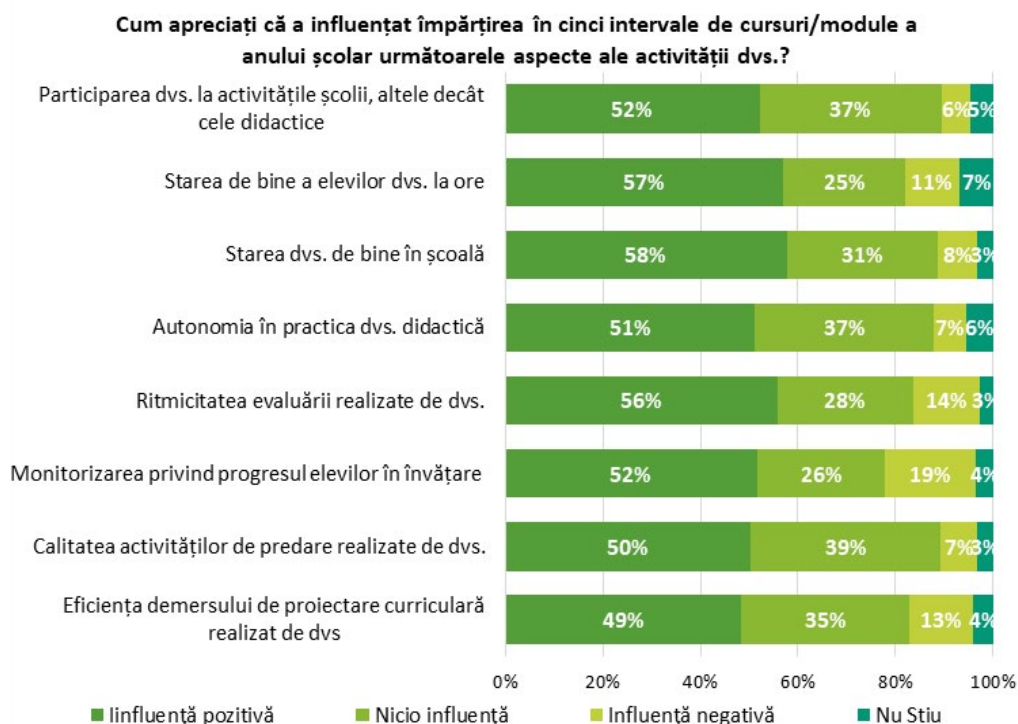
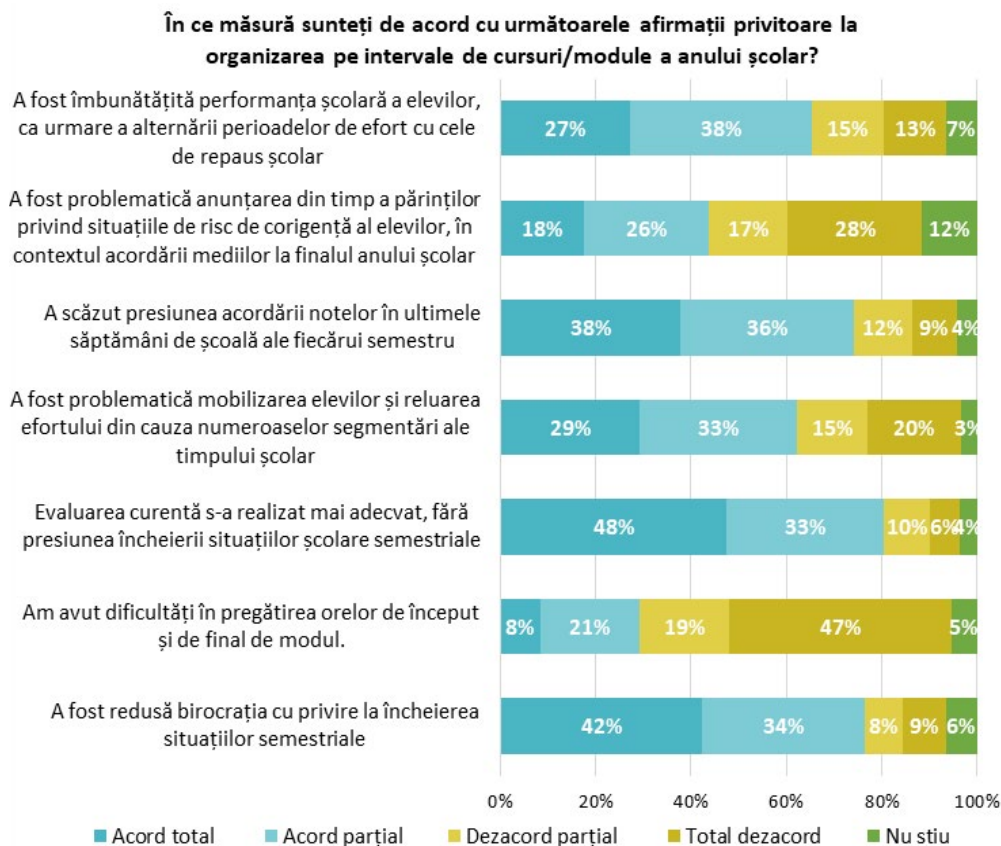

Figura 31. Percepția profesorilor privind reorganizarea activității didactice

Cele mai ridicate rate de acord sunt întrunite de afirmațiile referitoare la beneficiile aduse de modificarea structurii școlare la nivelul activităților ce vizează evaluarea, în sensul reducerii presiunilor care se resimțeau în ceea ce privește:

- *încheierea semestrială a mediilor*, 8 din 10 profesori manifestând o formă sau alta de aprobare, cu aproape jumătate dintre profesori (48%) exprimând un acord fără rezerve în acest sens;
- *birocrația de la încheierea situațiilor semestriale*, pentru care, de asemenea, în rândul profesorilor se regăsesc procente foarte apropiate de acord privind îmbunătățirea acestui aspect, de 76% (42% acord total, 34% acord parțial);
- *acordarea notelor în ultimele săptămâni ale semestrelor*, asociată unei rate cumulate de acord foarte ridicată (74%) printre profesori.

Ideea conform căreia *a fost îmbunătățită performanța școlară a elevilor, ca urmare a alternării perioadelor de efort cu cele de repaus școlar a primit acordul a două treimi dintre profesori (65%)*. Doar trei din zece cadre didactice au perceput mai degrabă efectele negative sau neutre ale schimbării structurii anului școlar asupra rezultatelor școlare ale elevilor.

Aproximativ 65% dintre profesorii respondenți au fost în dezacord parțial/ total cu afirmația legată de perceperea unor *dificultăți în pregătirea orelor de început și de final de modul*, ceea ce se poate traduce printr-o autoevaluare pozitivă privind capacitatea proprie de adaptare la noua structură de timp școlar.

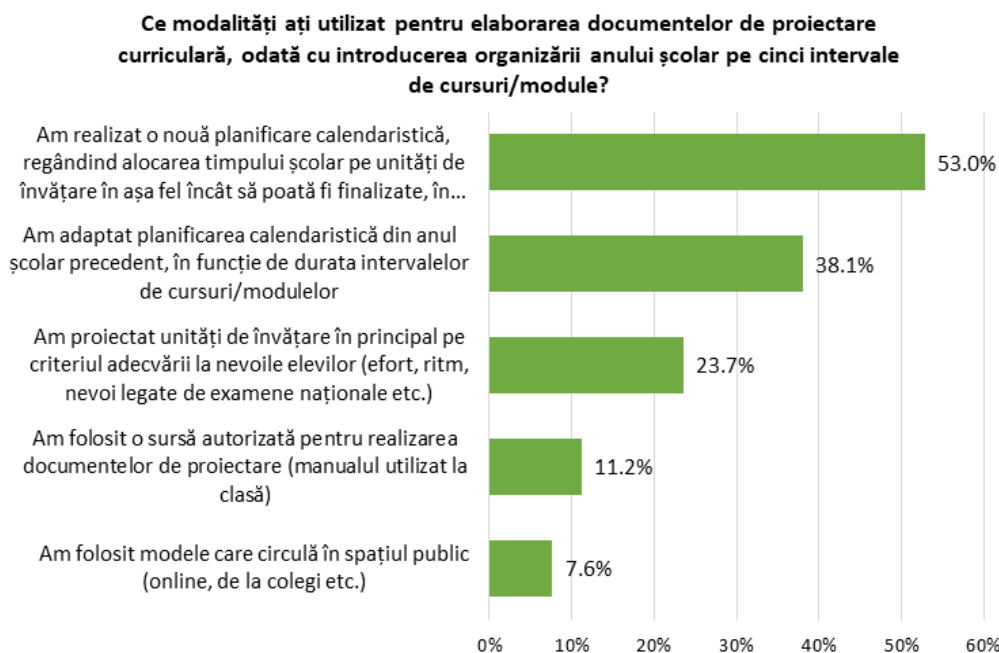
În ce privește deficiențele induse de modificarea structurii școlare, cea mai mare dificultate resimțită de profesori este în legătură cu *mobilizarea elevilor și reluarea efortului din cauza numeroaselor segmentări ale timpului școlar*. Astfel, 62% dintre profesori admit dificultăți induse de înmulțirea fragmentărilor anului școlar.

Itemul care a polarizat cel mai mult profesorii se referă la percepția *caracterului problematic al comunicării cu părinții despre situațiile de risc de corigență al elevilor, în contextul acordării mediilor la finalul anului școlar*. Astfel, s-a totalizat un scor de 44% de acord și un scor de 45% de dezacord, acesta fiind itemul care a suscitat și cel mai ridicat număr de indeciși (12%).

4. Schimbări în practicile profesorilor privind proiectarea curriculară

În contextul organizării pe intervale de cursuri/module a anului școlar, investigarea aspectelor privind *proiectarea curriculară* s-a focalizat pe corespondența dintre durata modulelor și planificarea unităților de învățare (Figura 32).

Figura 32. Schimbări în practicile de proiectare curriculară, potrivit profesorilor

Realizarea unor noi planificări calendaristice, regândind alocarea timpului școlar pe unități de învățare în așa fel încât să poată fi finalizate, în funcție de durata acestor intervale, a reprezentat o practică pentru mai mult de jumătate (53%) dintre profesori, în timp ce 38% dintre profesori declară că au adaptat planificarea calendaristică din anul școlar precedent, în funcție de durata intervalelor de cursuri/modulelor.

Proiectarea unităților de învățare având în vedere, în principal, criteriul adecvării la nevoile elevilor (efort, ritm, nevoi legate de examene naționale etc.) a fost o opțiune pentru aproape un sfert dintre cadrele didactice (24%). Aproximativ unul din zece profesori a recurs la o sursă autorizată pentru realizarea documentelor de proiectare (manualul utilizat la clasă), iar aproximativ 8% dintre participanții la studiu au folosit modele online sau de la colegi, care circulă în spațiul public.

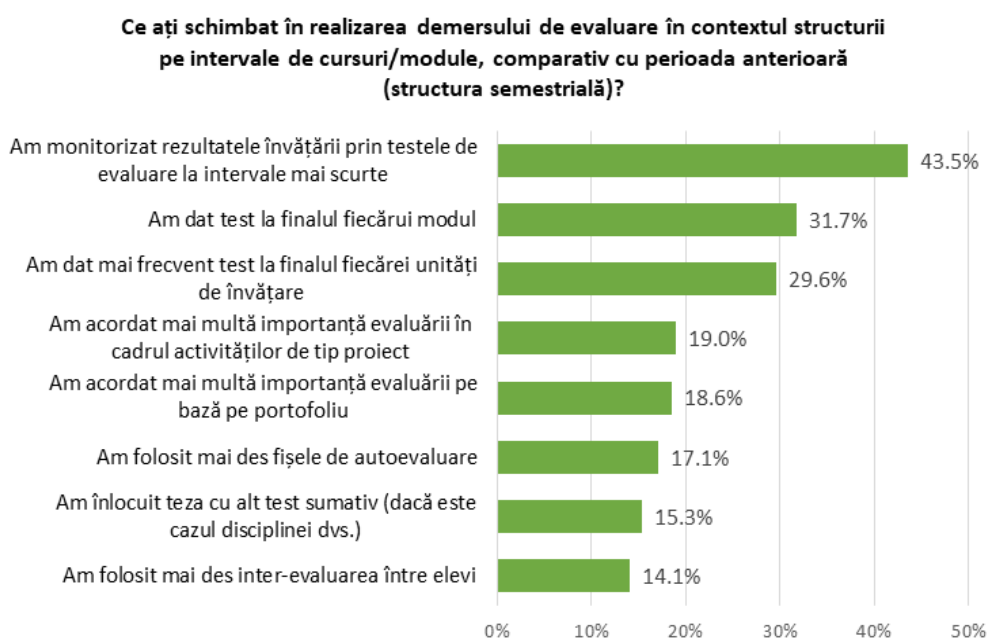
5. Schimbări în practicile profesorilor privind evaluarea

Comparativ cu structura anterioară (pe semestre), demersul de evaluare, în contextul structurii pe intervale de cursuri/ module (Figura 33), a presupus, pentru aproximativ 44% dintre profesorii respondenți, schimbări privind monitorizarea rezultatelor învățării prin teste de evaluare la intervale mai scurte.

Aplicarea frecventă a unui test la finalul fiecărei unități de învățare sau la sfârșitul fiecărui modul a fost practică de aproximativ o treime dintre profesori. În jur de 15% dintre respondenți au înlocuit teza cu alt test sumativ.

În ceea ce privește utilizarea metodelor alternative de evaluare, unul din șapte profesori declară că au folosit mai des fișele de autoevaluare și evaluarea între elevi, iar unul din cinci profesori au acordat mai multă importanță evaluării pe bază de portofoliu, precum și evaluării în cadrul activităților de tip proiect.

Figura 33. Schimbări în practicile de evaluare, potrivit profesorilor

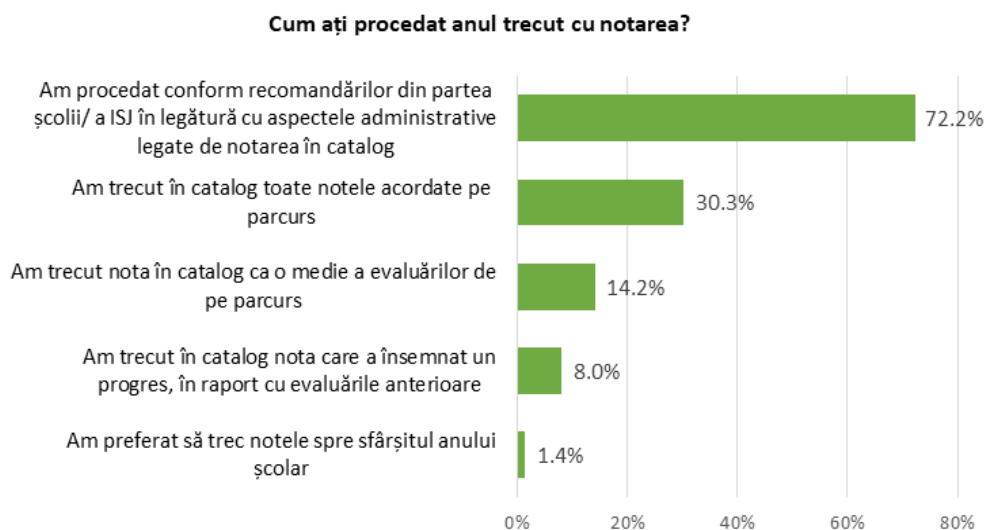
6. Schimbări în practicile profesorilor privind notarea

Majoritatea profesorilor (72%) au respectat în notare recomandările primite din partea școlii/ a ISJ legate de notarea în catalog (ritm de notare și număr de note/ disciplină).

Potrivit propriilor declarații, o treime dintre respondenți (30%) au trecut în catalog **toate** notele acordate pe parcurs, iar 14% au realizat **o medie a evaluărilor de pe parcurs** pe care au trecut-o în catalog (Figura 34).

Un procent redus de profesori (8%) au trecut în catalog **nota care a însemnat un progres** în raport cu evaluările anterioare și 1% dintre profesori au declarat că au preferat să treacă notele în catalog spre finalul anului școlar

Figura 34. Schimbări în practicile de notare a elevilor, potrivit profesorilor

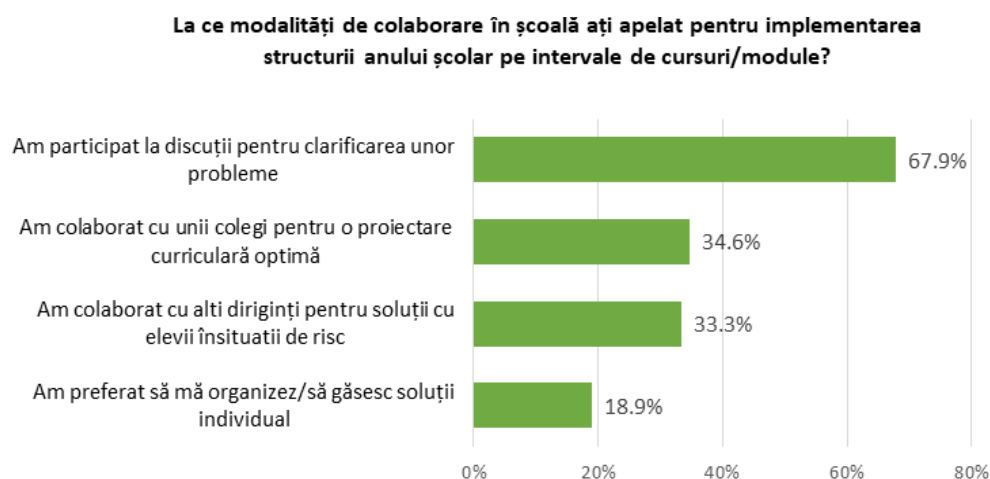
7. Modalități de colaborare pentru gestionarea provocărilor legate de adaptarea la noua structură a anului școlar

În ce privește factorii de sprijin la care au avut acces profesorii pentru a gestiona provocările create de introducerea structurii pe intervale de cursuri/ module a anului școlar (Figura 35), cea mai mare parte a respondenților, aproximativ 2/3, au indicat *participarea la discuții în școală/pe comisii pentru a clarifica aspecte de interes comun*.

Circa o treime dintre cadrele didactice declară că au *colaborat cu unii colegi pentru a realiza o proiectare curriculară optimă* și un procent apropiat (33%) întrunesc cei care răspund că *au colaborat cu diriginții pentru a găsi din timp soluții pentru elevii aflați în risc de corigență sau absentism*.

Se remarcă faptul că unul din cinci profesori au preferat să se organizeze/ să găsească soluții individuale.

Figura 35. Modalități de colaborare profesională, potrivit profesorilor

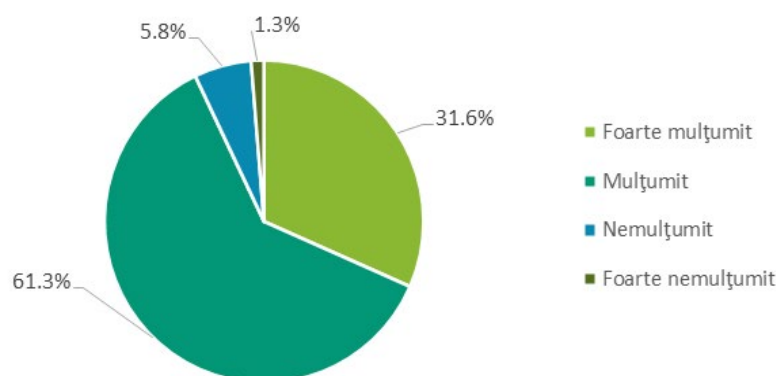

8. Autoevaluarea privind eficiența reorganizării activităților în contextul noii structuri a anului școlar

Gradul de satisfacție al cadrelor didactice față de modul în care au reușit să se adapteze la schimbările presupuse de noua structură a anului școlar este unul extrem de ridicat, calculat statistic la valoarea de 93%, în timp ce rata de nemulțumire exprimată este de aproximativ 7%. Nu se înregistrează diferențieri semnificative între diferitele categorii de profesori respondenți.

Figura 36. Autoevaluarea profesorilor privind eficiența reorganizării activităților

Privind retrospectiv, cât de mulțumit sunteți de modul în care ați reușit să vă adaptați activitatea la schimbările introduse de structura pe intervale de cursuri/module a anului școlar?

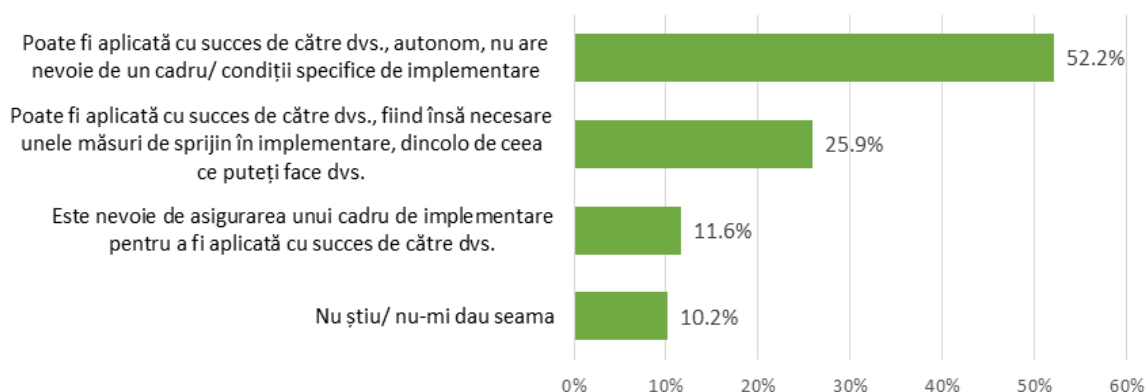

9. Opinii ale profesorilor privind perspectiva implementării structurii pe intervale de cursuri/ module a anului școlar

Mai mult de jumătate dintre profesori (52%) consideră că măsura privind noua structură a anului școlar poate fi aplicată cu succes de către fiecare profesor în parte, iar un sfert dintre aceștia exprimă necesitatea unor măsuri de sprijin care să îi orienteze în implementare.

Figura 37. Opiniile profesorilor privind perspectiva implementării structurii pe intervale de cursuri

Dacă această măsură se va păstra în anii școlari următori, considerați că aceasta:

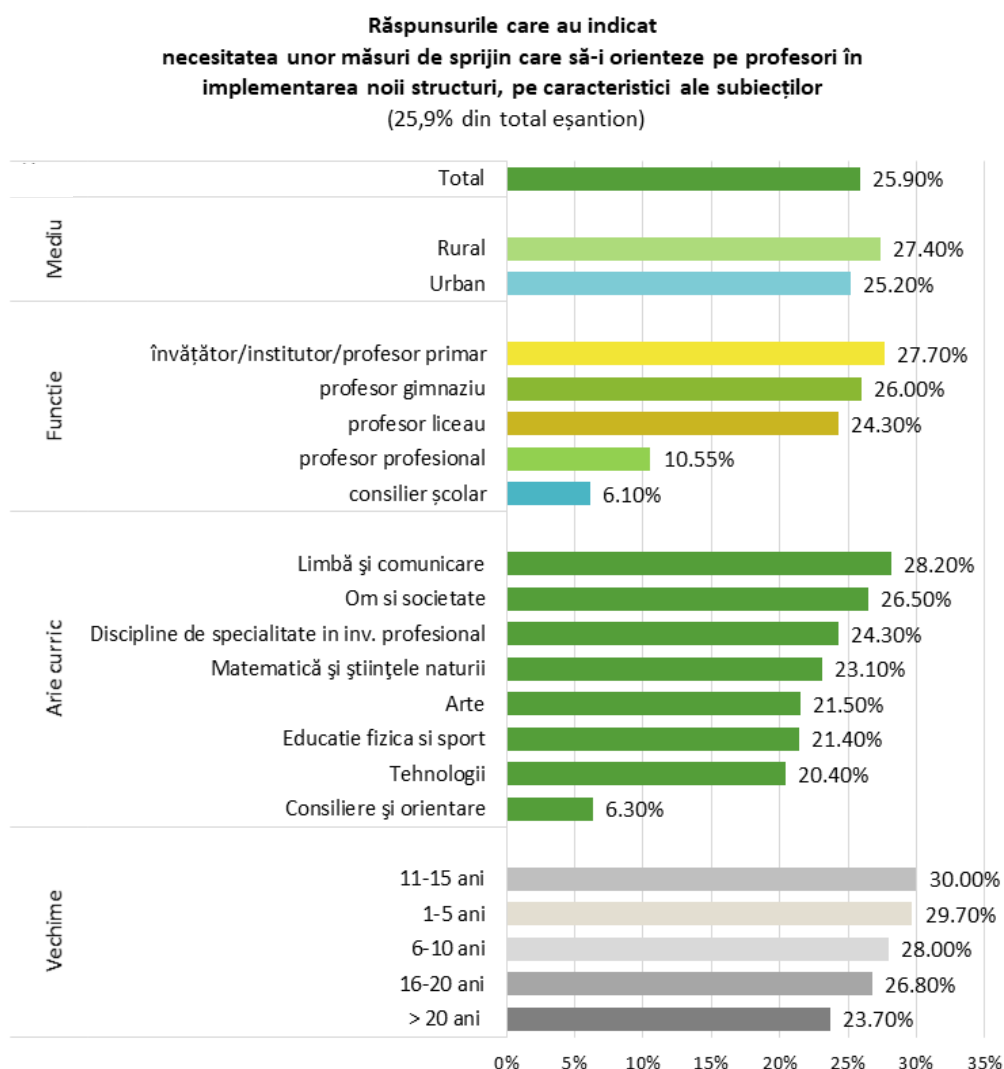

Unu din zece profesori nu a avut o opinie conturată față de întrebarea adresată, iar un procent apropiat dintre profesori consideră că, pentru păstrarea acestei măsuri, este nevoie de elaborarea unui cadru de implementare.

Practic, un procent important dintre profesori (25,9%) sunt în așteptarea unor măsuri de sprijin care să-i orienteze în implementare, dacă actuala organizare a anului școlar va fi păstrată.

Analiza grupului de profesori care au exprimat nevoia unor resurse/ măsuri suplimentare nu semnaleză diferențe semnificative pe caracteristici ale subiecților (Figura 38).

Figura 38. Caracteristicile grupului de profesori care au indicat necesitatea unor măsuri de sprijin care să-i orienteze în implementarea noii structuri (25,9% din total eșantion)

10. Propuneri ale profesorilor pentru o bună desfășurare a activităților în școli, din perspectiva noii structuri a anului școlar

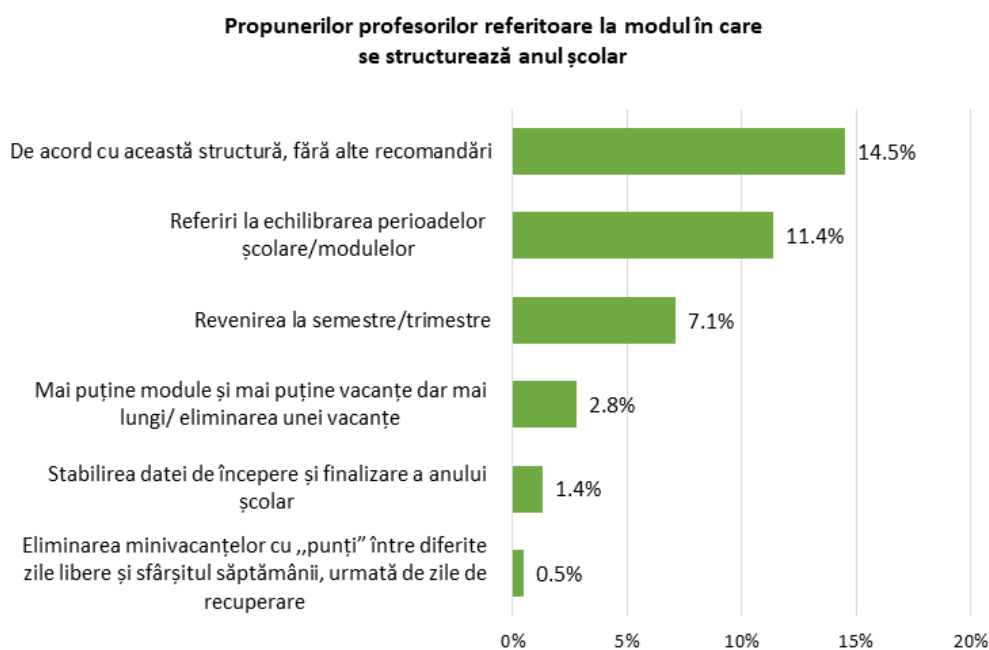
Profesorilor li s-a solicitat ca, în urma experienței personale privind contextul organizării pe intervale de cursuri/module a anului școlar, să noteze câteva recomandări/propuneri pentru o bună desfășurare a activităților în școli pe următoarele arii (distinct, în limita a 50 de cuvinte pentru fiecare categorie):

- modul în care se structurează anul (numărul, durata intervalelor de cursuri/vacanțelor, plasarea săptămânilor dedicate programelor naționale Școala Altfel și Săptămâna Verde, modalități de flexibilizare a calendarului de cursuri).
- monitorizarea progresului elevilor și evaluarea (inclusiv pentru elevii în risc de excludere)
- alte propuneri care să răspundă nevoilor de sprijin ale elevilor
- alte propuneri care să răspundă nevoilor școlii

Răspunsurile colectate au fost codificate în categorii de propuneri și prelucrate sub forma procentelor care exprimă acoperirea unei categorii în ansamblul răspunsurilor primite. În continuare detaliem succint categoriile de propuneri care au înregistrat cea mai ridicată frecvență.

10.1. Propunerile profesorilor referitoare la structura anului școlar și durată

Figura 39. Propunerile profesorilor referitoare la structura anului școlar

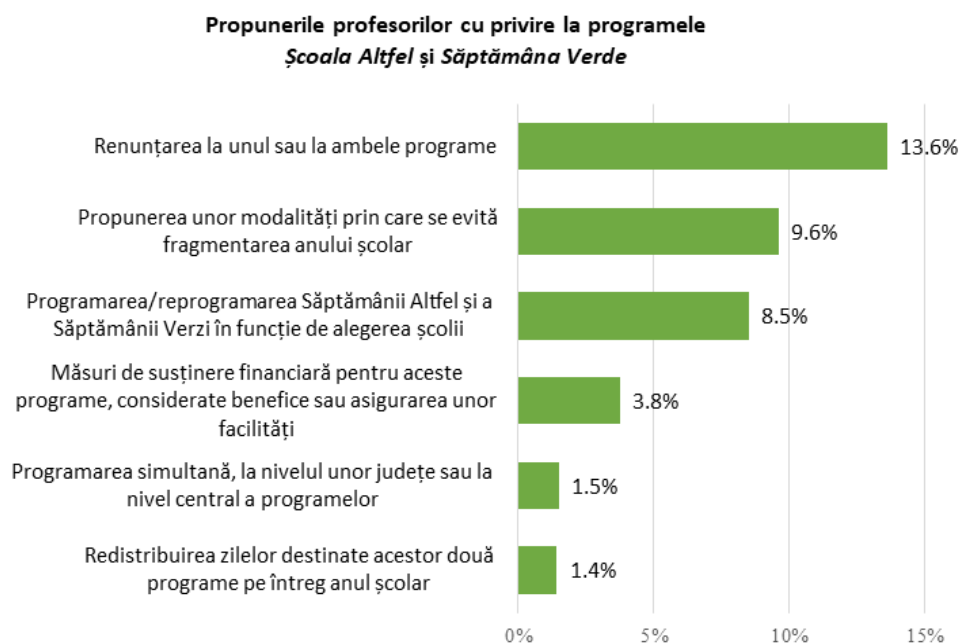

Solicitați să formuleze propuneri personale legate de structura anului școlar și de durata intervalelor de cursuri/ modulelor, profesorii au exprimat diverse opinii (Figura 39) care corespund, în linii mari, cu răspunsurile oferite la itemii închiși:

- Cei mai mulți profesori se arată mulțumiți de organizarea anului școlar pe module și nu consideră că sunt necesare modificări.
- Urmează apoi opiniile potrivit cărora ar trebui ca modulele să fie ajustate sub o formă sau alta, pentru a fi mai echilibrate din punct de vedere al duratei. Aici includem și sugestiile de reducere a numărului de vacanțe și a fragmentărilor excesive (suplimentare) ale anului de studiu propriu-zis (eliminarea minivacanțelor care conțin „punți” între diferite zile libere și sfârșitul săptămânii, dar și reconsiderarea perioadelor tematice de educație nonformală), precum și cele de reducere la patru a numărului de module.
- O serie distinctă de propuneri au în vedere abandonarea structurii actuale și revenirea la semestre sau chiar la trimestre, din partea acelor profesori care nu consideră benefică structura modulară.

10.2. Propunerile profesorilor referitoare la programele Școala Altfel și Săptămâna Verde

Figura 40. Propunerile profesorilor referitoare la programele Școala Altfel și Săptămâna Verde

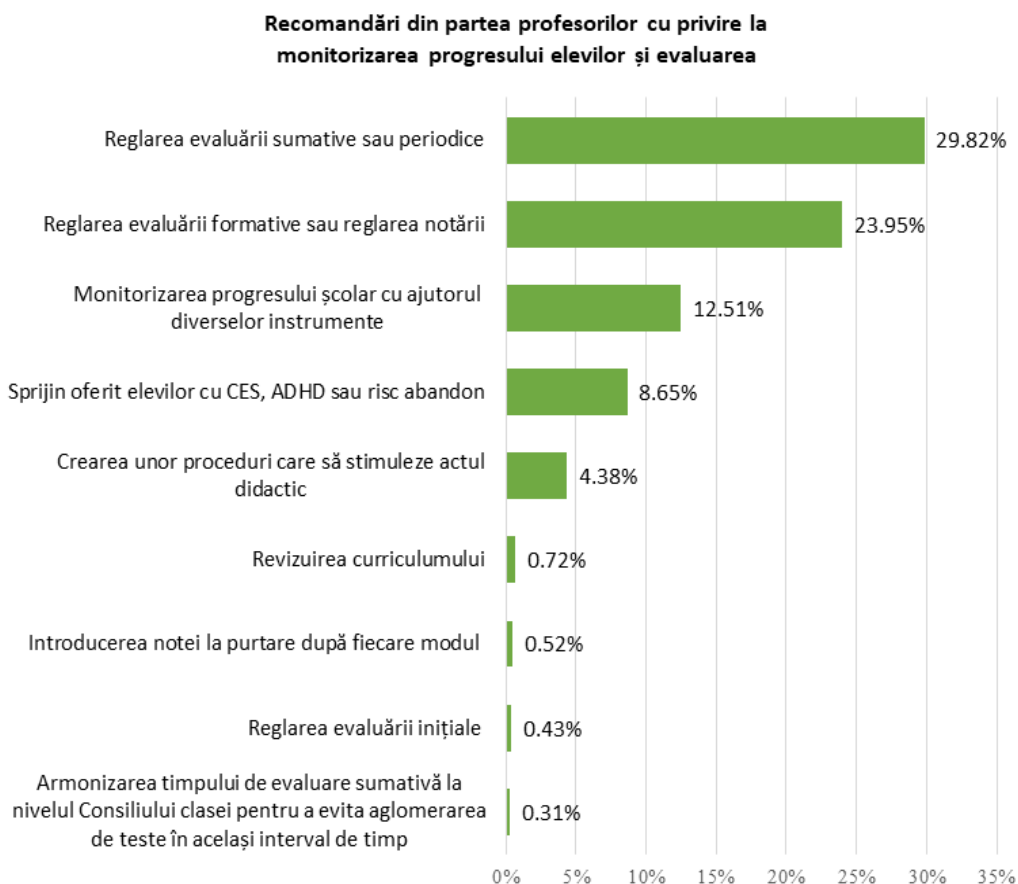
Exemple de propuneri ale profesorilor referitoare la programele Școala Altfel și Săptămâna Verde în ordinea frecvenței, pe categorii (Figura 40):

- Cele mai frecvente propuneri sunt legate de **renunțarea la unul sau la ambele programe** (cel puțin în ultimii doi ani de liceu), aducând ca argumente aspecte legate de finanțare insuficientă, lipsa de atractivitate a unor activități, dificultăți de gestionare/organizare a activităților, lipsa relevanței programelor în raport cu curriculum-ul.

- Aproximativ unul din zece profesori doresc un **program de studiu mai riguros și modalități prin care să se evite fragmentarea anului școlar**, întrucât acest lucru afectează negativ achiziția de cunoștințe și ritmul învățării, dar și pregătirea elevilor pentru examene. Câteva dintre aceste modalități de evitare a fragmentării ar fi, în opinia profesorilor respondenți *comasarea acestor două programe sau scurtarea lor, ori înlocuirea unui astfel de program cu una dintre vacanțe etc.*
- altă recomandare a profesorilor este aceea ca **școala să aibă autonomie în a decide perioada desfășurării acestor programe în funcție de gradul de solicitare al elevilor, de condițiile meteorologice sau de suprapunerea cu perioadele de simulări sau probe de aptitudini pentru admitere în învățământul vocațional.**
- Unii profesori consideră aceste programe ca fiind benefice, dar sunt de părere că ar trebui să se implementeze unele **măsuri de susținere financiară a acestora sau asigurarea unor facilități** (de exemplu, *gratuitatea intrării la muzee și a transportului pentru activitățile din afara școlii*).

10.3. Propunerile profesorilor cu privire la monitorizarea progresului elevilor și evaluare

Figura 41. Propunerile profesorilor cu privire la monitorizarea progresului elevilor și la evaluare

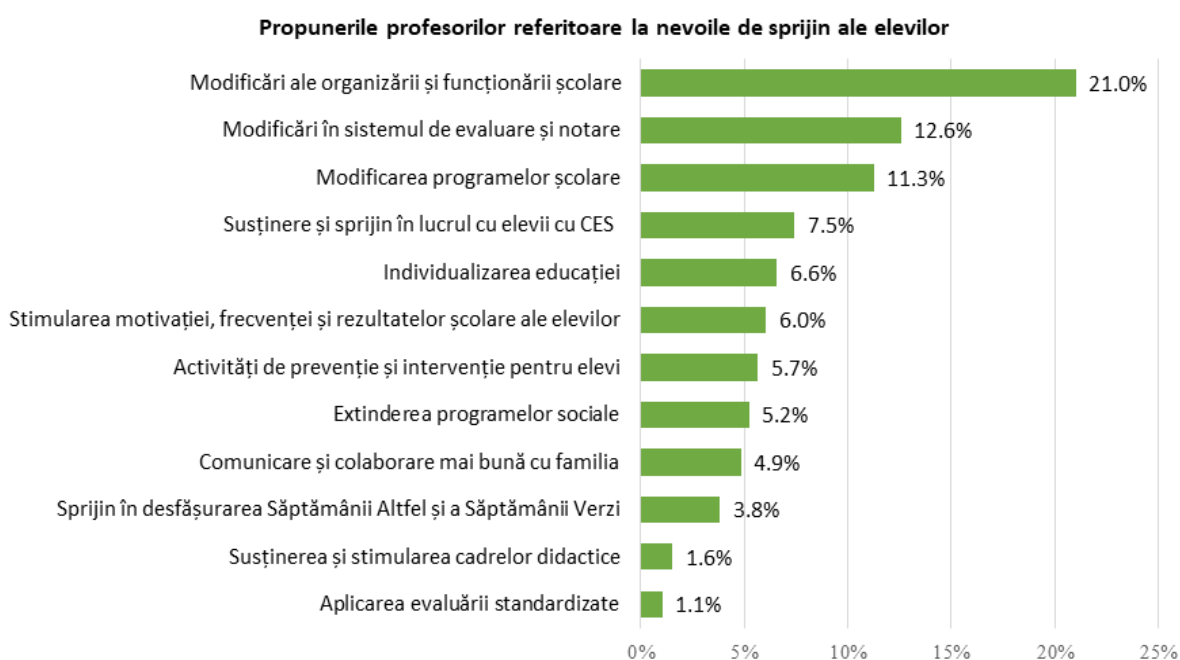

Exemple de propuneri ale profesorilor referitoare la monitorizarea progresului elevilor și evaluare în ordinea frecvenței, pe categorii (Figura 41):

- Cele mai numeroase referiri sunt subsumate categoriilor **reglarea evaluării sumative**, desfășurată periodic și **reglarea evaluării formative**, care poate include și aspecte privind notarea elevilor. Propunerile au avut în vedere aspecte precum instrumentele utilizate, contextul evaluării, relația evaluării cu alte componente ale activității didactice și/sau problemele întâmpinate de către profesori în proiectarea evaluării. Un număr semnificativ de recomandări au solicitat explicit revenirea la teze pentru unele discipline. Exemple de propuneri: *reintroducerea tezelor, conceperea unor instrumente standardizate de Ministerul Educației pentru măsurarea progresului elevilor, introducerea unei evaluări standardizate, frecvența evaluărilor sumative (introducerea a două evaluări sumative pe an, introducerea unor evaluări sumative la sfârșitul fiecărui modul, introducerea mediilor semestriale/ trimestriale, încheierea unor situații modulare, care să indice progresul de parcurs al elevilor).*
- O altă categorie de recomandări preferată de către profesori a fost **monitorizarea progresului școlar cu ajutorul diverselor instrumente**, aici fiind precizate mai multe instrumente utilizate în practica școlară, dar și categoriile de elevi care ar trebui monitorizați cu o atenție specială. Exemple de propuneri: *implementarea fișelor de progres pentru fiecare modul, monitorizarea periodică a progresului școlar, implementarea catalogului electronic la nivel național, comunicarea periodică a situației educaționale a elevilor către părinți/ tutori.*
- Exemple de propuneri referitoare la categoria **sprijin specific oferit elevilor cu CES sau aflați în risc de abandon școlar**: *monitorizarea evaluării elevilor vulnerabili, identificarea acestora din timp și oferirea de ajutor prin planuri remediale individuale, cu suportul profesorului de sprijin.*

10.4. Propunerile profesorilor care vizează nevoile de sprijin ale elevilor

Figura 42. Propunerile profesorilor care vizează alte nevoi de sprijin ale elevilor

Așa cum se poate observa (Figura 42), o serie de propuneri ale profesorilor referitoare la nevoile de sprijin ale elevilor **ies din câmpul tematic investigat** și aduc în atenție provocări resimțite în contextul mai larg schimbărilor structurale:

- **Modificări ale organizării și funcționării școlare:** *flexibilizarea programului școlar, suplimentarea spațiilor de învățământ, dotarea mai bună a școlilor, implementarea catalogului electronic, resurse digitale, platforme educaționale și resurse interactive, proiecte și activități extrașcolare, activități interactive, profesori mai bine pregătiți și selectați pe criterii de performanță, micșorarea efectivelor de elevi la clasă (15 elevi), debirocratizarea învățământului în favoarea activității didactice și de management.*
- **Modificări în sistemul de evaluare și notare:** *reintroducerea tezelor, implicarea elevilor în activitățile de evaluare, aplicarea unor teste standardizate, evaluare ritmică.*
- **Modificarea documentelor curriculare:** *reorganizarea planurilor de învățământ, adaptarea programei la nevoile de dezvoltare și învățare a elevilor, discipline de specialitate bine asociate, aerisirea sau elaborarea unor manuale de specialitate pentru toate calificările în cazul învățământului profesional, readaptarea programelor la nevoile de învățare în contextul actual și raportat la schimbările din piața muncii.*
- **Suținere și sprijin în lucrul cu elevii cu CES:** *suplimentarea posturilor didactice cu personal de sprijin pentru integrarea elevilor cu CES în învățământul de masă, programe adaptate pentru elevii cu CES, ghiduri metodologice pe disciplină pentru lucrul cu elevii cu CES, evaluare diferită pentru elevii cu CES, mai multe ore cu profesorul de sprijin pentru elevii cu CES, însoțire de către părinți a elevilor cu CES, atunci când nu există personal de sprijin.*
- **Individualizarea educației:** *întocmirea unor planuri individualizate pentru elevi, introducerea unei pregătiri suplimentare/ an școlar de recuperare între clasa a VIII-a și a IX-a pentru elevii cu deficit în alfabetizarea funcțională, plajă mai largă a cursurilor opționale, pentru a răspunde intereselor elevilor, organizare de activități remediale/ pregătire suplimentară, pregătire suplimentară pentru susținerea performanței academice.*

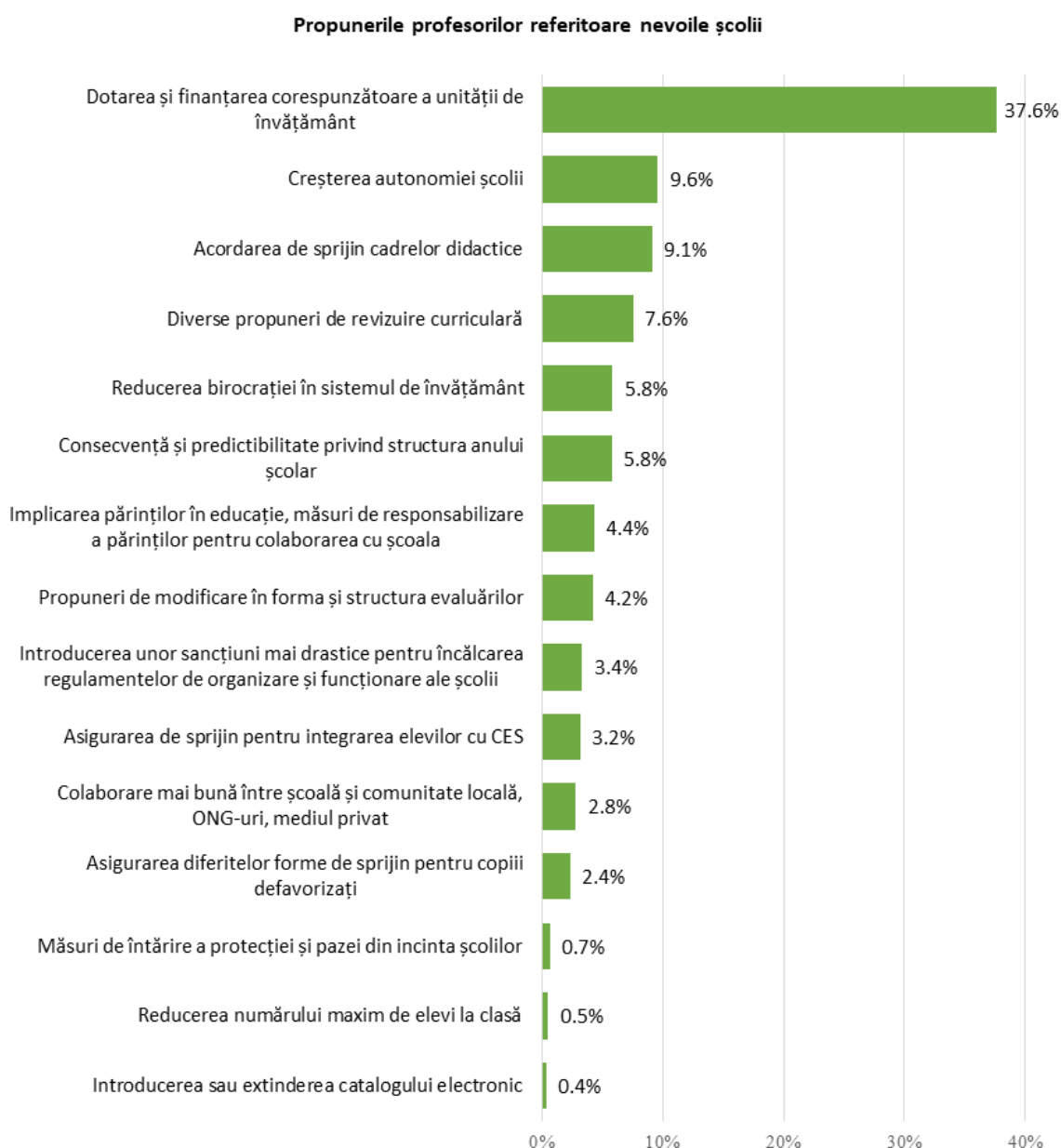
10.5. Propunerile profesorilor care vizează alte nevoi ale școlii

Similar cu aria anterioară, o serie de propuneri ale profesorilor referitoare la nevoile la nevoile școlilor **ies din câmpul tematic investigat** și aduc în atenție provocări resimțite în contextul mai larg schimbărilor structurale. Exemple de propuneri în ordinea frecvenței, pe categorii (Figura 43):

- Dotarea și finanțarea corespunzătoare a unității de învățământ cu *material didactic, mobilier, echipamente digitale.*
- Creșterea autonomiei școlii în *angajarea profesorilor, organizarea orarului, alegerea perioadei vacanțelor în funcție de specificul local, precum și perioadele pentru desfășurarea Săptămânii Verde și Altfel, recompensarea profesorilor implicați în activități conexe, suplimentarea posturilor de consilieri școlari, psihologi și persoane de sprijin, consilieri parentali, asigurarea de personal auxiliar proporțional cu nevoile și numărul de elevi.*

- Acordarea de sprijin cadrelor didactice prin resurse financiare, digitale și materiale didactice.
- Diverse propuneri de revizuire curriculară: simplificarea programelor școlare, mai mult accent pe practică sau pe diverse competențe specifice și revizuirea manualelor în acord cu noua structură a timpului școlar.
- Reducerea birocrăției în sistemul de învățământ: utilizarea SIIIIR ca unică platformă pentru informații legate de resursa umană și/sau materială ; mai puține situații, comisii; renunțarea la activitățile care nu țin de procesul educațional – ex. burse sociale.

Figura 43. Propunerile profesorilor care vizează nevoile școlii

Concluzii

Evaluarea generală a structurii anului școlar pe intervale de cursuri/module, după primul an. Aproximativ jumătate dintre profesori susțin că actuala organizare a anului școlar în cinci intervale de cursuri ar trebui menținută în formula actuală, un sfert dintre profesori consideră că este o măsură bună dar care are nevoie de unele îmbunătățiri și tot atâtia (un sfert) optează pentru abandonarea noii structuri și revenirea la cea anterioară, organizată pe semestre. Analiza răspunsurilor profesorilor cu privire la dezacordul față de organizarea anului școlar pe intervale/module, arată variații minore între diferitele grupuri bazate pe mediu de predare, specializare și vechime/ experiență.

Percepția inițială a profesorilor asupra măsurii introducerii noii structuri a anului școlar pe intervale de cursuri/module. Pentru aproximativ jumătate dintre profesori, decizia de schimbare a structurii anului școlar pe intervale de cursuri/module a fost percepută încă de la început o situație ușor de gestionat. Cu toate acestea, există un număr semnificativ de profesori pentru care această schimbare a fost problematică : aproximativ un sfert dintre respondenți au considerat că noua situație constituie o provocare care i-a stimulat profesional, în timp ce doi din zece profesori au avut neclarități în a înțelege implicațiile acestei măsuri pentru activitatea școlară curentă.

Influențe ale implementării structurii pe intervale de cursuri/module asupra unor aspecte relevante pentru procesul de predare-învățare-evaluare. În general, profesorii apreciază pozitiv rezultatele reorganizării activității lor didactice ca urmare a trecerii la structura pe intervale de cursuri/module. Cea mai apreciată schimbare pozitivă observată de profesori este legată de nivelul stării de bine în școală, atât în rândul profesorilor (58%), cât și în rândul elevilor (57%).

Marea majoritate consideră că această modificare a structurii școlare a adus beneficii la nivelul evaluării elevilor, în sensul reducerii presiunilor care se resimțeau, mai ales în privința încheierii mediilor semestriale. Există însă și aspecte provocatoare, cea mai mare dificultate resimțită de profesori fiind legată de motivarea elevilor și continuitatea susținerii în efort elevilor în învățare, afectate negativ de vacanțe. Intervalele mai dese de vacanțe față de structura precedentă sunt percepute de profesori ca fragmentări prea numeroase ale timpului școlar.

Aspectul care a polarizat cel mai mult profesorii se referă la percepția **caracterului problematic al comunicării cu părinții** despre situațiile de risc de corigență al elevilor, în contextul încheierii mediilor la finalul anului școlar și al eliminării mediilor semestriale. Pentru mulți profesori, lipsa unei situații formale care să indice pentru părinți situația de corigență pe parcursul anului afectează negativ implicarea și sprijinul pe care familia trebuie să îl ofere elevilor cu rezultate slabe. Această stare de fapt ilustrează și percepția implicită a unui număr semnificativ de profesori conform căreia comunicarea performanțelor școlare ale elevilor trebuie să se realizeze pe formal sub forma unei medii/ note și conștientizarea redusă a responsabilității împărtășite și a nevoii de comunicare directă școală-familie pentru abordarea a rămănelor în urmă ale fiecărui elev.

Schimbări în practicile profesorilor privind proiectarea curriculară. Cei mai mulți dintre profesori declară că au recurs la realizarea unor noi planificări calendaristice (53%) sau le-au adaptat pe cele anterioare (38%), regândind alocarea timpului școlar pe unități de învățare în așa fel încât să poată fi finalizate, în funcție de durata acestor intervale. Din păcate, aproximativ unul din zece profesori a recurs la realizarea documentelor de proiectare în funcție de manualul utilizat la clasă.

Schimbări în practicile profesorilor privind evaluarea. Cele mai frecvente noi practici indicate de profesorii participanți la cercetare, au fost cele referitoare la monitorizarea mai atentă a rezultatelor învățării prin teste de evaluare la intervale mai scurte, respectiv de aplicare a unui test la finalul fiecărei unități de învățare sau la sfârșitul fiecărui modul. În ceea ce privește utilizarea metodelor alternative de evaluare, unul din șapte profesori declară că au folosit mai des fișele de autoevaluare și evaluarea între elevi, iar unul din cinci profesori au acordat mai multă importanță evaluării pe bază de portofoliu, precum și evaluării în cadrul activităților de tip proiect.

Schimbări în practicile profesorilor privind notarea. Majoritatea profesorilor declară că au respectat recomandările primite din partea școlii/ a ISJ legate de notarea în catalog (ritm de notare, număr de note/ disciplină), cei mai mulți (o treime dintre respondenți) trecând în catalog toate notele acordate pe parcurs. O pondere mai redusă a profesorilor indică practici de trecerea în catalog a mediei evaluărilor de pe parcurs (14%) sau acordarea notei care a însemnat progresul în raport cu evaluări anterioare (8%). Doar 1,5% dintre profesori declară că au preferat să treacă notele în catalog spre sfârșitul anului școlar.

Modalități de colaborare pentru gestionarea provocărilor legate de adaptarea la noua structură a anului școlar. În ceea ce privește factorii de sprijin la care au avut acces profesorii pentru a gestiona provocările create de introducerea structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar, respondenții au indicat predilect sprijinul formal-instituțional primit prin participarea la discuții în școală/ pe comisii (doi din trei profesori) și într-o măsură mai mică au menționat practicile colaborative și sprijinul reciproc oferit de colegi (o treime dintre cadrele didactice). Unul din cinci profesori au preferat să se organizeze/ să găsească soluții individuale.

Autoevaluarea privind eficiența reorganizării activităților în contextul noii structuri a anului școlar. Gradul de satisfacție a cadrelor didactice față de modul în care au reușit să se adapteze la schimbările presupuse de noua structură a anului școlar este unul extrem de ridicat (93%), în timp ce rata de nemulțumire exprimată este de aproximativ 7%.

Opinii ale profesorilor privind perspectiva implementării structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar. Aproximativ jumătate dintre profesori consideră că în viitor pot aplica autonom măsura privind structura pe intervale de cursuri/module a anului școlar fără să aibă nevoie de un cadru de implementare. Cu toate acestea cercetarea noastră a evidențiat și nevoia, în continuare, de sprijin metodologic : patru din zece profesori **sunt în așteptarea unor măsuri de sprijin sau a unui cadru de implementare** care să-i orienteze în viitor.

Propuneri ale profesorilor referitoare la implementarea structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar, rezultate din înregistrarea răspunsurilor libere:

- **Propuneri referitoare la structura și durata modulelor.** Cei mai mulți dintre profesorii care au oferit sugestii se arată mulțumiți cu actuala modalitate de structurare a intervalelor de cursuri și vacanțe și *nu consideră că sunt necesare modificări*. Pe de altă parte, s-au înregistrat un număr semnificativ de opinii de *ajustare a modulelor sub o formă sau alta, pentru a fi mai echilibrate din punct de vedere al duratei* (de exemplu reducerea numărului de vacanțe și a fragmentărilor excesive/ suplimentare ale anului de studiu propriu-zis, eliminarea minivacanțelor care conțin „punți” între diferite zile libere și sfârșitul săptămânii, reconsiderarea perioadelor tematice de educație nonformală, reducerea la patru a numărului de module).

- **Propuneri ale profesorilor referitoare la programele *Școala Altfel* și *Săptămâna Verde*** vizează modificări precum eliminarea cel puțin a unuia dintre aceste programe sau *reconfigurarea lor mai flexibilă*, fie prin reducerea duratei, prin comasarea lor, fie prin inserarea tematicilor „verzi” în cadrul curriculumului, fie prin acordarea unei mai largi autonomii școlilor să decidă asupra timpului și modului de derulare a acestora.
- **Propuneri referitoare la evaluarea și monitorizarea progresului elevilor.** Profesorii au propus diferite modalități pentru *reglarea evaluării sumative și a celei formative* precum: reintroducerea tezelor sau înlocuirea lor cu alte teste standardizate periodice; reintroducerea unor medii intermediare (modulare) pentru încheierea situațiilor școlare la intervale care să permită măsurarea parcursului elevilor din punct de vedere curricular și al disciplinei; implementarea fișelor de progres pentru fiecare modul; implementarea catalogului electronic la nivel național și comunicarea periodică a situației educaționale a elevilor către părinți/ tutori.
- **Propuneri referitoare la nevoile de sprijin ale elevilor:** măsuri de asigurare a stării de bine a elevilor și de educare a gestionării emoțiilor, pentru reducerea supraîncărcării în anumite perioade și a stresului legat de evaluări; reducerea presiunii pentru un anumit număr obligatoriu de note și o colaborare sporită între profesorii aceleiași clase pentru calibrarea mai judicioasă a sarcinilor de evaluare; măsuri de întărire a motivației de învățare a elevilor (inclusiv prin implicarea mai activă a psihologului școlar, prin revizuirea sistemului de acordare a burselor de merit); măsuri de întărire a responsabilității elevului și părinților cum sunt (re)introducerea notelor la purtare pe module/ semestre și accentuarea relevanței competențelor de ordin socio-emoțional; susținere specifică în implementarea planurilor individualizate pentru elevii în risc; elaborarea unor manuale noi, adaptate la noua structură a anului școlar.
- **Propuneri referitoare la alte nevoi ale școlii:** creșterea autonomiei decizionale a școlii în angajarea și recompensarea profesorilor, în organizarea orarului, în alegerea perioadei vacanțelor în funcție de specificul local, precum și a perioadelor pentru desfășurarea Săptămânii Verde și Altfel, reducerea birocrăției din activitatea profesorului în favoarea activității didactice și de management.

Capitolul 5

Perspectiva directorilor asupra structurii anului școlar

Caracteristicile participanților

La chestionarul online au răspuns **375 de directori de unități de învățământ**, care conduc, în total, **892 de școli coordonatoare și structuri arondate**, 66% dintre aceștia aflați la conducerea unor școli din mediul urban, iar 34%, la conducerea unor școli din mediul rural.

Trei sferturi dintre directori au peste 20 de ani de vechime în învățământ (Figura 44). Aproape jumătate dintre respondenți au o experiență de până în 5 ani în funcția de director (Figura 45).

Figura 44. Vechimea în învățământ a directorilor respondenți

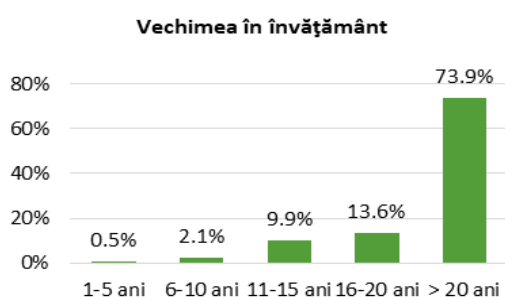
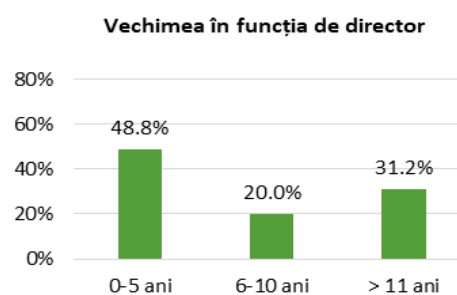

Figura 45. Vechimea în funcția de director a respondenților

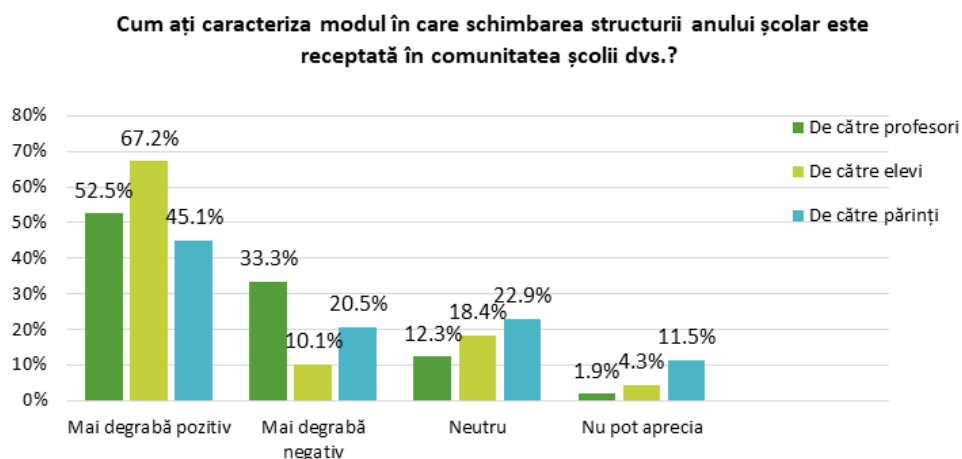
Analiza rezultatelor

1. Receptarea în comunitatea școlară a schimbării structurii anului școlar

Din punctul de vedere al directorilor, modul în care este receptată schimbarea structurii anului școlar la nivelul comunității școlare diferă de la o categorie de actori la alta. Potrivit directorilor respondenți, **schimbarea este privită mai degrabă pozitiv la nivelul comunității școlare**. Elevii se raportează, cu precădere în mod pozitiv față de această schimbare, în timp ce profesorii și părinții sunt mai rezervați. În aprecierile directorilor referitoare la poziționări mai degrabă negative, aceste diferențe devin evidente: unul din trei profesori (33%), doi din cinci părinți (20%) și unul din zece elevi (10%) au receptat mai degrabă negativ schimbarea (Figura 46).

Prin comparațiile cu datele raportate de acești actori și prezentate anterior în raport, constatăm că directorii tind să maximizeze opiniile dezaprobatoare ale profesorilor (25%) și să minimizeze receptarea negativă a schimbării din partea părinților (50%) și a elevilor (aproximativ 20% preferă semestrele), fapt ce poate fi un indicator al presiunilor resimțite în management pentru implementarea schimbării și al insuficienței cunoașteri a eventualelor preocupări sau rezistențe ale beneficiarilor.

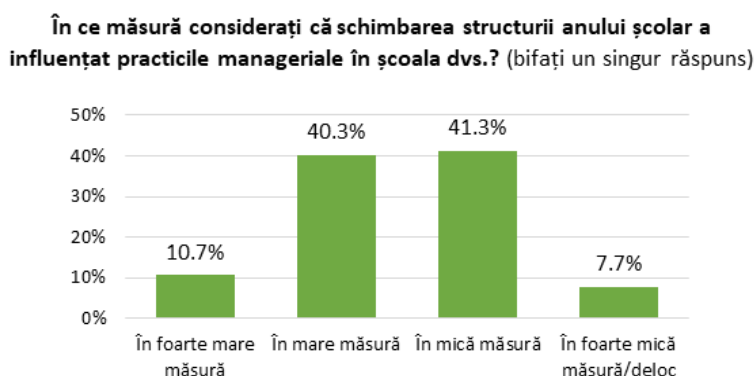
Figura 46. Receptarea în comunitatea școlară a schimbării structurii anului, potrivit directorilor

2. Influența structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar asupra practicilor manageriale

Opiniile directorilor respondenți sunt distribuite relativ egal în ceea ce privește evaluarea gradului de influență exercitată de structura modulară a anului școlar asupra practicilor manageriale. Doar pentru jumătate dintre directori, schimbarea structurii anului școlar a avut implicații importante în acest sens (influența fiind percepută în mare măsură 40% sau chiar în foarte mare măsură 11%), în timp ce pentru cealaltă jumătate consecințele au fost mici sau neglijabile (influența fiind percepută în mică măsură 41% sau chiar în foarte mică măsură/deloc 8%) (Figura 47).

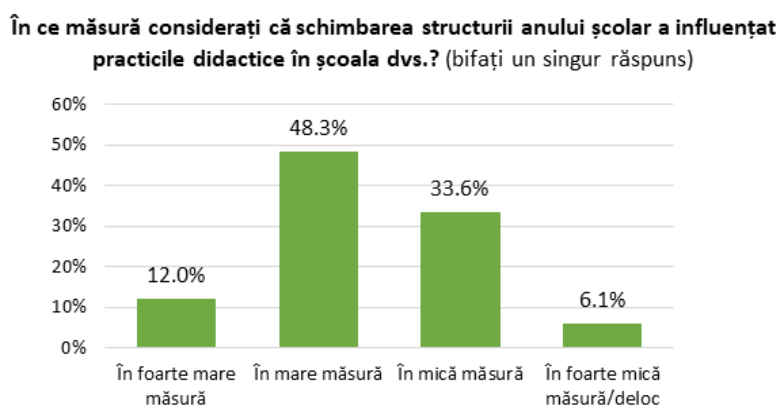
Figura 47. Influența structurii pe intervale de cursuri asupra practicilor manageriale, potrivit directorilor

3. Influența structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar asupra practicilor didactice

Aproximativ 60% dintre directori consideră că schimbarea structurii anului școlar a avut o influență majoră asupra practicilor didactice din școală (în mare măsură - 48% sau chiar în foarte mare măsură – 12%), în timp ce un procent ridicat de aproximativ 40% dintre managerii școlari nu văd modificări importante ale practicilor didactice ale profesorilor ca urmare a acestei schimbări (Figura 48).

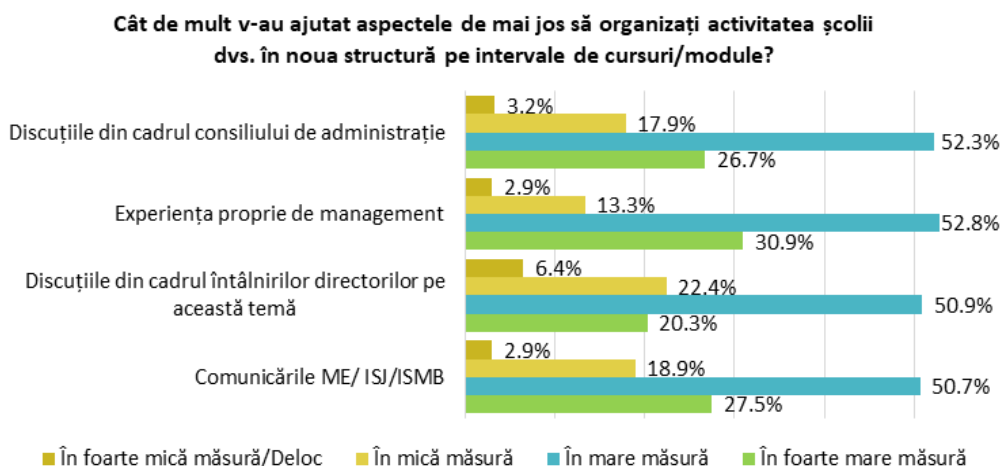
Figura 48. Influența structurii pe intervale de cursuri asupra practicilor didactice din perspectiva directorilor

4. Factorii de sprijin care au contribuit la implementarea structurii anului școlar pe intervale de cursuri/module

În opinia directorilor, propria experiență managerială a fost factorul principal ce le-a permis să adapteze organizarea activităților din școală la schimbările din structura anului școlar (Figura 49). Următoarele două aspecte, în ordinea relevanței avute pentru reorganizarea activității, au fost discuțiile din consiliul de administrație, respectiv, comunicările primite de la Ministerul Educației sau de la inspectorate. Mai puțin relevante în acest sens, comparativ cu aspectele deja menționate, dar cu o importanță considerabilă, au fost și discuțiile cu alți directori de școli pe tema schimbării structurii anului școlar.

Figura 49. Factorii de sprijin în implementarea structurii pe intervale de cursuri/module, din perspectiva directorilor

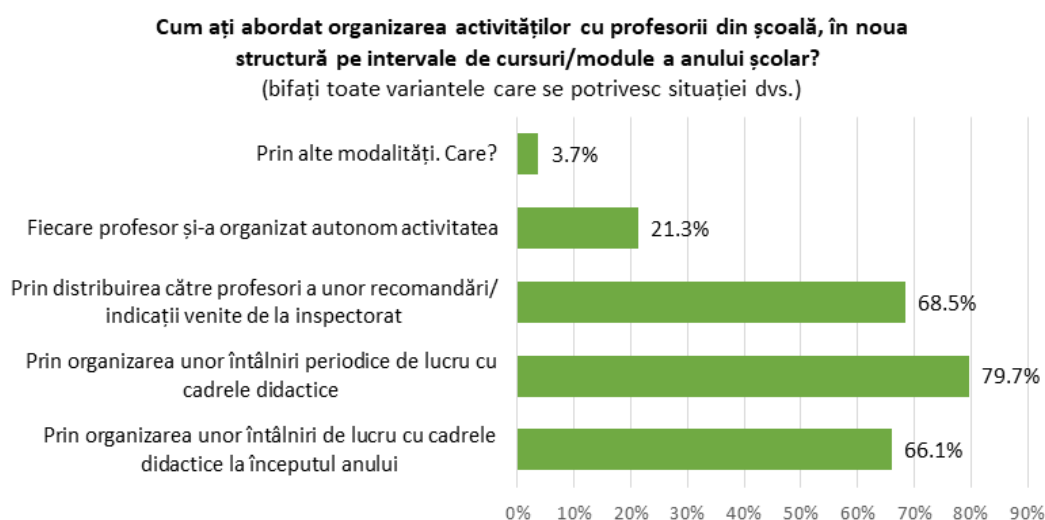

5. Organizarea activităților didactice la nivelul școlii

Pentru a gestiona procesul de reorganizare a activității didactice în noul context, directorii au recurs cel mai frecvent (Figura 50), la întâlniri de lucru periodice cu profesorii (80%).

În jur de două treimi dintre directori au distribuit către profesori indicațiile și recomandările primite de la inspectorate sau au organizat întâlniri de lucru cu cadrele didactice la începutul anului școlar. Unul din cinci directori a declarat că profesorii și-au organizat autonom activitatea.

Figura 50. Reorganizarea activităților la nivelul școlii, din perspectiva directorilor

6. Influența structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar în plan organizațional

În plan organizațional, cea mai frecvent menționată schimbare adusă de noua structură a anului școlar pare a se fi produs în ceea ce privește adecvarea monitorizării progresului elevilor (Figura 51).

Aproximativ 70% dintre directori consideră că situația s-a schimbat în acest sens, însă, opiniile sunt împărțite aproape egal între cei care consideră că acest aspect a înregistrat un progres și cei care văd mai degrabă un regres în această privință.

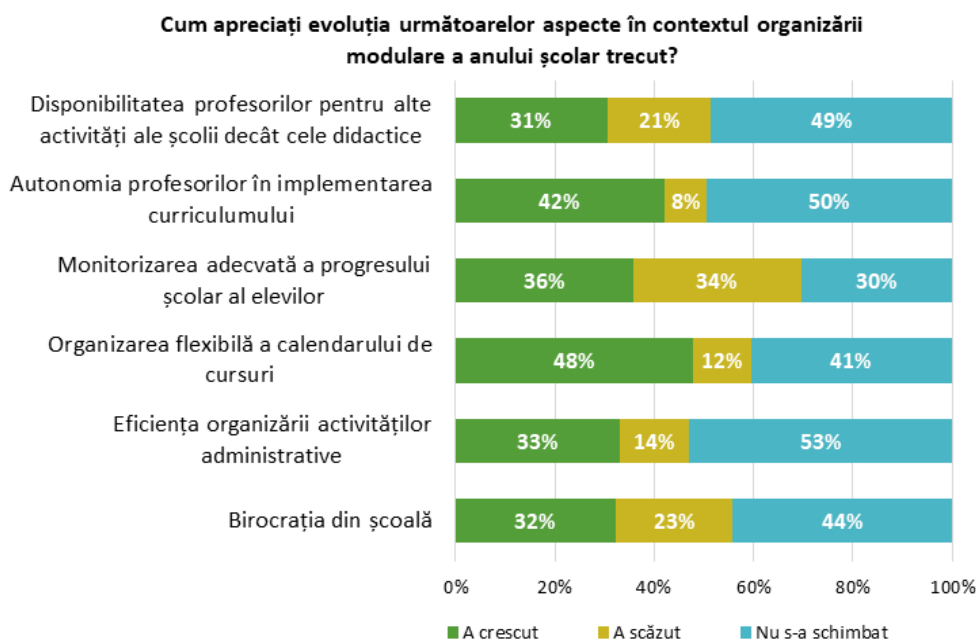
O altă schimbare constatată frecvent (de către 59% dintre directori) **se referă la flexibilitatea în organizarea calendarului de cursuri, aproape jumătate dintre directori fiind de părere că aceasta a crescut.**

De asemenea, un procent ridicat dintre directori (42%) au observat o creștere în *autonomia profesorilor în implementarea curriculumului*, deși, trebuie menționat faptul că cei mai mulți consideră că acest aspect a rămas neschimbat după implementarea noii structuri a anului școlar.

Eficiența organizării activităților administrative, precum și disponibilitatea profesorilor pentru a iniția și desfășura activități extracurriculare, par să fie aspectele la nivelul cărora directorii au observat cele mai puține schimbări, însă aproximativ o treime constată o creștere și în aceste privințe.

Nu în ultimul rând, este important de semnalat și faptul că aproximativ o treime dintre directorii chestionați consideră că schimbarea structurii anului școlar a condus, totodată, și la creșterea *birocrăției în școli*.

Figura 51. Schimbările în plan organizational, din perspectiva directorilor

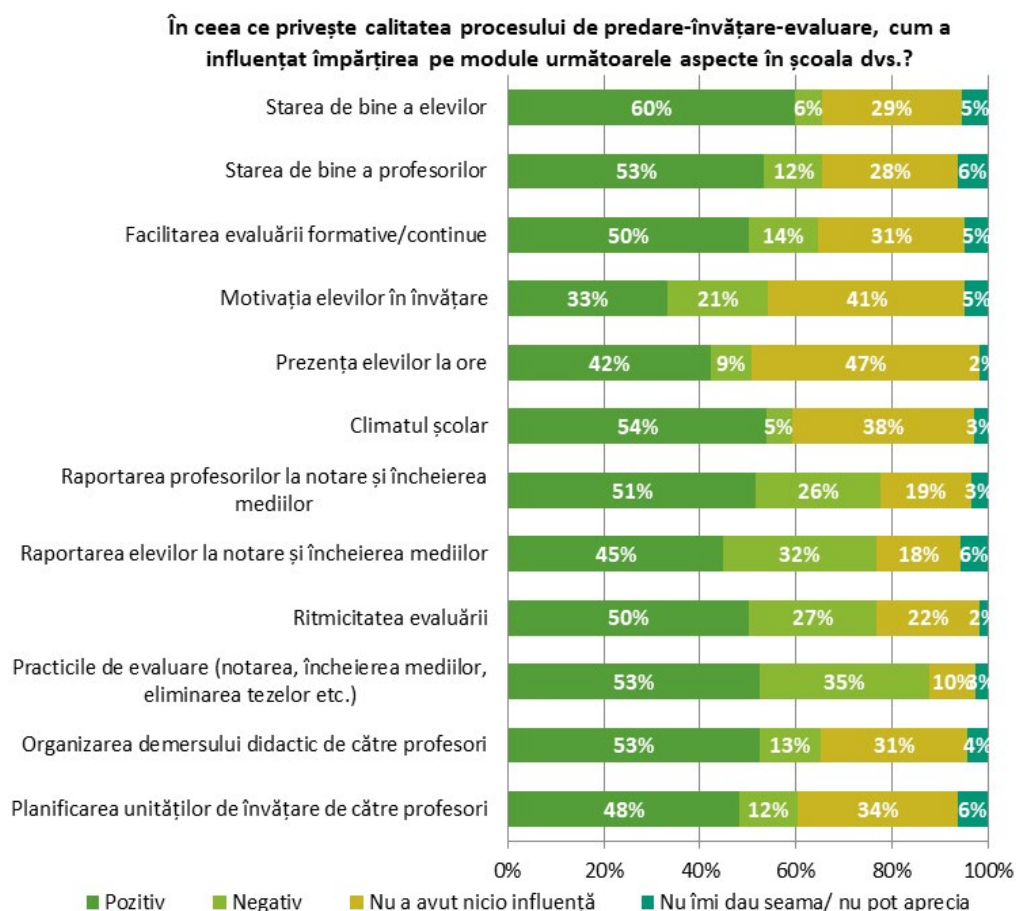
7. Influența structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar asupra calității procesului de predare-învățare-evaluare

Luând în considerare aspectele analizate în studiul de față, aprecierile directorilor privind influența structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar asupra procesului educațional sunt, în general, pozitive (Figura 52).

Cea mai frecvent menționată (de către 60% dintre directori) **schimbare pozitivă adusă de noua structură a anului școlar se observă la nivelul stării de bine a elevilor. Climatul școlar și starea de bine a profesorilor sunt asociate, de asemenea, unor schimbări pozitive de către majoritatea directorilor** (aproximativ 53%).

În ce privește **practicile de evaluare, precum notarea și încheierea mediilor**, 88% dintre directori consideră că situația s-a schimbat, iar peste jumătate (53%) sunt de părere că acestea s-au îmbunătățit datorită noului context. În același timp, însă, peste o treime dintre directori constată o scădere a calității acestor practici, procentele indicând-o ca fiind **cea mai frecvent menționată schimbare negativă**.

Figura 52. Schimbări privind calitatea procesului de predare-învățare-evaluare, din perspectiva directorilor

Cu toate că cei mai mulți dintre directori consideră că **raportarea profesorilor și a elevilor la notare și la încheierea mediilor, și ritmicitatea evaluării**, sunt aspecte ce au înregistrat evoluții pozitive, un sfert dintre directorii respondenți consideră că ele au avut evoluții negative.

Aproximativ jumătate dintre directori consideră că structurarea anului școlar pe intervale de cursuri/module are o influență pozitivă asupra *organizării demersului didactic de către profesori, cât și asupra planificării unităților de învățare realizate de către profesori sau asupra facilitării evaluării formative, continue*.

Prezența la ore a elevilor și motivația acestora pentru învățare par să fie aspectele la nivelul cărora directorii au observat **cele mai puține schimbări**, cu mențiunea că un procent ridicat dintre aceștia au remarcat schimbări pozitive și în aceste privințe.

8. Principalele provocări pentru directori în organizarea și coordonarea activităților din școală, în contextul noii structuri a anului școlar

Directorilor li s-a solicitat să numească *principalele trei provocări cu care s-au confruntat în organizarea și coordonarea activităților din școală, în urma schimbării structurii anului școlar*. Răspunsurile colectate au fost codificate în categorii de provocări și prelucrate sub forma

procentelor care exprimă acoperirea unei categorii în ansamblul răspunsurilor primite, rezultând categoriile de mai jos (Figura 53).

Figura 53. Provocările directorilor în organizarea și coordonarea activităților din școală

Principalele provocări (cu frecvența cea mai mare în răspunsuri) **raportate de directori ca survenind în urma schimbării structurii anului școlar, sunt următoarele:**

- Diverse deficiențe în realizarea evaluării și feedback deficitar în relația profesor-elev-părinte;
- Presiunea asupra asigurării ritmicității în sistemul de notare;
- Dificultăți în organizarea *Săptămânii Verzi* și a săptămânii *Școala Altfel*;
- Fragmentarea excesivă a activității școlare;
- Gestionarea de către profesori a perioadelor de imediat înainte și imediat după vacanțele elevilor.

Pe lângă acestea, răspunsurile surprind următoarele categorii de dificultăți cu care s-au confruntat directorii în urma schimbării structurii anului școlar :

- Probleme de organizare managerială;
- Dificultăți în întocmirea planificărilor de către cadrele didactice;
- Scăderea motivației elevilor pentru învățare;
- Reticența la schimbare și dificultatea de adaptare a cadrelor didactice;
- Prevenirea situațiilor de corigență și repetenție;
- Excesul de birocratizare;
- Respectarea planificării calendaristice, parcurgerea deficitară sau incompletă a programelor școlare;
- Scăderea calității actului didactic cauzată de insuficiența timpului pentru învățare;
- Absenteismul ridicat al elevilor.

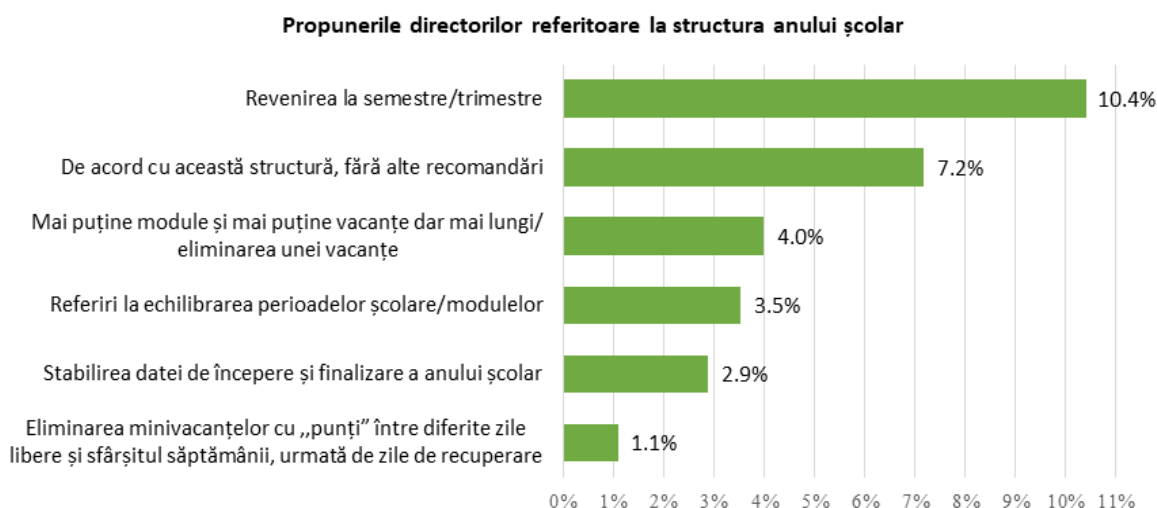
9. Propunerile directorilor pentru optimizarea implementării structurii pe intervale de cursuri/ module a anului școlar

Participantilor li s-a solicitat ca, în urma experienței personale privind contextul organizării pe intervale de cursuri/ module a anului școlar, să noteze câteva recomandări/ propuneri pentru o bună desfășurare a activităților în școli pe următoarele arii (distinct, în limita a 50 de cuvinte pentru fiecare categorie):

- modul în care se structurează anul (numărul, durata intervalelor de cursuri/ vacanțelor, plasarea săptămânilor dedicate programelor naționale Școala Altfel și Săptămâna Verde, modalități de flexibilizare a calendarului de cursuri);*
- monitorizarea progresului elevilor și evaluarea (inclusiv pentru elevii în risc de excludere);*
- alte propuneri care să răspundă nevoilor școlii.*

Răspunsurile colectate au fost codificate în categorii de propuneri și prelucrate sub forma procentelor care exprimă acoperirea unei categorii în ansamblul răspunsurilor primite. În continuare detaliem succint categoriile de propuneri care au înregistrat cea mai ridicată frecvență.

Figura 54. Propunerile directorilor referitoare la structura anului școlar

9.1. Propunerile directorilor referitoare la structura anului școlar și la durata intervalelor

Din primul set de propuneri formulate de directorii de școală cu referire la **structura anului școlar și la durata intervalelor**, reținem în ordinea recurenței următoarele categorii mari de opinii (Figura 54):

- Versiunea radicală a schimbării - adică abandonarea prezentei structuri școlare și revenirea la organizarea pe bază de semestre sau chiar, în unele cazuri, de trimestre, considerate mai viabile pedagogic;
- Preferința pentru menținerea acestei structuri, fără modificări;
- Revizuire/ ajustare sau schimbare moderată a structurii școlare - cu sugestii de regândire sau ameliorare a organizării modulare, în scopul remedierii deficiențelor constatate pe parcurs (în special a celei legate de fragmentarea excesivă) și a găsirii unui mod mai echilibrat de alternare a perioadelor școlare și a vacanțelor. Aici au fost incluse *recomandări de tipul reducerii (la patru) a numărului de module și de vacanțe și eliminarea minivacanțelor ce includ „punți” între diferite zile libere și weekend.*

9.2. Propunerile directorilor referitoare la programele Școala Altfel și Săptămâna Verde

În acord cu o idee ce se regăsește frecvent în răspunsurile managerilor școlari, și anume **preocuparea centrală de (re)echilibrare a timpului școlar**, un set special de propuneri ale directorilor au vizat expres programele Școala Altfel și Săptămâna Verde, în legătură cu care s-au colectat următoarele opinii (Figura 55):

- Programarea/ reprogramarea Școlii Altfel și a Săptămânii Verzi în funcție de alegerea școlii (lăsarea organizării acestora la latitudinea unităților școlare);
- Redistribuirea zilelor destinate acestor două programe pe întreg anul școlar sau încorporarea în ariile curriculare existente;
- Renunțarea totală la unul sau la ambele programe;
- Adoptarea unor măsuri de susținere financiară și de asigurare a unor facilități logistice pentru ca școlile să le poată derula optim;
- Programarea uniformă/ centralizată la nivel județean sau național a celor două programe.

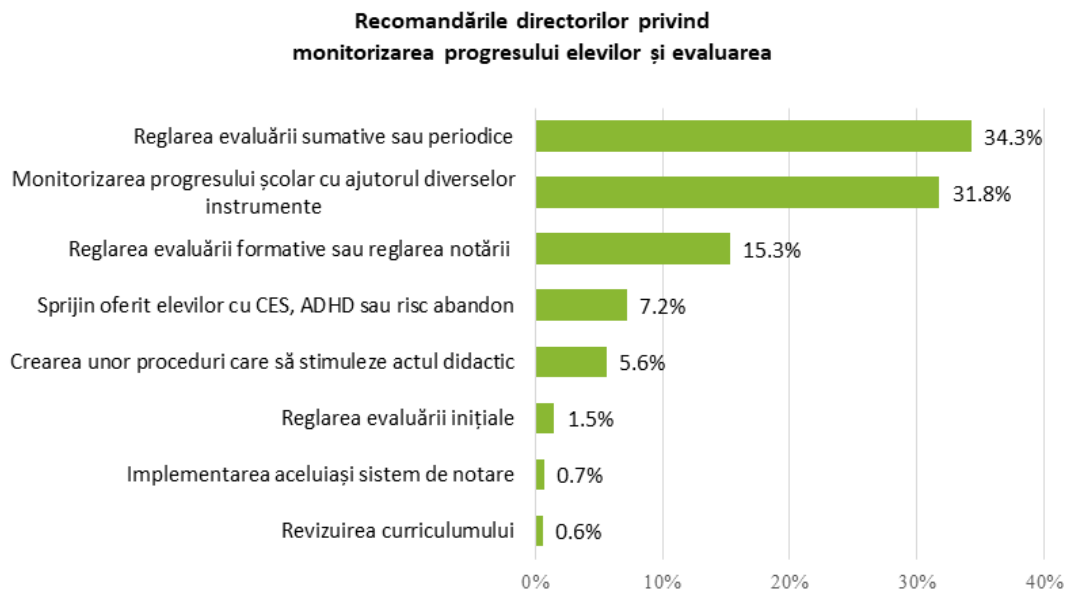
Figura 55. Propunerile directorilor referitoare la programele Școala Altfel și Săptămâna Verde

9.3. Propunerile directorilor privind evaluarea și monitorizarea progresului elevilor

Un alt set de propuneri din partea directorilor de școli au fost cele care au ținut **monitorizarea progresului elevilor și evaluarea acestora**. Recomandările care au înregistrat cea mai ridicată frecvență în răspunsurile colectate se referă la următoarele aspecte (Figura 56):

- **Reglarea evaluării sumative**, folosind instrumente precum: reintroducerea tezelor; impunerea unui număr fix de două sau cinci evaluări sumative pe an; aplicarea unor teste naționale standardizate (la finalul anului, la anumite materii) și/sau notarea în catalog a rezultatelor de la Evaluările Naționale realizate pe ani de studiu; colaborarea dintre profesori sau planificarea coordonată la nivel de școală pentru evitarea aglomerării testelor sumative de la majoritatea disciplinelor în aceleași zile de la finalul fiecărui modul („Evaluarea constantă este o muncă de echipă care trebuie începută odată cu planificările pe discipline. Fiecare disciplină are alocată în școala noastră săptămâna specifică de evaluare sumativă, menționându-se și forma de evaluare sumativă, astfel încât să nu se creeze presiune în anumite perioade din an”, director)
- **Reglarea evaluării formative/ a notării curente prin:** respectarea/ impunerea/ verificarea ritmicității notării (număr minim de note în funcție de disciplină/ per modul sau după primele două module); stabilirea modalităților de obținere a notelor în cadrul unui modul (cel puțin un test scris/ un număr minim de teste scrise); diminuarea „goanei după note” la finalizarea modulelor sau la sfârșit de an.
- **Monitorizarea progresului școlar**, prin: finalizarea unei secvențe de studiu (un modul sau mai multe) cu încheierea unei medii la învățătură și la purtare, pentru a furniza în mod oportun informațiile necesare privind situația elevilor și a regla eventualele intervenții de susținere/ redresare; controlul repartizării uniforme a evaluărilor; implementarea catalogului electronic; elaborarea unor fișe/ grile de progres, a unor instrumente standardizate pentru monitorizarea elevilor, cu activarea unor „sisteme de avertizare” pentru elevii în risc de repetenție; comunicarea periodică a situației educaționale a elevilor către părinți/ tutori; rapoarte de analiză realizate periodic de către o comisie stabilită în acest sens.
- **Sprijin oferit elevilor cu CES sau celor aflați în risc abandon școlar**, prin: identificarea lor timpurie și aplicarea unor planuri remediale individualizate, inclusiv sesiuni de consiliere și metode de evaluare adaptate situației lor; aplicarea de instrumente de monitorizare sistematică și evaluare continuă a acestor elevi; asigurarea unor ore suplimentare remediale plătite, trecute în norma didactică; stabilirea unei legături periodice cu părinții/ tutorii elevilor aflați în risc de abandon; oferirea de stimulente financiare.

Figura 56. Recomandările directorilor privind monitorizarea progresului elevilor și evaluarea

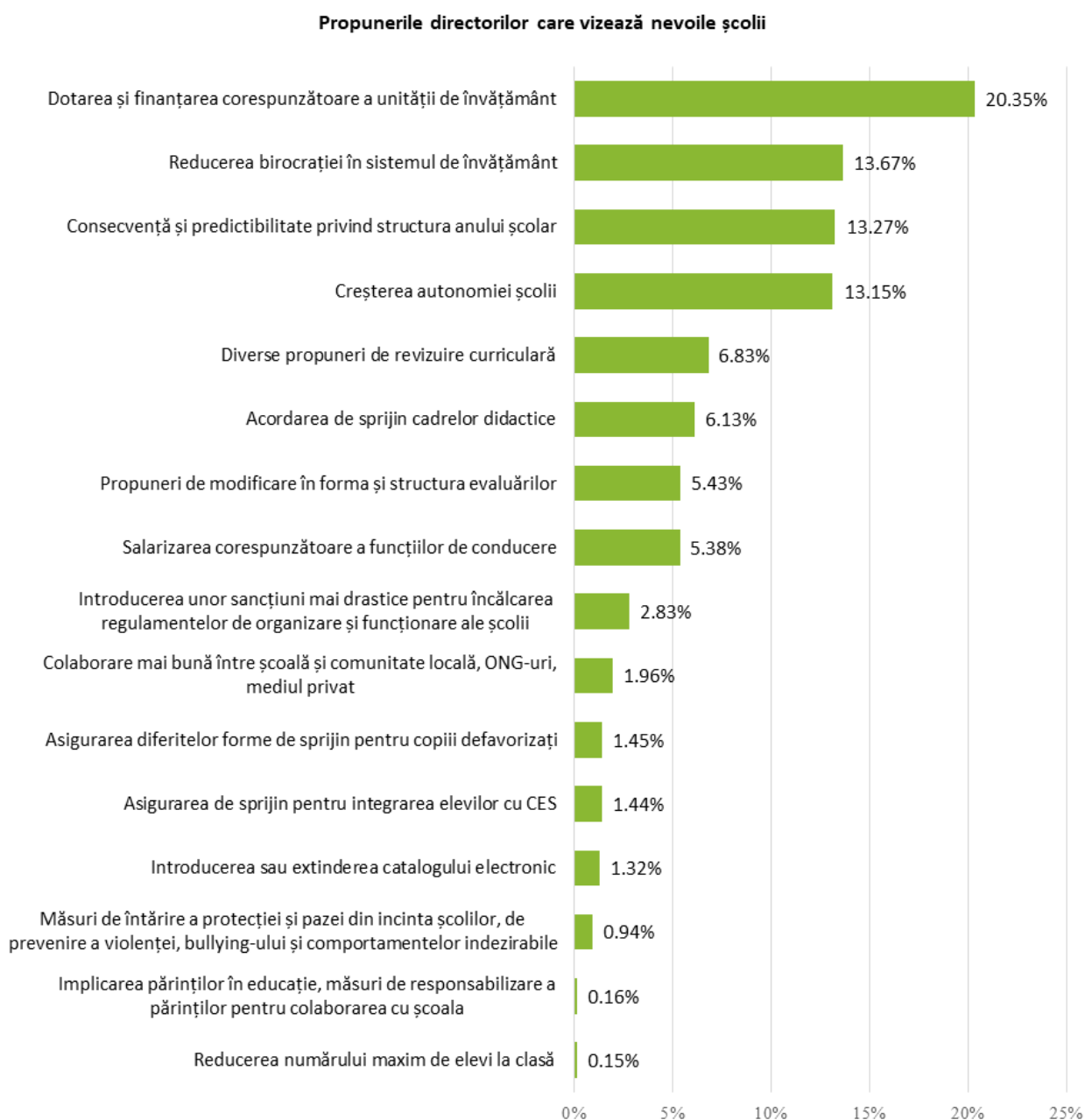
9.4. Alte propuneri ale directorilor din perspectiva nevoilor școlilor pe care le conduc

Așa cum se poate observa (Figura 57), o serie de propuneri ale directorilor referitoare la alte nevoi ale școlilor ies **din câmpul tematic investigat** și aduc în atenție provocări resimțite în contextul mai larg al schimbărilor structurale. Cele mai frecvente propuneri vizează:

- asigurarea unei finanțări care, între altele, să acopere nevoile școlii pentru organizarea unor activități de calitate în cadrul programelor "Săptămâna verde" și "Școala altfel";
- reducerea birocrăției în sistemul de învățământ și accent pe activitățile de management, exprimată prin așteptarea unei dezvoltări a procesului de digitalizare la nivel administrativ, prin dorința de a reduce numărul mare al variantelor de situații raportate sau de comisii, prin cererea de renunțare la activitățile care nu țin de procesul educațional (cum este întocmirea dosarelor de burse sociale);
- menținerea unui grad mai ridicat de predictibilitate și claritate privind structura anului școlar (de exemplu în ceea ce privește calendarul simulărilor, care s-ar dori a se programa fără suprapuneri cu activitatea școlară, care este profund afectată);
- creșterea autonomiei unităților școlare în decizii precum angajarea profesorilor, organizarea orarului, alegerea perioadei vacanțelor în funcție de specificul local, perioadele și formele optime de organizare a programelor Săptămâna Verde și Școala Altfel ori recompensarea profesorilor implicați în activități conexe;

- propuneri de revizuire curriculară de tipul „aerisirii” programelor școlare, considerându-se că timpul este insuficient parcurgerii lor într-un mod temeinic, aspecte practic-aplicative și consolidare; restructurarea conținuturilor și a structurii manualelor școlare pentru a se pune în acord unitățile de învățare cu noua organizare a timpului școlar; elaborarea unor planuri-cadru flexibile, care să conducă la un orar zilnic mai puțin încărcat și mai motivant, oferindu-le elevilor posibilitatea alegerii unor discipline opționale corespunzătoare intereselor lor.

Figura 57. Propunerile directorilor care vizează nevoile școlii

Concluzii

Receptarea în comunitatea școlară a schimbării structurii anului școlar. Din punctul de vedere al directorilor, modul în care este receptată schimbarea structurii anului școlar la nivelul comunității școlare diferă de la un grup la altul: elevii se raportează cu precădere în mod pozitiv față de această schimbare, în timp ce profesorii și mai ales părinții, sunt mai rezervați. Prin comparațiile cu datele raportate de acești actori și prezentate anterior în raport, directorii tind să generalizeze opiniile negative exprimate de unii profesori cu privire la noua structură și în același timp tind să minimizeze receptarea negativă a schimbării de către părinți și elevi, fapt ce poate fi un indicator al presiunilor resimțite în management pentru implementarea schimbării și al insuficienței cunoașterii a eventualelor preocupări sau rezistențe ale beneficiarilor.

Influența structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar asupra practicilor manageriale. Opiniile directorilor respondenți sunt polarizate în ceea ce privește evaluarea gradului de influență exercitată de structura modulară a anului școlar asupra practicilor manageriale, doar jumătate dintre aceștia apreciind că schimbarea structurii anului școlar a avut implicații importante la nivelul practicilor lor. Cercetări viitoare ar putea să analizeze mai în profunzime rezistențele întâmpinate în practicile manageriale în contextul schimbării.

Influența structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar asupra practicilor didactice. Majoritatea directorilor consideră că schimbarea structurii anului școlar a avut o influență importantă asupra practicilor didactice din școală. Totuși, rămâne semnificativ că patru din zece manageri școlari nu observă sau nu consideră că sunt necesare modificări ale practicilor didactice ale profesorilor ca urmare a acestei restrukturări. Cercetări viitoare ar putea să analizeze mai în profunzime diferențele de percepție cu privire la acest aspect.

Factorii de sprijin care au contribuit la implementarea structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar. Directorii respondenți s-au folosit în grad mare de toate mijloacele avute la dispoziție, dar propria experiență managerială a fost factorul principal care le-a permis să adapteze organizarea activităților din școală la schimbările din structura anului școlar.

Organizarea activităților didactice la nivelul școlii. Pentru gestionarea procesului de reorganizare a activității didactice în noul context, directorii au recurs în principal la organizarea de întâlniri de lucru la începutul anului și periodice cu profesorii, ori la distribuirea informărilor/recomandărilor primite de la inspectoratele școlare. Impactul acestor măsuri pare însă cu efect limitat pentru unii profesori, având în vedere numărul mare de cadre didactice investigate care susțin nevoia de sprijin și de orientare în viitorul apropiat.

Influența structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar în plan organizațional. Beneficiile principale aduse de noua structură, în opinia directorilor, sunt organizarea mai flexibilă a calendarului de cursuri și autonomia mai ridicată a profesorilor în implementarea curriculumului. Pe de altă parte, cei mai mulți manageri școlari apreciază că birocrăția din sfera lor de activitate nu s-a redus ori chiar a crescut. De asemenea, eficiența organizării activităților administrative, precum și disponibilitatea profesorilor pentru a iniția și desfășura activități extracurriculare par să fie aspectele la nivelul cărora directorii au observat cele mai puține schimbări. Cel mai controversat aspect din această arie pare să fie cel al efectelor structurii modulare asupra monitorizării progresului școlar al elevilor (aproape două treimi dintre respondenți reclamă un impact negativ sau lipsa unei influențe). Acest rezultat de cercetare este important și evidențiază/

întărește percepția profesorilor cu privire la dificultățile pe care noua structură le ridică pentru urmărirea adecvată a rezultatelor învățării în cazul fiecărui elev.

Influența structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar asupra procesului de predare-învățare-evaluare. Potrivit directorilor, principalul beneficiu al structurii pe intervale de cursuri/module a anului școlar se observă la nivelul stării de bine a elevilor. Climatul școlar și starea de bine a profesorilor sunt asociate, de asemenea, unor schimbări pozitive de către majoritatea directorilor. În ce privește practicile de evaluare, precum notarea și încheierea mediilor, aproximativ jumătate dintre directori (53%) apreciază că acestea s-au îmbunătățit datorită noului context. În același timp, însă, peste o treime dintre directori constată o scădere a calității acestor practici, procentele indicând-o ca fiind cea mai frecvent menționată schimbare negativă. Astfel, pentru directori cel mai critic aspect influențat de schimbarea structurii școlare rămâne în zona evaluării.

Principalele provocări pentru directori în organizarea și coordonarea activităților din școală, în contextul noii structuri a anului școlar. Răspunsurile deschise oferite de către directori aduc în atenție următoarele problematice: deficiențe în realizarea evaluării și feedback deficitar în relația profesor-elev-părinte, presiunea asupra asigurării ritmicității în sistemul de notare, dificultăți în organizarea Săptămânii Verzi și a săptămânii Școala Altfel, fragmentarea activității școlare, gestionarea mai dificilă de către profesori a perioadelor de dinainte și de după vacanțele elevilor.

Propunerile directorilor referitoare la implementarea structurii pe intervale de cursuri/ module a anului școlar, rezultate din înregistrarea răspunsurilor libere:

- **Propuneri referitoare la structura și durata modulelor:** directorii au exprimat diverse opinii, dintre care cele mai frecvente sugestii vizează regândirea sau ameliorarea organizării pe module, în special pentru remedierea deficiențelor constatate pe parcurs (în special a celei legate de fragmentarea excesivă) și a găsirii unui *mod mai echilibrat de alternare a perioadelor școlare și a vacanțelor* (recomandări de tipul reducerii la patru a numărului de module și de vacanțe, eliminarea minivacanțelor ce includ „punți” între diferite zile libere și weekend).
- **Propuneri referitoare la programele Școala Altfel și Săptămâna Verde:** programarea săptămânii Școala Altfel și a Săptămânii Verzi în funcție de alegerea școlii/ redistribuirea zilelor destinate acestor două programe pe întreg anul școlar sau încorporarea în ariile curriculare existente/ renunțarea totală la unul sau la ambele programe;
- **Propuneri referitoare la evaluarea și monitorizarea progresului elevilor:** *reglarea evaluării sumative* (prin diferite instrumente precum reintroducerea tezelor, impunerea unui număr fix de două sau cinci evaluări sumative pe an, aplicarea unor teste naționale standardizate la finalul anului (la anumite discipline); colaborarea dintre profesori sau planificarea coordonată la nivel de școală pentru evitarea aglomerării testelor sumative de la mai multe discipline în aceleași zile de la finalul modulelor); *reglarea evaluării formative/ a notării curente* prin respectarea/

impunerea/ verificarea ritmicității notării, stabilirea modalităților de obținere a notelor în cadrul unui modul (cel puțin un test scris/ un număr minim de teste scrise); *monitorizarea progresului școlar* (finalizarea unei secvențe de studiu - un modul sau mai multe - cu încheierea unei medii la învățătură și la purtare, pentru a furniza în mod oportun informațiile necesare privind situația elevilor și a regla eventualele intervenții de susținere/ remediere; controlul repartizării echilibrate a evaluărilor; implementarea generalizată a catalogului electronic; elaborarea unor fișe/ grile de progres, a unor instrumente standardizate pentru monitorizarea elevilor, cu activarea unor „sisteme de avertizare” pentru elevii în risc de repetenție; comunicarea periodică a situației educaționale a elevilor către părinți/ tutori; rapoarte de analiză realizate periodic de către o comisie stabilită în acest sens).

- **Propuneri specifice legate de cazurile elevilor cu CES sau aflați în alte situații de risc:** identificarea lor timpurie și aplicarea unor planuri remediale individualizate, sesiuni de consiliere, metode de evaluare adaptate situației lor; aplicarea de instrumente de monitorizare sistematică și evaluare continuă a acestor elevi; stabilirea unei legături periodice cu părinții/ tutorii elevilor vulnerabili.
- **Propuneri referitoare la alte nevoi ale școlii:** asigurarea unei finanțări care, între altele, să acopere nevoile școlii pentru organizarea unor activități de calitate în cadrul programelor "Săptămâna verde" și "Școala altfel"; grad mai ridicat de predictibilitate și claritate privind structura anului școlar (de exemplu în ceea ce privește calendarul simulărilor, care s-ar dori a se programa fără suprapuneri cu activitatea școlară care este afectată); creșterea autonomiei unităților școlare în decizii precum organizarea calendarului programelor de educație nonformală și a orarului.

Concluzii și recomandări

CONCLUZII FINALE

Preferința asupra unui model de structură a anului școlar. Răspunsurile actorilor investigați cu privire la schimbarea structurii anului școlar reflectă diversitatea receptării acestei măsuri în comunitatea școlară: elevii tind să se raporteze preponderent pozitiv la această schimbare, în timp de profesorii și părinții arată o mai mare rezervă față de aceasta.

➤➤ Datele de cercetare indică o creștere a ponderii **elevilor** care susțin structura anului școlar organizat pe intervale/ module, de la 61% în baza experienței primului an de implementare (2022-2023), la aproximativ 70% preferință pentru anul școlar viitor. Această tendință sugerează **disponibilitatea elevilor pentru adaptarea la acest format și opțiunea pentru continuitate**, în baza beneficiilor referitoare la o mai bună gestionare a timpului de învățare. Cu toate acestea, este important de semnalat faptul că aproape unul din cinci elevi investigați preferă (încă) structura semestrială (22%).

➤➤ Prin comparație, doar unul din trei **părinți** sunt favorabili structurii pe intervale/ module în timp ce jumătate dintre aceștia susțin modelul tradițional semestrial. Acest fapt indică diferențe de raportare la beneficiile fiecărei structuri și implicit o **preocupare pentru predictibilitate și stabilitate în rutina educațională a copiilor lor**, corelată cu apelul la propriile experiențe de elev.

➤➤ Opiniile **profesorilor** sunt, de asemenea, polarizate și reflectă complexitatea impactului schimbărilor asupra practicilor pedagogice și a gestionării curriculumului; aproximativ jumătate dintre aceștia susțin menținerea formatului de organizare pe intervale de cursuri/ module, în timp ce un sfert dintre ei solicită îmbunătățiri iar alt sfert declară preferința pentru revenirea la structura semestrială. Această divizare sugerează **necesitatea realizării în continuare de ajustări în modelul de structură și evidențiază nevoia de sprijin pentru a răspunde mai bine nevoilor și preocupărilor profesorilor** legate de aplicarea eficientă a acestui model.

➤➤ Prin comparație cu datele raportate de acești actori, **directorii** par să generalizeze opiniile dezaprobatoare ale unor profesori referitoare la structura anului pe intervale de cursuri/ module și să minimizeze receptarea negativă a schimbării din partea părinților și a elevilor, fapt ce poate fi **un indicator al presiunilor resimțite în management pentru implementarea schimbării și o cunoaștere insuficientă a preocupărilor și rezistențelor existente în comunitate**. Răspunsurile deschise oferite de directori referitoare la provocările întâmpinate și propunerile de optimizare a implementării schimbării reflectă și ele această presiune resimțită și rezistența la schimbarea practicilor, pentru o parte semnificativă din eșantionul de manageri școlari investigați.

Gestionarea schimbării structurii anului școlar. Răspunsurile referitoare la gestionarea în școală a organizării anului școlar pe intervale de cursuri/ module, evidențiază un nivel semnificativ de adaptabilitate și un grad foarte ridicat de satisfacție în rândul profesorilor și directorilor. De asemenea, satisfacția ridicată a părinților reflectă succesul eforturilor depuse și implicit accentuează necesitatea menținerii unui dialog constant și transparent pentru a asigura un suport solid în implementarea schimbărilor. Datele colectate semnalează însă provocări persistente care necesită atenție și sprijin metodologic.

➤➤ **Percepția inițială a profesorilor asupra implementării unei noi structuri a anului școlar** pe intervale de cursuri/ module a fost divizată: aproximativ jumătate dintre profesori au perceput această schimbare ca fiind ușor de gestionat, un sfert dintre profesori au considerat schimbarea ca pe o provocare profesională stimulativă iar alți 20% dintre profesori au părut mai puțin pregătiți, indicând că au avut diferite neclarități privind implicațiile noii structuri asupra activității proprii. Analiza evidențiază două grupuri de profesori – un grup care a fost mai deschis în raport cu măsura schimbării structurii anului școlar, considerând că are experiența necesară pentru a o aplica și un grup de profesori mai puțin deschiși, care așteptau sprijin metodologic și informațional suplimentar pentru a răspunde diferitelor neclarități sau chiar temeri legate de implementare.

➤➤ **Schimbări în practicile didactice ale profesorilor.** Majoritatea profesorilor (91%) declară că au adaptat sau creat noi planificări calendaristice în acord cu durata intervalelor, ceea ce poate să indice o capacitate semnificativă de ajustare și flexibilitate în cadrul personalului didactic. Totuși, aproximativ unul din zece profesori a realizat documentele de proiectare strict în funcție de manualul utilizat la clasă, ceea ce indică o abordare mai rigidă și posibil o lipsă de suport metodologic sau de formare continuă.

➤➤ Din perspectiva **directorilor**, percepțiile acestora privind influența structurii modulare asupra practicilor didactice sunt împărțite: majoritatea directorilor consideră că noua organizare a avut o influență importantă, dar patru din zece manageri nu observă modificări semnificative. Această variabilitate sugerează că efectele reorganizării timpului școlar

sunt percepute diferit în funcție de contextul specific al fiecărei școli, de experiența managerială proprie și de modul în care au fost implementate schimbările. Este necesar ca **cercetările viitoare să investigheze aceste diferențe pentru a înțelege mai bine factorii care contribuie la eficiența implementării schimbărilor.**

➤➤ **Colaborarea pentru gestionarea tranziției la noua structura a anului.** Sprijinul formal-instituțional, prin organizarea întâlnirilor de lucru (în comisii) și distribuirea informărilor/ recomandărilor venite de la inspectorate, a fost raportat de majoritatea profesorilor și directorilor ca strategii instituționale principale în facilitarea tranziției. Totuși, impactul acestor măsuri pare cu un efect limitat pentru unii profesori, având în vedere numărul mare de cadre didactice investigate care susțin nevoia de sprijin și de orientare în viitorul apropiat. Practicile colaborative și sprijinul reciproc între colegi au fost menționate doar de o treime din profesorii respondenți. Datele de cercetare indică și faptul că unul din cinci profesori a ales soluții individuale, ceea ce poate reflecta atât autonomia profesională cât și o posibilă lipsă de sprijin adecvat la nivelul școlii. Similar, directorii respondenți s-au folosit în grad mare de toate mijloacele avute la dispoziție, dar propria experiență managerială a fost factorul principal care le-a permis să adapteze organizarea activităților din școală la schimbările din structura anului școlar. Aceste date sugerează **nevoia îmbunătățirii culturii colaborative în școli, promovarea schimbului de bune practici și sprijinului colegial**, în contextul introducerii unor schimbări viitoare la nivelul școlilor/ sistemului de educație.

➤➤ **Influența asupra practicilor manageriale și organizaționale.** Doar jumătate dintre directori apreciază că schimbarea structurii anului școlar a avut implicații importante la nivelul practicilor lor. Beneficiile principale aduse de noua structură, în opinia directorilor, sunt organizarea mai flexibilă a calendarului de cursuri și autonomia mai ridicată a profesorilor în implementarea curriculumului. Pe de altă parte, cei mai mulți manageri școlari apreciază că birocrăția din sfera lor de activitate nu s-a redus ori chiar a crescut. De asemenea, eficiența organizării activităților administrative, precum și disponibilitatea profesorilor pentru a iniția și desfășura activități extracurriculare par să fie aspectele la nivelul cărora directorii au observat cele mai puține schimbări.

➤➤ **Autoevaluarea profesorilor privind eficiența reorganizării activităților în primul an de implementare.** Gradul de satisfacție ridicat (93%) privind adaptarea la noile schimbări reflectă o acceptare și adaptabilitate importante din partea cadrelor didactice. Aceasta evidențiază succesul inițial al tranziției, dar și **necesitatea continuării sprijinului pentru a asigura o adaptare unitară și eficientă.**

➤➤ **Satisfacția părinților cu privire la organizarea activităților școlare în primul an de implementare.** Satisfacția ridicată a părinților (80%) față de modul în care au fost organizate activitățile școlare în contextul noii

structuri reflectă un succes semnificativ în gestionarea tranziției. Aceasta indică faptul că, în ciuda reticențelor exprimate de un număr semnificativ de părinți, implementarea structurii modulare a fost percepută pozitiv datorită eforturilor depuse de profesori și directori. Totuși, este esențial să se continue **monitorizarea și ajustarea proceselor pentru a răspunde în mod constant nevoilor și preocupărilor părinților.**

➤➤ **Nevoia de orientare în viitor pentru profesori.** Deși aproximativ jumătate dintre profesori consideră că pot aplica autonom structura pe intervale de cursuri/ module fără un cadru de implementare suplimentar, există încă un segment semnificativ (patru din zece profesori) care solicită sprijin metodologic în acest domeniu. Aceasta indică o **nevoie persistentă de formare profesională și de resurse educaționale care să sprijine profesorii în implementarea eficientă a noii structuri.**

Implicarea în învățare și gestionarea timpului elevului. Diferitele grupuri investigate subliniază capacitatea structurii modulare de a aduce îmbunătățiri - în experiența educațională, atât din perspectiva elevilor și a părinților, cât și din cea a profesorilor și directorilor.

➤➤ În contextul organizării modulare, peste jumătate dintre elevii investigați declară că s-au confruntat în anul școlar precedent cu perioade încărcate sau chiar foarte încărcate, cele mai solicitante perioade fiind cele de la sfârșit de modul și cele de la finalul anului școlar. În schimb, prima săptămână de după o perioadă de vacanță pare să ofere un grad de solicitare mai scăzut. O proporție semnificativă de **elevi** (75%) percep că structura modulară a îmbunătățit nivelul lor de implicare în procesul de învățare, contribuind la o participare activă și un interes crescut. Peste 60% dintre aceștia apreciază că structura modulară le-a oferit oportunitatea de a învăța mai mult în ritmul propriu și a redus stresul asociat cu evaluarea prin eliminarea tezelor, contribuind la o stare generală de bine. Majoritatea elevilor (82%) consideră că intervalele mai numeroase de vacanță le permit să gestioneze mai bine efortul necesar perioadelor de școală, favorizând recuperarea mai eficientă după efort. În plus, aproape trei sferturi dintre elevi (72%) observă că au beneficiat de mai mult timp liber pe parcursul anului școlar organizat pe module, ceea ce le-a permis să-și dedice timpul altor interese educaționale sau activităților de relaxare.

➤➤ O parte dintre **părinți** observă influențele pozitive ale noii structuri cu privire la prezența elevilor la ore (66%), implicarea în rezolvarea solicitărilor școlare (64%), comunicarea școală – familie cu privire la progresul școlar al copilului (64%), rezultatele școlare (62%), mobilizarea pentru învățare (60%), implicarea în activități educative, altele decât cele școlare (56%), timpul alocat studiului pentru școală (55%), calitatea timpului liber (49%). Cu toate acestea, patru din zece părinți semnaleză că vacanțele frecvente afectează negativ ritmul de învățare al elevilor.

➤➤ **Profesorii** au observat că structura modulară a adus beneficii la nivelul stării de bine și al evaluării elevilor, reducând presiunile resimțite

anterior și totodată semnaleză provocări ce includ fragmentarea timpului școlar; de asemenea, este indicată și dificultatea de a menține motivația elevilor, afectate negativ de intervalele mai dese de vacanțe față de structura precedentă.

➤➤ Potrivit **directorilor**, principalul beneficiu al structurii pe intervale de cursuri/ module a anului școlar se observă la nivelul climatului școlar, prin efectele pozitive la nivelul stării de bine a elevilor și a profesorilor.

Evaluare și feedback în învățare. Elevii și părinții au semnalat claritatea și predictibilitatea crescută a evaluărilor în structura modulară, dar au indicat și **nevoia de feedback oferit sistematic, cu o mai mare frecvență**. Profesorii au adaptat metodele de evaluare și de notare pentru a se alinia cu noua structură, iar directorii au observat îmbunătățiri în metodologia de evaluare. Cu toate acestea, există o convergență de opinii cu privire la o consecință negativă a noii structuri legată de scăderea calității în monitorizarea progresului elevilor. Aceste perspective subliniază necesitatea de ajustare continuă și sprijin metodologic pentru a optimiza evaluarea și feedback-ul oferit fiecărui elev, în mod deosebit celor care sunt în risc de eșec școlar.

➤➤ Conform datelor, 65% dintre **elevi** au considerat că organizarea anului școlar pe intervale/ module a clarificat modalitățile de evaluare și a făcut momentele de evaluare mai predictibile. Cu toate acestea, mai puțin de jumătate dintre elevii investigați (42%) au indicat că au primit frecvent feedback de la profesori în urma evaluărilor, semnalând o nevoie de îmbunătățire în acest domeniu. Suprapunerea evaluărilor la mai multe discipline în același interval de timp (finalul modulelor și a anului școlar) a fost raportată ca problematică de peste jumătate dintre elevi.

➤➤ Similar, o parte dintre **părinți** (27%) au menționat testarea la mai multe discipline într-o singură zi, iar 24% au semnalat testarea zilnică în ultima săptămână a modulelor și presiunea de a obține note la multe discipline la finalul anului școlar. Aceste aspecte au fost văzute ca fiind stresante pentru elevi și perturbatoare pentru ritmul de învățare.

➤➤ **Profesorii** au indicat adaptări semnificative în practicile lor privind proiectarea curriculară și evaluarea. Introducerea practicilor noi de evaluare, precum testele la intervale mai scurte și utilizarea metodelor alternative (fișe de autoevaluare, portofolii, proiecte) reflectă o tendință pozitivă către o evaluare continuă și formativă. Cu toate acestea, o pondere mai redusă a profesorilor raportează practici de trecerea în catalog a mediei evaluărilor de pe parcurs (14%) sau acordarea notei care a însemnat progresul în raport cu evaluări anterioare (8%), ceea ce sugerează o dominanță a evaluării sumative tradiționale. Această combinație de practici indică o tranziție în curs către metodologii de evaluare formativă, dar necesită sprijin suplimentar pentru a încuraja o implementare mai largă.

➤➤ În ce privește practicile de evaluare, precum notarea și încheierea mediilor, aproximativ jumătate dintre **directori** (53%) apreciază că acestea s-au îmbunătățit datorită noului context. În același timp, însă, peste o treime dintre directori constată o scădere a calității acestor practici,

procentele indicând monitorizarea progresului școlar al elevilor ca fiind cea mai frecvent menționată schimbare negativă.

Pregătirea elevilor pentru evaluările naționale (EN clasa a VIII-a și Bacalaureat). Elevii și o parte dintre părinți consideră că structura pe intervale de cursuri/ module oferă avantaje pentru pregătirea examenelor naționale, mai ales pentru clasele de final de ciclu (a VIII-a și a XII-a).

➤➤ Mai mult de jumătate dintre **elevi** consideră că organizarea pe module îi avantajează în pregătirea pentru examenele naționale. Elevii din clasele a XII-a și a VIII-a au apreciat cel mai mult acest avantaj (63% și respectiv 60%). Totuși, elevii de clasa a IX-a, care au trecut recent prin evaluările naționale, consideră în proporție de 55% că organizarea modulară constituie un avantaj. Un sfert dintre elevi, în special dintre cei pentru care ar putea fi prematură această apreciere la momentul cercetării, nu au putut aprecia în ce măsură această organizare facilitează pregătirea pentru examenele naționale.

➤➤ O treime dintre **părinți** consideră că împărțirea pe intervale/ module a avut efecte pozitive asupra relației copilului cu școala din perspectiva pregătirii pentru examenele naționale. Argumentele formulate de părinți pentru păstrarea organizării anului școlar pe module includ starea de bine a elevilor, un mai bun management al timpului și al materiei care trebuie asimilată. Totuși, un procent similar de părinți consideră că fragmentarea timpului întrerupe ritmului de învățare, ceea ce afectează negativ motivația elevilor.

Dificultăți și provocări întâmpinate. Provocările și dificultățile semnalate de respondenți ilustrează complexitatea reorganizării într-un alt cadru de timp și necesitatea unei planificări și colaborări mai eficiente pentru gestionarea efectelor asupra tuturor părților implicate în procesul educațional.

➤➤ **Elevii** au raportat dificultăți legate de ritmul de învățare și notare, peste jumătate dintre ei indicând practici neproductive precum testarea zilnică în ultima săptămână a modulelor (56%) și presiunea de a obține note la mai multe discipline la sfârșitul anului (52%). Elevii resimt perioade de mare solicitare în special la sfârșitul modulelor și al anului școlar, cu o concentrare a sarcinilor de învățare și a evaluărilor în aceste intervale, ceea ce poate genera stres și oboseală.

➤➤ **Părinții** sunt preocupați de impactul negativ al evaluărilor concentrate și frecvente, care pot genera stres pentru elevi și pot perturba echilibrul dintre școală și viața personală a acestora.

➤➤ **Profesorii** identifică dificultăți în menținerea motivației elevilor și a continuității în învățare, perturbate de vacanțele frecvente și fragmentarea timpului școlar. De asemenea, comunicarea cu părinții despre situații de risc academic în condițiile eliminării mediilor semestriale este considerată problematică; pentru mulți profesori, este dificil să mobilizeze implicarea și sprijinul familiei în cazul elevilor cu rezultate slabe, în afara comunicării rezultatelor prin mediile obținute.

➤➤ Răspunsurile oferite de **directori** aduc în atenție următoarele problematice: deficiențe în realizarea monitorizării progresului și feedback deficitar în relația profesor-elev-părinte, presiunea asupra asigurării ritmicității în sistemul de notare, dificultăți în organizarea săptămânii Școala Altfel și a Săptămânii Verzi, fragmentarea activității școlare, gestionarea mai dificilă de către profesori a perioadelor de dinainte și de după vacanțele elevilor.

Propuneri de optimizare făcute de profesori și directori subliniază necesitatea unei abordări a schimbării structurii anului școlar mai largi, echilibrate și adaptative, care să combine flexibilitatea și autonomia cu măsuri eficiente de evaluare și sprijin:

➤➤ **Structura și durata modulelor.** Cadrele didactice semnalează nevoia unui echilibru mai bun între perioadele de învățare și vacanțe. Ambele grupuri (profesori și directori) sugerează reducerea numărului de module (la patru pe an) pentru a asigura perioade mai lungi de învățare continuă și eliminarea minivacanțelor care includ „punți” (care nu intră în programări) între zilele libere și weekend-uri, pentru a reduce fragmentările suplimentare în procesul de învățare și pentru a asigura o planificare mai eficientă a activităților școlare. De asemenea, se dorește ca structura anului școlar să includă perioadele de simulări la nivel de școală pentru evaluările naționale, pentru a evita suprapunerea cu activitățile școlare curente, afectate de aceste tipuri de activități.

➤➤ **Programele Școala Altfel și Săptămâna Verde.** Potrivit ambelor grupuri, programele Școala Altfel și Săptămâna Verde necesită reevaluare și reconfigurare pentru a deveni mai adaptate la structura modulară și la specificul local al fiecărei școli, optimizând astfel utilizarea resurselor și timpul dedicat acestor activități. Propunerile vizează soluții precum comasarea programelor, reducerea duratei acestor programe sau eliminarea unuia dintre ele, redistribuirea zilelor destinate acestor programe pe tot parcursul anului școlar sau încorporarea lor în ariile curriculare existente.

➤➤ **Evaluarea și monitorizarea progresului elevilor.** Ambele grupuri propun implementarea unor teste standardizate periodice pentru a asigura o evaluare constantă și obiectivă a progresului elevilor. De asemenea, propunerea de implementare a catalogului electronic la nivel național poate facilita comunicarea periodică a situației școlare a elevilor către părinți/ tutori și poate contribui la o monitorizare mai bună a progresului școlar. Profesorii sugerează implementarea fișelor de progres pentru fiecare modul și/sau reintroducerea unor medii intermediare. Directorii sugerează reglarea evaluării sumative prin impunerea unui număr fix de evaluări periodice, colaborarea între profesori pentru a evita aglomerarea testelor, monitorizarea notării și implementarea unor „sisteme de avertizare” pentru elevii în risc de repetenție.

➤ **Srijin pentru elevii cu CES și cei aflați în situații de risc.** Ambele grupuri susțin implementarea unor proceduri de identificare timpurie a elevilor vulnerabili și nevoia de a asigura fezabilitatea planurilor individuale de învățare în noua structură a timpului școlar. Directorii propun monitorizarea sistematică a elevilor vulnerabili, stabilirea unei legături periodice cu părinții/ tutorii și oferirea de stimulente pentru elevii aflați în risc de abandon școlar.

RECOMANDĂRI

○ **Îmbunătățirea strategiilor de comunicare a deciziilor de politică publică către comunitatea școlară și publicul general.** Datele cercetării semnalează o rezistență la decizia autorităților de schimbare a structurii anului școlar în special din partea unor grupuri de părinți și profesori. Analizând argumentele invocate, observăm că o parte dintre acestea se bazează pe date incomplete sau chiar eronate, ceea ce indică nevoia ajustării modului în care sunt pregătite și comunicate deciziile de politici educaționale către grupuri țintă relevante. Înainte de implementarea la scară largă, pilotarea schimbărilor într-un număr limitat de școli ar permite identificarea cu acuratețe a nevoilor de informare. De asemenea, organizarea de sesiuni informative, consultări publice și ateliere de lucru interactive ar putea facilita o mai bună înțelegere a schimbărilor propuse și ar permite tuturor celor implicați să contribuie cu feedback și sugestii.

○ **Oferirea de sprijin metodologic profesorilor.** O parte considerabilă a profesorilor investigați au raportat nevoia de sprijin metodologic pentru a se adapta la noua structură a anului școlar, în special în arii privind proiectarea didactică, dezvoltarea de activități de învățare prin care să fie promovată adaptarea curriculară și reducerea rămănerilor în urmă, strategii de motivare cu accent pe elevii în risc etc. Sprijinul așteptat poate avea forma mentoratului colegial, a resurselor didactice și ghidurilor metodologice. Cu sprijinul echipelor manageriale, aceste intervenții de suport ar putea contribui la reducerea anxietății și a rezistenței profesorilor, facilitând o tranziție mai bună către schimbări. Este nevoie de realizarea unor analize de nevoi dedicate acestei arii la nivelul școlilor, cu sprijinul instituțiilor relevante de la nivel județean (ISJ, CJRAE, CCD). De asemenea, se recomandă promovarea exemplelor promițătoare de optimizare a aplicării modelului de organizare pe intervale/ module, inclusiv pentru pregătirea examenelor naționale. În condițiile dificultăților generate de fragmentarea parcursului de învățare, recomandăm orientarea metodologică a profesorilor pe explicarea constantă a "călătoriei de învățare" de la propria disciplină, evidențiind etapele principale ale parcursului, punctele intermediare ce trebuie atinse și progresul înregistrat în formarea, exersarea și dezvoltarea competențelor specifice disciplinei.

○ **Includerea în programele de formare profesională inițială și continuă a unor tematici specifice care facilitează aplicarea noului model de structură a anului școlar.** Datele de cercetare indică o tranziție în curs către metodologii de evaluare formative și semnalează o serie de provocări pentru profesori și managerii școlari în domeniile proiectare, evaluare și monitorizare, motivarea pentru învățare și gestionarea ritmului învățării. Se recomandă prioritizarea în formare a activităților cu caracter aplicativ și colaborativ referitoare la planificarea și proiectarea didactică adaptate la structura modulară, strategii didactice bazate pe procesul de învățare (vizibilă), metodologia evaluării formative, tehnici de feedback constructiv, învățarea gestionarea ritmului învățării, tehnici de motivare pentru învățare a elevilor, managementul timpului școlar, managementul schimbării, managementul echipei.

○ **Optimizarea derulării programelor Școala Altfel și Săptămâna Verde.** Programele Școala Altfel și Săptămâna Verde au fost percepute de profesori și directori ca provocări organizatorice și ca factori care contribuie la fragmentarea învățării. Așa cum am văzut, soluțiile profesorilor și ale directorilor sunt variate: comasarea celor două programe, reducerea duratei acestor programe sau eliminarea unuia dintre ele, redistribuirea zilelor destinate acestor programe pe tot parcursul anului școlar sau încorporarea lor în ariile curriculare existente, fără a necesita perioade separate. De asemenea, directorii propun asigurarea unui buget specific dedicat organizării programelor Școala Altfel și Săptămâna Verde. Un studiu privind implementarea acestor programe ar putea conduce la soluții de reducere a impactului negativ asupra continuității învățării.

○ **Generalizarea catalogului electronic și monitorizarea progresului elevilor.** O serie de date de cercetare evidențiază percepția profesorilor și directorilor cu privire la dificultățile pe care noua structură le ridică pentru urmărirea adecvată a rezultatelor învățării în cazul fiecărui elev. Implementarea și utilizarea catalogului electronic la nivel național ar facilita monitorizarea constantă a progresului elevilor și comunicarea eficientă între profesori și părinți. Aceasta ar permite accesul rapid la informațiile despre performanțele elevilor și ar îmbunătăți transparența procesului educațional. De asemenea, profesorii și directorii propun dezvoltarea unor instrumente de lucru standardizate pentru monitorizarea elevilor (de exemplu, fișe/ grile de progres), cu activarea unor „sisteme de avertizare timpurie” pentru elevii în risc. Catalogul electronic ar oferi un cadru structurat de colectare a acestor date pentru monitorizarea progresului școlar, ajutând la identificarea timpurie a elevilor care au nevoie de intervenții remediale. O discuție cu dezvoltatorii acestor aplicații ar putea conduce la îmbunătățirea funcțiilor catalogului electronic (de exemplu a unor funcții de alertă pentru elevii vulnerabili sau cei în risc de repetenție), mai aproape de nevoile comunității școlare. Actorii școlari trebuie sprijiniți să analizeze și să aibă intervenții bazate pe aceste date, valorificând oportunitățile oferite de programele dedicate prevenirii și reducerii abandonului școlar (PNRAS)

○ **Implementarea unor măsuri flexibile și adaptabile la nevoile specifice ale elevilor.** Dincolo de modelul de structură a anului școlar, este nevoie de o organizare specifică a timpului elevilor printr-un orar care să răspundă cât mai bine nevoilor acestora. Fiecare școală are nevoi și contexte specifice care pot influența modul în care schimbările structurale sunt percepute și implementate. Sprijinul în valorificarea autonomiei în structurarea timpului școlar și în întocmirea orarelor: reducerea numărului mare de discipline studiate simultan (de exemplu, prin planificarea studiului disciplinelor cu o oră pe săptămână alternativ) alocarea disciplinelor în cadrul modulelor în cazul claselor de final de ciclu, anumite aspecte legate de evaluare, anumite aspecte legate de organizarea programelor de educație nonformală (Școala Altfel și Săptămâna Verde) etc., sunt exemple de măsuri care oferă școlilor oportunitatea de a gestiona mai eficient rezistențele și să implementeze schimbările într-un mod care răspunde cel mai bine nevoilor elevilor și profesorilor.

○ **Prioritizarea dimensiunii colaborative în managementul școlii.** Schimbările structurale pot genera situații stresante atât pentru profesori, cât și pentru elevi și părinți. Satisfacția ridicată a părinților și profesorilor față de gestionarea schimbării structurii anului școlar în primul an, înregistrată prin acest studiu, reflectă succesul eforturilor depuse, dar totodată accentuează necesitatea menținerii unui dialog constant și transparent la nivelul comunității școlare. Datele colectate sugerează că sprijinul instituțional pentru profesori a existat, însă coexistă nevoia de promovare a colaborării și sprijinului reciproc la nivel de colegialitate pentru a facilita adaptarea. Instituirea unor structuri de mentorat și colaborare pot facilita o adaptare mai uniformă și eficientă la noua structură a timpului școlar. Pe de altă parte, datele cercetării semnalează modificări minimale la nivelul managementului și climatului organizațional în contextul acestei schimbări, și o tendință de minimizare a receptării negative a schimbării din partea părinților și a elevilor, fapt ce poate fi un indicator al presiunilor resimțite în management pentru implementarea schimbării și o cunoaștere insuficientă la nivelul școlii a preocupărilor și rezistențelor existente în comunitate. Se recomandă dezvoltarea pe fond a comunicării managementului și profesorilor școlii cu elevii și părinții, pentru un parteneriat real în procesul educațional.

○ **Colaborarea mai bună în cadrul echipelor de profesori din fiecare școală pentru stabilirea unor calendare comune** de planificare, proiectare și evaluare și descentralizarea la nivelul școlii a deciziei în privința anumitor aspecte legate de evaluare (de exemplu, tip de evaluare, periodicitate, interval de desfășurare, număr de note necesare la o disciplină etc.). Pentru a răspunde preocupărilor legate de fragmentarea timpului școlar și stresului asociat suprapunerii evaluărilor la mai multe discipline într-un interval scurt de timp, se recomandă adaptarea planificărilor curriculare și a calendarelor de evaluare. Planificările ar trebui să fie flexibile și să permită un echilibru între perioadele de învățare și cele de vacanță. Evaluările ar trebui distribuite uniform pe parcursul anului școlar pentru a evita aglomerarea testelor și pentru a reduce presiunea asupra elevilor și profesorilor.

○ **Reconsiderarea practicilor de proiectare.** În planificarea anuală este necesară evitarea fragmentării învățării astfel încât o unitate de învățare să fie abordată integral, pe cât posibil, fără situații de împărțire în intervale/module diferite (un exemplu: https://drive.google.com/file/d/1BHGzPp5sN2o7y7KBYLLCWcePVbZsrxZ_/view). Includerea în planificarea anuală în mod explicit/ distinct a programelor *Școala Altfel* și *Săptămâna Verde*, precum și a altor activități cum sunt simulările pentru examenele naționale, minivacanțele generate de "punți" etc. care pot afecta fluxul predării-învățării-evaluării. Includerea în planificarea anuală a perioadelor *Școala Altfel* și *Săptămâna Verde*, cu programarea unor activități variate dar legate tematic de curriculumul școlar al fiecărei discipline/ clase, pentru a oferi unitate la nivelul abordării învățării prin contexte nonformale de exersare și aprofundare a competențelor dobândite. Proiectarea unităților de învățare corespunzătoare începutului și finalului de an, astfel încât să includă activități sistematice dedicate evaluării inițiale și finale și promovării **evaluării pentru învățare** - accent pe evaluarea formativă.

○ **Reconsiderarea practicilor de evaluare.** Potrivit datelor colectate, 65% dintre elevi au apreciat claritatea modalităților de evaluare în cadrul structurii modulare. Acest beneficiu perceput semnalează nevoia elevilor de predictibilitate și transparență în privința evaluărilor, iar un *Calendar de evaluări al clasei* ar fi un instrument care ar concretiza acest aspect. Pe de alta parte, doar 42% dintre elevi au raportat primirea frecventă a feedback-ului profesorilor la evaluări. Un feedback regulat și constructiv este esențial pentru învățarea eficientă și pentru motivația elevilor, astfel că profesorii ar trebui să fie încurajați și sprijiniți în oferirea unui feedback constant. De asemenea, datele raportate de profesori cu privire la practicile de evaluare indică o tranziție în curs către metodologii de evaluare formative, dar acestea necesită sprijin suplimentar pentru a încuraja o implementare mai largă a formelor alternative de evaluare, cum ar fi portofoliile sau proiectele derulate pe o perioadă mai lungă de timp, care ar putea diminua stresul evaluativ în special pentru perioadele de final de modul sau de an școlar.

○ **Reconsiderarea practicilor de comunicare cu părinții despre progresul elevilor.** Conform datelor raportate, pentru mulți profesori și directori, lipsa unei situații formale care să indice pentru părinți situația de corigență pe parcursul anului școlar afectează negativ implicarea și sprijinul pe care familia trebuie să îl ofere elevilor cu rezultate slabe, în contextul structurii anului pe intervale de cursuri/ module. Această stare de fapt semnalează nevoia de schimbare a atitudinii ambelor părți față de responsabilitatea împărtășită și accentuează nevoia de optimizare a comunicării școală-familie. De exemplu, fiecare echipă managerială trebuie să se asigure că părinții primesc în mod regulat feedback despre progresul școlar al copilului și sprijin în situațiile în care acesta înregistrează rămăneri în urmă. Fiecare școală trebuie să evalueze periodic succesul strategiilor de comunicare cu părinții/ tutorii și să propună intervenții suplimentare, în special acolo unde comunicarea prin intermediul catalogului electronic nu este suficientă sau eficientă.